

ATILIM ÜNİVERSİTESİ YERLEŞKESİ
Kızılcaşar Mahallesi 06836 İncek - ANKARA • Tel: 0312 586 80 00
Faks: 0312 586 80 90 - 91 • info@atilim.edu.tr

www.atilim.edu.tr

facebook.com/AtilimUniv

twitter.com/AtilimUniv

IZ

EYLÜL 2015 Ankara / Sayı 22

Atılım Üniversitesi Dergisi

**Kararlarımızı
Biz mi Seçiyoruz?**

İRRADE
Seçimlerimizi
Nasıl Etkiler?

**NEDEN AKIL DIŞI
KARARLAR VERİRİZ?**

**KARAR/TERCİH VE
KAÇIRILAN FIRSATLAR**

**BİLİNÇLİ
KARİYER
SEÇİMİ**

**FİKRİ HAKLAR VE
AÇIK ERİŞİM**

Atılım Üniversitesi Adına Sahibi

Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. İsmail Bircan

Yazı İşleri Müdürü

Eftal Erel

Yayın Koordinatörü

Meral Şahin

Editör Kurulu

Doç. Dr. Gül Güneş • Yrd. Doç. Dr. F. Ülkü Selçuk

Yrd. Doç. Dr. Hayal Zülfiyar • Yrd. Doç. Dr. Doğa Elçin • Meral Şahin

Yayın Kurulu

Doç. Dr. Gül Güneş

Yrd. Doç. Dr. Evrim Doğan Adanur

Yrd. Doç. Dr. F. Ülkü Selçuk

Yrd. Doç. Dr. Doğa Elçin

Meral Şahin

Özgür Kalın

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Nami Çağan • Prof. Dr. Hasan Ünal

Prof. Dr. Sevgi Lökçe

Prof. Dr. N. Belgin Elbir • Prof. Dr. Gülhan Özbayoğlu

Prof. Dr. Nafiz Alemdaroğlu

Atılım Üniversitesi Yerleşkesi

Kızılcaşar Mahallesi 06836 İncek - Ankara

Tel: 0312 586 80 00 • Faks: 0312 586 80 90 - 91

www.atilim.edu.tr • info@atilim.edu.tr

Tasarım

REMARK CREATIVE

Turan Güneş Blv. Aleksander Dupçek Cad. No: 28/9

06550 Yıldız-Çankaya / Ankara

Tel: 0312 436 27 28 • Faks: 0312 436 27 00

www.remarkreklam.com • remark@remarkreklam.com

Baskı

Desen Ofset A.Ş.

Birlik Mahallesi 448. Cadde 476. Sokak No:2 Çankaya-Ankara

Tel: 0312 496 43 43

Haziran - Eylül, 2015

4 ayda bir yayımlanır. Dergide yayımlanan yazılar kaynak gösterilerek kullanılabilir.

İmzalı yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

HABERLER

2

GÜNDEM

26

DOSYA

46

GASTRONOMIA

56

BEŞERİ SOHBETLER

58

ÇEVRECİYİZ

60

YERELİZ

62

Öğrencilerimize Bir Ödül Daha

Gastronomi ve Mutfak Sanatları Programı Öğrencileri Uluslararası Altın Kep Yarışmasında “Birinci” Oldu

Atılım Üniversitesi Gastronomi ve Mutfak Sanatları Programı öğrencileri geçtiğimiz yıl ikincilik derecesi aldıkları “Uluslararası Altın Kep Aşçılık Yarışması”nda bu yıl birinci oldu.

21 Ocak tarihinde Antalya’da düzenlenen uluslararası üne sahip şef aşçıların oluşturduğu jüri tarafından değerlendirilen yemekler arasında birincilik ödülünü öğrencilerimizin hazırladığı “Levrek, Hamsi ve Somon Üçlemesi” aldı.

37 üniversitenin katıldığı yarışmada yer alan Ural Feyzullahoğlu, Esra Orhan, Buğra Yılmaz’dan oluşan ekip ödül töreninde madalya ve kupalarını aldı. Türkiye Aşçıları Federasyonu Başkanı ve Sheraton Hotel Executive Chefi Zeki Açıkoğlu, Başkent Aşçıları Derneği Başkan Yardımcısı ve Sheraton Hotel Executive Chefi Koray Türk, Üniversitemiz AZN Genel Müdürü Osman Özer ve ekibinin büyük destekleri ile yarışmaya hazırlanan öğrenciler aldıkları derece ile büyük bir başarıya imza atmış oldu.

Üniversiteli Şeflerin Düellosunda “İkincilik Ödülü” Öğrencilerimizin

Atılım Üniversitesi Gastronomi Mutfak Sanatları Programı Öğrencilerinin ikincilik ödülü aldığı 3. EDT EXPO -Ev Dışı Tüketim-Gıda Ürünleri, Sarf Malzemeleri, Ekipmanları Üreticileri ve Tedarikçileri Fuarı 4 gün boyunca zengin bir gastronomi şölenine ev sahipliği yaptı.

25-28 Mart 2015 tarihlerinde CNR EXPO’da gerçekleştirilen fuarın dördüncü gününü gastronomik bir şölene çeviren Üniversiteli Şeflerin Düellosu yarışması, genç yetenekleri bir araya getirmeyi başardı. Anıl İlter’in sunuşuyla keyifli bir ambiyans yaşatan yarışma; henüz eğitim gören genç yeteneklerin sektöre kazandırılmasına, yaratıcılık ve yeteneklerinin geliştirilmesine hizmet etti.

Katılımcı olan 8 üniversite; başlangıç, ana yemek ve tatlı olmak üzere 3 çeşit sunum hazırladı. Genç şeflerin, geleceklerine değer katan yarışmanın jüri liderliğini ise Mehmet Gök üstlendi. Heyecan verici yarışmanın jüri üyeleri arasında yıldız isimler yer aldı.

Yarışmanın sonucunda birincilik Nişantaşı Üniversitesi’nin olurken, ikinciliği Atılım Üniversitesi, üçüncülüğü ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi aldı.

Yarışma Sonucunda birinci ekip; USLA (Uluslararası Servis ve Lezzet Akademisi)’da uzun dönem aşçılık ve pastacılık eğitimi kazandı. İkinci olan ekip; USLA’da Barista Eğitimi’ni hakkı kazanırken, üçüncüye ise Nöronus Eğitim Merkezi’nde “Takım Olma ve Liderlik Workshopu’na katılma hakkı hediye edildi.

Grafik Tasarımı Bölümü Öğrencilerimizden Büyük Başarı

Atılım Üniversitesi GSTMF Grafik Tasarımı Bölümü son sınıf öğrencileri, bu sene içerisinde Skopje International Design for Peace poster yarışmasında gösterdikleri başarıdan sonra bir başarıya daha imza attılar. Öğrencilerimiz, Grafik Tasarımı Bölümü Öğr. Gör. Evren Tural'ın yürüttüğü GRT306 Özgün Baskı II dersi kapsamında serigrafi tekniği ile hazırladıkları exlibrisler ile katıldıkları **Shangai Fuxianzhai Exlibris*** Derneği'nin düzenlediği uluslararası katılımlı 8. Fu Xian Zhai Exlibris yarışmasında kataloğa girmeye hak kazanarak büyük bir başarı elde etti. 40'tan fazla ülkeden katılımın gerçekleştiği yarışmada üniversitemizden 7, Türkiye'den toplam 14 sanatçının eseri sergilemeye değer bulundu.

Saygın sanatçılardan oluşan jüri üyelerinin seçimleriyle sergilenen eserler ayrıca Shangai Exlibris Müzesi'ne kabul edilerek müze koleksiyonuna alındı. Aşağıda isimleri bulunan öğrencilerimizi kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

- 1-Cihan Şengül
- 2-Büşra Gümüş
- 3-Yiğitcan Işılak
- 4-Gamze Bal
- 5-Berk Kaya
- 6-Öykü Demirci
- 7-Emre Özbay

**Exlibris, kitapseverlerin kitaplarının iç kapağına yapıştırdıkları üzerinde adlarının ve değişik konularda resimlerin yer aldığı küçük boyutlu özgün yapıtlardır. Kitabın kartviziti ya da tapusudur. Kitap sahibini tanıtır, onu yüceltir ve kitabı ödünç alan kişiyi geri getirmesi konusunda uyarır. Exlibris, yer aldığı kitabın değil kitap sahibinin bir göstergesidir; kitap ile kitap sahibi arasındaki bir bağıdır. Sözcük olarak "...nın kitaplığından" veya "...nın kütüphanesine ait" anlamına gelir. Örneğin üzerinde "Exlibris Mürşide İcmeli" yazan bir çalışma, "Mürşide İcmeli'nin kitaplığından" hatırlatmasını yapar ve onun sahibi olduğu kitapların iç kapağında yer alır."*

Gamze CİZRELİ ile Girişimcilik Üzerine

Girişimcilik Eğitim Serileri'nin ikincisi İşletme Fakültesi ve ARGEDA TTO iş birliği ile 2014-2015 Bahar dönemi ile başladı. Girişimcilik ve Yenilik başlığı altında iş dünyası ile akademiye bir araya getiren eğitimlerin bu dönemki ilk konuğu başarılı kadın girişimci Gamze Cizreli oldu.

03 Mart 2015 Salı günü gerçekleşen ve başlangıçtan bugüne girişimcilik ve marka yaratma hikayelerini aktardığı bu seminerde Gamze Cizreli, kendi deneyimlerinden bahsederken yiyecek içecek sektörüne ilişkin bir çok bilgiyi dinleyiciler ile paylaştı.

Big Chefs'in büyüme stratejileri, yeni pazarlara açılımı ve uluslararasılaşma sürecinin de ele alındığı bu seminerde, sektörün profesyonelleşmesi ve büyük sermayedarların sektöre girişinin olumlu etkilerinin üzerinde duruldu.

Yiyecek içecek sektöründeki yeni hedefleri ve oluşturdukları yeni markaların ilk ipuçları Atılım Üniversitesi'nde düzenlen bu toplantı ile duyuruldu.

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI ARASINDA GERÇEKLEŞTİRİLEN YARIŞMALAR

6. Matematik Yarışması

Atılım Üniversitesi, Arf Matematik Topluluğu ve Matematik Bölümünün düzenlemekte olduğu Ortaöğretim Kurumları arası 6. Matematik Yarışmasının finali 11 Mart 2015 tarihinde yapıldı.

Yarışmanın amacı, orta öğretim kurumları öğrencilerine matematik sevgisinin aşılanması, matematiğin eğlenceli dünyasından örnekler gösterilmesi, öğrencilerin bilgilerini değerlendirmeye katkı sağlanması ve özgüvenlerinin artırılması, öğrencilere üniversite ortamının tanıtılması, okullar arasında yarışma sebebiyle sosyal bir ortam oluşturulması ve Atılım Üniversitesi ile öğrenciler ve okullar arasında bir köprü kurulmasıdır.

Ankara ili sınırlarındaki ortaöğretim kurumları arasında yapılan yarışmaya katılmak üzere 44 okul başvurdu. 4 Mart 2015 tarihinde yapılan eleme yarışmasına katılan 34 okuldan en iyi dereceyi alan 8 okul final yarışmasına katılmaya hak kazandı.

Final yarışması 11 Mart 2015 günü kalabalık öğrenci ve akademisyen topluluğunun katılımı ile Orhan Zaim Konferans Salonunda gerçekleştirildi.

Final Yarışması sonunda; 1. Ankara Fen Lisesi, 2. Özel Ankara Çağlayan Fen Lisesi, 3. Özel Necip Fazıl Kısakürek Fen Lisesi ilk üç sırayı paylaştılar. Diğer okullar sırası ile 4. Gazi Üniversitesi Vakfı Özel Okulları 5. Özel Atlantik Ahmet Ulusoy Fen Lisesi 6. ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Lisesi 7. Özel Muradiye Fen Lisesi 8. TED Ankara Koleji Vakfı Özel Lisesi dereceleri ile yarışmayı tamamladılar.

Final yarışmasına katılan okullar (alfabetik sıra)

- ANKARA FEN LİSESİ
- GAZİ ÜNİVERSİTESİ VAKFI ÖZEL OKULLARI
- ODTÜ GELİŞTİRME VAKFI ÖZEL LİSESİ
- ÖZEL ANKARA ÇAĞLAYAN FEN LİSESİ
- ÖZEL ATLANTİK AHMET ULUSOY FEN LİSESİ
- ÖZEL MURADİYE FEN LİSESİ
- ÖZEL NECİP FAZIL KISAKÜREK FEN LİSESİ
- TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ

3. Fizik Yarışması

Fizik Grubu tarafından Ankara Ortaöğretim Kurumları Arasında düzenlenen III. Fizik yarışması finali yapıldı. Yarışmanın eleme sınavı 36 okulun katılımı ile 3 Mart 2015 tarihinde yapılmış ve bunların arasında en iyi dereceyi alan 8 okulun ekibi finale katılmaya hak kazanmıştı.

Final yarışması 10 Mart 2015 günü Orhan Zaim Konferans Salonu'nda Rektör Prof. Dr. Abdurrahim ÖZGENOĞLU'nun katılımı ile kalabalık öğrenci ve akademisyen topluluğu ile gerçekleştirildi. 10 adet fizik sorusunun sorulduğu ve her soru için 3 dakika sürenin verildiği yarışma, başından sonuna kadar ilgi ve heyecanla izlendi. Her okul ekibinin 3 öğrenci ile temsil edildiği yarışma, gerek soruların güncelliği, gerekse beklenen çözüm ve yanıtların içeriği bakımından, bilimsel ve öğretici nitelikte idi.

Final yarışması sonunda ilk üç dereceyi sırasıyla; 1. Ankara Fen Lisesi, 2. Ahmet Ulusoy Fen Lisesi 3.Özel Çağrı Fen Lisesi oldu.

Final yarışmasına katılan okullar (alfabetik sıra)

- AHMET ULUSOY FEN LİSESİ
- ANKARA FEN LİSESİ
- GAZİ ANADOLU LİSESİ
- ODTÜ GELİŞTİRME VAKFI ÖZEL LİSESİ
- ÖZEL ANKARA ÇAĞLAYAN FEN LİSESİ
- ÖZEL ÇAĞRI FEN LİSESİ
- ÖZEL NECİP FAZIL KISAKÜREK LİSELERİ
- TED ANKARA KOLEJİ VAKFI OKULLARI

3. Kimya Yarışması

Öğrencilerin ilgilerini artırmak ve daha çok sevdirmek amacıyla üniversitemiz Kimya Mühendisliği ve Uygulamalı Kimya Bölümü tarafından Ankara Ortaöğretim Kurumları arasında 3. Kimya Yarışması finali yapıldı. Yarışmanın eleme sınavı 36 okulun katılımı ile 5 Mart 2015 tarihinde yapıldı ve bunların arasında en iyi dereceyi alan 8 okulun ekibi finale katılmaya hak kazandı.

Final yarışması sonunda ilk üç dereceyi sırasıyla; 1. Asfa Ferda Fen Lisesi, 2. Özel Atlantik Ahmet Ulusoy Fen Lisesi, 3. Ahmet Ulusoy Anadolu Lisesi oldu.

Diğer okullar sırası ile, 4. Odtü Geliştirme Vakfı Özel Lisesi, 5. Özel Atlantik Fen Lisesi, 6. Özel Necip Fazıl Kısakürek Lisesi, 7. Ankara Özel Jale Tezer Fen Lisesi, 8. Özel Muradiye Fen Lisesi

Final yarışmasına katılan okullar (alfabetik sıra)

- AHMET ULUSOY ANADOLU LİSESİ
- ANKARA ÖZEL JALE TEZER FEN LİSESİ
- ASFA FERDA FEN LİSESİ
- ODTÜ GELİŞTİRME VAKFI ÖZEL LİSESİ
- ÖZEL ATLANTİK AHMET ULUSOY FEN LİSESİ
- ÖZEL ATLANTİK FEN LİSESİ
- ÖZEL MURADİYE FEN LİSESİ
- ÖZEL NECİP FAZIL KISAKÜREK LİSESİ

Yarışmalarda dereceye giren okul ekip öğrencilerine Birincilik, İkincilik ve Üçüncülük madalyaları, okullarına plaket ve ayrıca Samsung cep telefonları hediye edildi. İlk üçe giren okulların danışman öğretmenlerine de Samsung cep telefonları hediye edildi. Ayrıca, finale katılan tüm okul öğrencilerine plaket ve madalyalar hediye edildi.

KASAUM Müdür ve Müdür Yardımcımız 8 Mart Etkinliklerine Destek Verdiler

Üniversitemiz Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin (KASAUM) Müdür ve Müdür Yardımcıları olan öğretim üyelerimiz "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" nedeniyle gerçekleştirilen etkinliklere konuşmacı olarak destek verdiler. Altındağ Belediyesi'nin daveti üzerine Merkez Müdürü Doç.Dr. Gül Güneş, Kabakçı Konağı'nda saat 14'de gerçekleştirilen "Kadın ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma" konulu söyleşide konuşmacı oldu. Merkez Müdür Yardımcısı Yrd. Doç.Dr. Fatma Ülkü Selçuk ise, Çorum Hitit Derneği Federasyonu Kadın Konseyi'nin davetlisi olarak saat 14'de Yenimahalle Belediyesi

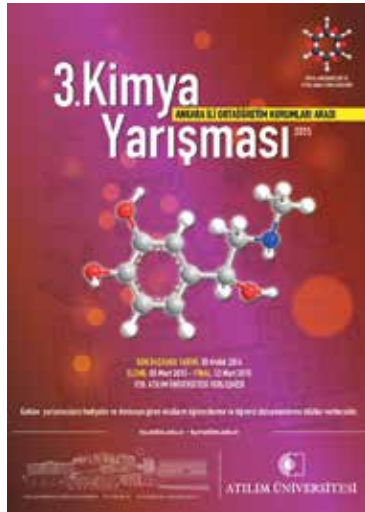
Nazım Hikmet Kültür Merkezi'nde "Kadının Toplumdaki Yeri" başlıklı konuşmayı gerçekleştirdi. KASAUM'un Dünya Kadınlar Günü nedeniyle Üniversitemizde düzenlenecek "Sadece Kadın Değil, İnsan" başlıklı Panel ve Forum etkinliği ise, 11 Mart 2015 tarihinde saat 13.30'da İşletme Fakültesi Seyhan Cengiz Turhan Konferans Salonu'nda yapılacaktır.

Orta Öğretimle Bir İletişim Aracı: Yarışmalar

Y. Doç. Dr. O. Tuncay BAŞKAYA

Matematik Bölümü Öğretim Üyesi Yarışmalar Koordinatörü

Temel Bilimlere, 2000'li yılların öncesinden başlayarak ortaöğretim öğrencilerinin dolayısıyla toplulumumuzun gerek OECD gerekse dünyadaki pek çok ülkeye göre uzak kaldığı bir gerçektir. Bu durum ÖSYM'nin yaptığı sınav sonuçlarında ve PISA (Programme for International Student Assessment - Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı) gibi uygulamalarda açıkça görülebilmektedir. Temel Bilimlere önem ve öncelik veren Atılım Üniversitesi, Temel Bilimleri sevdirebilmenin yanında, ortaöğretimdeki öğrencilerin üniversite ortamını önceden tanımalarına ve kendilerini üniversiteye hazırlamalarına katkı yapmak amacıyla Ankara İl içindeki Ortaöğretim Kurumlarıyla iletişim kurmakta ve bu amacını gerçekleştirebilmek için öğrencilere değişik olanaklar sağlamaktadır. Bu amaçla zaman zaman Üniversitenin öğretim üyeleri ortaöğretim kurumlarına gitmekte veya ortaöğretim öğrencileri üniversiteye davet edilerek öğrencilerin ilgisini çekebilecek ilginç konularda konferanslar verilmektedir. Örneğin, Matematik Bölümü öğretim elemanları, Matematik alanında Şifreleme, Origami, Matematik Tarihi vb. konularda konferanslar yaparak öğrencilerin bilgi ve görgüsü artırılırken onların üniver-

site ortamını teneffüs etmeleri sağlanmıştır. Ayrıca 2009-2010 Eğitim Öğretim döneminden başlayarak Ankara İl içindeki Ortaöğretim Kurumları arasında, orta öğretimle bir iletişim aracı olarak MATEMATİK YARIŞMALARI düzenlenmiştir. Etkinliğin adı 'yarışma' olsa da amacımız okulları-öğrencileri yarıştırmak değildir. Yarışma Yönergesinde belirtildiği gibi:

"Yarışmanın Amacı: Orta öğretim kurumları öğrencilerine matematik sevgisinin aşılması, matematiğin eğlenceli dünyasından örnekler gösterilmesi, öğrencilerin bilgilerini değerlendirmeye katkı sağlanması ve özgüvenlerinin artırılması, öğrencilere üniversite ortamının tanıtılması, okullar arasında yarışma sebebiyle sosyal bir ortam oluşturulması ve Atılım Üniversitesi ile öğrenciler ve okullar arasında bir köprü kurulmasıdır"

Matematik Yarışmasına ek olarak 2012 yılından itibaren Fizik ve Kimya Yarışmaları yapılmaya başlanmıştır. Her yıl gerek yarışmalara katılan yarışmacı öğrencilerimize gerekse öğrencilerimize destek olup onları yönlendiren danışman öğretmenlerimize TÜBİTAK Yayınları, bilim kitapları, popüler bilim kitapları ve bilimsel teknik malzemenin yanında değişik teknolojik ödüller verilmiştir.

Bu yıl 39-45 arasında okulun başvurduğu VI. Matematik, III. Fizik ve III. Kimya Yarışmalarının 3-4-5 Mart tarihlerinde Elemeleri ve 10-11-12 Mart tarihlerinde Finailleri yapılmıştır. Yarışmalara bazı okullar üç veya iki yarışma için başvuru yaparken bir kısmı ise sadece bir yarışmaya başvurmuşlardır.

Yarışmalardan sonra öğrencilere üniversite ortamında biraz da olsa vakit geçirebilmek, bölümleri ve akademik ortamı tanıtabilmek için bölümlerde yiyecek ve içecek ikramı yapılmıştır. Öğrenciler bölümlerde öğretim üyeleri ile sohbet etmiş, öğretim üyelerinin odalarını incelemişler ve onların koltuklarına oturarak akademisyen olma duygusunu tatmak istemişlerdir. Büyük bir heyecan ve neşe içinde üniversite içinde do-laşan öğrenciler, derslerinden de uzak kalmamak için istemeye istemeye üniversiteden ayrılmışlardır.

Yarışmalara katılan tüm okullara teşekkür eder, daha önce katılamamış olan okulları aramızda görmekten mutlu olacağımızı belirtmek isterim.

Ayrıca LGS sınavının ve tercihlerin yapılacağı bu günlerde öğrencilerimizin eğitim almayı amaçladıkları üniversitelere ve bölümlere girmelerini arzu eder yarışmalarında başarılar dilerim.

Liseli Genç Şefler “Fat Chef 4. Liseler arası Yemek Yarışması”nda Yarıştılar

Atılım Üniversitesi, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü tarafından, bu yıl dördüncüsü gerçekleştirilen **Liseler Arası Yemek Yarışması “FAT CHEF 4”** 17 Nisan Cuma günü spor salonunda gerçekleştirildi. Bu yemek yarışmasının amacı; üniversitemizin “**Gastronomi ve Mutfak Sanatları**” programını hem liselere hem sektöre tanıtmak, gastronomi eğitimiyle ilgili olarak gençlerde bilinç oluşturmak ve sektör-üniversite işbirliğinde sektörün en önemli sorunlarından birisi olan “eğitime” dikkat çekmektir.

Yarışma öncesinde spor salonuna her yıl olduğu gibi bu yıl da İNOKSAN tarafından mutfaklar kuruldu. Her lisenin üç öğrencisinden oluşan takımıyla katıldığı FAT CHEF 4 kapsamında yarışmada yer alan 18 lisenin öğrencileri içeriği hakkında daha önce bilgi sahibi olmadıkları sepetlerden çıkan malzemelerle, bir saatlik süre içinde bu konuda herhangi bir eğitimleri olmadığı halde çok özel yemekler yaptılar. Yarışmada yer alan liselerin performansları sektörün deneyimli profesyonel aşçıları ve gurmeleri tarafından değerlendirildi. Liseli genç şeflerin yaptıkları yemekler **yemeğin sunumu, yaratıcılık, lezzet, kullanılan süre, mutfak düzeni, hijyen** kriterlerine göre değerlendirildi. Oldukça heyecanlı geçen ve jüri üyelerinin sonuçları değerlendirirken çok zorlandıkları yarışmanın birincisi; Reha Alemdaroğlu Anadolu Lisesi oldu. Yarışmada dereceye giren öğrencilere Atılım Üniversitesi Mühendislik Fakültesi tarafından üretimleri gerçekleştirilen MPAD'ler verildi. Ayrıca yarışmaya destek veren kuruluşlar (TAFED, BAŞADDER, TÜRSAB, TUROFED, İNOKSAN) tarafından çeşitli ödüller verildi.

FAT CHEF 4 LİSELER ARASI YEMEK YARIŞMASI JÜRİSİ

1. Süreyya Üzmez (Trilye Restoran)
2. Yasemin Köksal (Chain des Rotisseurs)
3. Daniel Evangelista (Peperoncino Restoran)
4. Serhat Yurt (Pepper Jam, Popsy Roksy ve Hayal Kahvesi İşletmecisi)
5. Koray Türk (Sheraton Hotel Sous Chef)
6. Reşat Erdemir (Başkent Aşçıları Derneği Bşk.)

FAT CHEF 4 LİSELER ARASI YEMEK YARIŞMASINDA DERECEYE GİREN LİSELER

REHA ALEMDAROĞLU ANADOLU LİSESİ
(Hamza Akdeniz, Buse Göral, Ilgın Yılmaz)

ÖZEL ATLANTİK ANADOLU LİSESİ
(İnci Özdemir, Melike Kudret Köse, Esra Aydın)

SINAV KOLEJİ
(Derin Mavi Üstün, Nihal Fidan, Yağız Efe Tükenmez)

SPORTİF BAŞARILAR

Erkek Tenis Takımımız Şampiyon Oldu

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu'nun düzenlediği Tenis 2. Lig Turnuvası 9-12 Mart 2015 tarihleri arasında Antalya'da düzenlendi. Erkek tenis takımımız 63 takım arasından namağlup şampiyon olarak 1. Lig'e yükseldi.

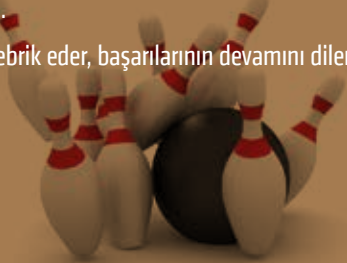
Ayrıca Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu'nun düzenlediği Ünilig Tenis Türkiye Şampiyonası'nda da Grup 1. si olarak Türkiye'de İlk 9 takım arasında kaldı. Erkek tenis takımımız Mayıs ayında Samsun'da yapılacak olan finallerde Üniversitemizi temsil edecekler.

Sporcularımızı tebrik eder, başarılarının devamını dileriz.

Erkek Bowling Takımımız Türkiye 3.sü Oldu

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu'nun düzenlediği Bowling Türkiye Şampiyonası 30 Mart - 2 Nisan 2015 tarihleri arasında Ankara'da yapıldı. Bowling Takımımız Türkiye 3.sü olarak başarıya ulaştı.

Bowling takımımızı tebrik eder, başarılarının devamını dileriz.

Dans Takımımız 3 Ödül Alarak Türkiye 3.sü Oldu

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu'nun düzenlediği Üniversitelerarası Türkiye Dans Şampiyonası Yarışması 23-26 Nisan 2015 tarihleri arasında İstanbul'da yapıldı. 14 üniversite ve 240 sporcunun katıldığı yarışmada Üniversitemizden Tuğberk Coşkun En İyi Erkek Dansçı Ödülü ve Anastasiya Khomullo En İyi Kadın Dansçı Ödülü aldı ve Dans Ekibimiz Türkiye 3.sü oldu.

3. senedir üstüste En İyi Erkek Dansçı Ödülü'nü kimseye kaptırmayan gururumuz Tuğberk Coşkun'u ayrıca tebrik ediyoruz.

Tüm dans ekibini kutlar, başarılarının devamını dileriz.

Voleybol Takımımızdan 3.lük

Balıkesir Üniversitesi'nde 25-30 Nisan tarihleri arasında düzenlenen Üniversiteler Arası Voleybol 1. Ligi Grup Birinciliği karşılaşmalarını üniversitemiz 3. sırayı alarak tamamladı. Turnuvada Dumlupınar Üniversitesi 1. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi 2. sırayı aldı. Turnuvaya katılan üniversiteler arasında Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu olmayan tek üniversite olan takımımız göstermiş olduğu performansla büyük başarı elde etti. Üniversitemizi 10 yıldır başarıyla temsil eden Atılım Üniversitesi kadın voleybol takımını kutluyor başarılarının devamını diliyoruz.

Spor Koordinatörü: Semih GÖKALP • **Antrenör:** Ş. Yağmur BALCI

Sporcular: 1- Ebru YALÇIN 2- Simge DARI 3- Selen TOSUN
4- İpek BİNBAŞIOĞLU 5- Didem YILDIZ 6- Esra ŞAHİNER
7- Aslıhan DEMİREL 8- Ezgi BOZKURT 9- Selen KONAK
10- Buket YILMAZ 11- Gizem KOZ 12- Tuğçe ÇEKİLLİ
13- Dilara TÜRKİLERİ

Eskrim Takımımız Türkiye 1. si oldu

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu'nun düzenlediği Eskrim Türkiye Şampiyonası 15-18 Nisan 2015 tarihleri arasında Zonguldak'ta yapıldı. 3. senedir üstüste kılıç branşından Türkiye 1.si olan Eskrim Takımımızın gururu Ayşe Begümhan BİLGİN'i ve eskrim takımımızı tebrik eder başarılarının devamını dileriz.

KASAUM'un “Sadece Kadın Değil, İnsan” Başlıklı Etkinliğine Yoğun İlgi Vardı

Atılım Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin (KASAUM) 8 Mart Dünya

Kadınlar Günü etkinliği olan “Sadece Kadın Değil, İnsan” başlıklı panel ve forum, 11 Mart 2015 tarihinde İşletme Fakültesi Seyhan Cengiz Turhan Konferans Salonu'nda yapıldı.

Öğrenci ve akademisyenlerin yoğun ilgisinin söz konusu olduğu etkinlik, KASAUM Müdürü Doç. Dr. Gül Güneş'in açılış konuşmasıyla başladı. Ardından panelistlerden Fen - Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Doç. Dr. Lerzan Gültekin “Kariyer ve Annelik”; emekli aile mahkemesi hakimi ve avukat Eray Karınca “Kadına Şiddet Saatli Bomba mı?” ve Üniversitemiz Kadın Hakları Öğrenci Topluluğu Temsilcisi ve aynı zamanda Hukuk Fakültesi 3. sınıf öğrencisi Ezgi Çiğdem Yıldırım “Türkiye’de Kadın Hakları: Hukuk Destek mi, Köstek mi?” başlıklı konuşmalarını gerçekleştirdiler. Panel konuşmalarının ardından özellikle öğrencilerin yoğun katkılarıyla gerçekleşen forum bölümüne geçildi.

Forumun sonunda tüm konuşmacılara teşekkür edilerek Rektör Yardımcımız Prof. Dr. İsmail Bircan ve Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Belgin Elbir tarafından plaketleri takdim edildi.

Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü Design Ankara Endüstriyel Tasarım Fuarında Yoğun İlgi Gördü

2009 yılından bu yana eğitim hayatına devam eden Atılım Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü, öğrenci projeleri ile Ankara’da ilk kez düzenlenen Design Ankara/Endüstriyel Tasarım Fuarı’nda yer aldı.

Atis Fuarcılık A.Ş. tarafından, ETMK (Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu) Ankara şubesi işbirliği ile TAV Ana sponsorluğunda gerçekleştirilen Design Ankara/Endüstriyel Tasarım Fuarı, başkentte bir araya getirdiği tasarım eğitimi veren kurum ve kuruluşlar,

tasarımcılar ve tasarımı ön planda tutan firmalar ile yeni paylaşımlar ve kazanımlar sağlamayı amaçlamıştır.

Ankara ölçeğinde Endüstriyel Tasarım özelinde bir sunum ve sergi etkinliği daha önceki yıllarda tek başına değil, eğitim ya da farklı sanayi dallarının sergilendiği organizasyonların bir kolu olarak gerçekleşmişti. Oysa Design Ankara; sanayi, üniversite ve çeşitli prestijli endüstriyel tasarım etkinliklerinde ödül almış ürünlerin bir araya geldiği bir organizasyon oldu.

Endüstriyel Tasarım adına önemli bir ilki gerçekleşen organizasyonda Atılım Üniversitesi’ne ayrılan alanda tüm Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü sınıflardan farklı projeler sergilendi. Sergide yer alan ürünleri yine bu ürünleri, projeleri tasarlayan öğrencilerimiz tanıttı. Böylelikle Endüstriyel

Tasarım mesleğinin eğitim ayağı ile ilgilenen kitleler üniversitemiz bünyesinde gerçekleşen eğitimin içeriği, düzeyi ve niteliği hakkında objektif bir yargıya sahip oldular.

Endüstriyel Tasarım; gözlem ve araştırmaya dayalı, sürekli kendini yenileme gerektiren bir meslek olması nedeniyle, eğitimi yaşam boyu devam eden, üniversite ile sınırlı kalmayan bir yapıya sahiptir.

Organizasyonun bir diğer önemli ayağı ise Atılım Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü öğrencilerinin diğer üniversitelerdeki eğitim, projeler ile sektörde yapılan işler konusunda gözlem yapma olanaklarının olmasıdır.

Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı M. Nurettin ÖZDEBİR Atılım'daydı

Girişimcilik Eğitim Serileri'nin ikincisi İşletme Fakültesi ve ARGEDA TTO işbirliği ile 2014-2015 Bahar dönemi ile birlikte tekrar başladı.

Girişimcilik ve Yenilik başlığı altında iş dünyası ile akademiye bir araya getirmeye devam ettiğimiz eğitimlerin bu dönemki ikinci konuğu Ankara Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Sayın M. Nurettin Özdebir oldu. Atılım Üniversitesi öğrencilerinin ilgi ve katılımının yüksek olduğu etkinlikte, Sayın Özdebir'in konuşması ve soru cevap kısmına yer verildi.

Uzun yıllardan gelen sanayicilik birikimi ve iş hayatındaki girişimcilik ve yöneticilik deneyimlerini aktardığı konuşmasında, Sayın Başkan globalleşme süreci ile Avrupa ve Amerika arasında imzalanması gündemde olan ticaret anlaşmalarının Türkiye'nin sanayi ve dış ticaretine muhtemel etkilerini değerlendirdi. Bunun yanında faiz ve kur politikalarının reel sektöre etkilerine örnekler verdi.

Küreselleşen iş hayatında rekabetçi üstünlük elde etmenin yenilik ve farklılaşmadan geçtiğinin belirtildiği konuşmada, uluslararası piyasalarda yer elde etmeye çalışan işletmelerin oyunun dışında kalmamak için ürün ve süreçlerini sürekli iyileştirmeleri gerekliliği üzerinde duruldu. Özdebir, işletmeler için bilgiye erişimin daha kolay olduğu bir teknoloji çağında yaşadığımızı belirtirken, işletmeler için önemli olanın elde edilen bilginin farklı ürün ve süreçlere dönüştürme becerisi olduğunun altını çizdi.

Özdebir, iş hayatında öğrenme yeteneği ve merak sahibi gençlerin rakiplerinin bir adım önüne geçtiğini belirtirken, sorun çözmeye odaklanan ve grup içinde var olabilen bireylerin günümüz iş dünyasında başarılı olabileceği bilgisini öğrenciler ile paylaştı. Atılım Üniversitesi öğrencilerini girişimcilğe teşvik ettiği konuşmasında, girişimcilerin sevdikleri işlere yoğunlaşarak başarıyı yakalayabileceğini vurguladı. Yenilik ve inovasyonun sanayi üretiminin merkezinde konumlanacağını, gelecekteki sanayi sektörü girişimlerinin yeni fikirlerle ve yaratılacak katma değere dayalı olduğunu sözlerine ekledi.

Sayın Özdebir, konuşmasında Ankara özelinde katma değeri yüksek sanayinin gelişmesi için yapılması gerekenlere dair önerilere yer verirken, bu sanayi kollarında çalışabilecek kalifiye eleman yetersizliğine değindi. Ayrıca, Organize Sanayi Bölgesi'ndeki endüstri meslek lisesi öğrencilerinin tamamının mezuniyet sonrası işe yerleştiği bilgisini aktardı, talebin bu türden sektörle iç içe okulların mezunlarına yönelik olduğunu belirtti.

Metin Yazarlığı Çalıştayı Tamamlandı

Söz Uçtu, Yazı Kaldı...

Geleceğin reklam ve halkla ilişkiler yazar adayları, bilgi ve yeteneklerini Metin Yazarlığı Çalıştayı ile sınama imkanı buldu. Bu yıl ikincisini düzenlediğimiz ve 3 üniversiteden iletişim öğrencilerinin ilgi gösterdiği çalıştay, örnek olay ve simülasyonlarla öğrencileri gerçek hayatta karşılaşılabilecekleri vakalara hazırlıyor.

Bir gelenek haline gelen Metin Yazarlığı Çalıştayı bu yıl Atılım Üniversitesi İletişim Topluluğu tarafından, 26-27 Mart tarihleri arasında düzenlendi. Atılım Üniversitesi öğrencilerinin yanı sıra Gazi ve Başkent Üniversitesi'nden de öğrencilerin katılımıyla yüksek tempolu, yorucu ama bir o kadar da başarılı bir etkinlik gerçekleştirildi.

Alaaddin Adworks'den Strateji Direktörü Kaan Dönmez'in yürüttüğü Metin Yazarlığı Çalıştayı'nda birinci gün 'reklamcılık', ikinci gün ise 'halkla ilişkiler' metinleri konu edildi. Her iki günde de öğrencilerden, kendilerine dağıtılan farklı farklı konulara, grup olarak, hem strateji hem de buna bağlı metinler üretmeleri istendi. Her grup

tek tek sunumlarını gerçekleştirdikten sonra, yazılan metinler değerlendirildi, yorumlandı ve en beğenilenler, Palme Kitapevi'nin hediye ettiği kitaplar ile ödüllendirildi.

Bu yıl katılımcı sayısını ikiye katlayan Metin Yazarlığı Çalıştayı, geleceğin iletişim profesyonellerine tavsiyelerle sona erdi. Çalıştayın mimarı Kaan Dönmez'e teşekkür plaketi ve katılan tüm öğrencilere Atılım Üniversitesi tarafından hazırlanan katılımcı belgeleri takdim edildi. Kapanış kokteylinde etkinliğin tüm konukları, seneye tekrar buluşma sözü alınarak uğurlandı.

Endüstri Ürünleri Tasarımı 2. Temel Tasarım Çalıştayı

İlki 2014 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde gerçekleştirilen ve Ankara'da bulunan Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümleri arasında her yıl dönüşümlü olarak düzenlenmesi planlanan Temel Tasarım Çalıştayı'nın ikincisi bu yıl Gazi Üniversitesi ev sahipliğinde yapıldı.

30 Mart 2015 tarihinde gerçekleşen çalıştaya, Atılım Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümleri 1. Sınıf öğrenci ve öğretim elemanları katıldı. Çalıştay sonunda çıkan

ürünler çalıştay takip eden günlerde Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde sergilenerek devamında Atılım Üniversitesi'ne nakledildi.

Temel Tasarım Çalıştayı Ankara'daki bölümler arası iletişim ve işbirliğini güçlendirecek ve bu tür organizasyonlara örnek olarak kurumsallaşmasına katkı sağlayacaktır. Öğrenciler açısından da ileride aynı mesleği icra edecek bireyler olarak daha erken bir evreden itibaren koordinasyon sağlayabilmeleri ve deneyimlerini paylaşılabilmeleri açısından yapıcı bir organizasyon olduğu düşünülmektedir. İlk çalıştay sonrasında iletişimlerini devam ettiren öğrencilerin varlığı bu projenin giderek mesleki ve eğitim açısından daha da verimli sonuçlar getireceğini göstermektedir.

Almanya Büyükelçisi Eberhard POHL Atılım Üniversitesi'nde Ses Getiren Bir Konuşma Yaptı

1 Nisan 2015 Çarşamba günü saat 11.30'da Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Orhan Zaim Konferans Salonu'nda gerçekleşen konuşma kalabalık bir öğrenci, akademisyen ve basın mensubu grup tarafından ilgi ile izlenildi. Almanya dış politikasının genel çerçevesi hakkında kapsamlı bir değerler analizi sunan Pohl konuşmasında Türkiye-Almanya ikili ilişkilerinden Türkiye-AB ilişkilerine ve diğer bölgesel ve küresel sorunlara uzanan geniş bir sunumda bulundu. Güvenlik diplomasisi konusundaki uzmanlığı ile de tanınan bir diplomat olan Pohl, özellikle Avrupa'daki mülteci sorunu, Türk ve Müslüman azınlıklara karşı nefret suçları, Ukrayna-Rusya krizi konularındaki sorulara geniş cevaplar vererek basının da ilgi odağı oldu. Türk-Alman ekonomik ilişkileri konusunda da detaylı bilgiler veren büyükelçi konferansın ardından Atılım akademisyenleri ile öğle yemeğinde bir araya geldi.

Atılım Üniversitesi İşletme Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümü hocaları ve öğrencileri tarafından düzenlenen, pek çok diplomatin öğrenciler, akademisyenler ve konunun muhatapları ile buluşmasına, aynı zamanda fikir alışverişine imkan sağlayan Diplomacy O'clock programının bu dönem ilk konuğu Almanya'nın Ankara'daki Büyükelçisi Eberhard Pohl oldu.

Doç. Dr. Gül GÜNEŞ “Sürdürülebilir Turizm Kongresi”nde Davetli Konuşmacıydı

Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Gül Güneş, 13-16 Mayıs 2015 tarihleri arasında Gümüşhane'de gerçekleşen “Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi”nde davetli konuşmacıydı. Gümüşhane Üniversitesi ve Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından organize edilen kongrede, 14 ayrı oturumda toplam 69 bildiri, 40 farklı Üniversiteden bilim insanının katılımıyla sunuldu.

“Korunan Alanlarda Sürdürülebilir Turizm” konulu davetli konuşmayı yapan Güneş, kongrede “Sürdürülebilir Kent Yönetimi ve Cittaslow Hareketi” başlıklı oturumun başkanıydı. Aynı zamanda k ongrenin

Bilim Kurulunun da üyesi olan Doç.Dr. Gül Güneş'e Kongreye olan katkıları nedeniyle plaketi, Gümüşhane Üniversitesi Rektörü Prof. Dr.İhsan Günaydın tarafından verildi.

“DIŞ TİCARETTE LOJİSTİK, LOJİSTİKTE ANKARA” PANELİ

Ankara Lojistik Üssü ve Atılım Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü ortaklığında düzenlenen “Dış Ticarete Lojistik, Lojistikte Ankara” konulu panel 2 Nisan 2015 tarihinde 10.30 - 13.00 saatleri arasında gerçekleşti. Panelde, üniversitelerin temsilcileri ve kamudan yetkililer bir araya getirilerek lojistik sektörünün sorunları tartışıldı.

Panelde lojistik sektörüne ilişkin kamu ve özel sektör bakış açıları masaya yatırıldı. İlk konuşmacı olan Av. Hakan Bezginli, lojistik sektörünün karşı karşıya kaldığı hukuki problemleri ortaya koyarak özellikle “Lojistik Kanunu” ihtiyacını dile getirdi. Sektör temsilcisi olarak Çetin Nuhoglu Ankara’nın lojistik potansiyelinin üzerinde durdu ve Türkiye dış ticaretinde Ankara’nın 5. büyük merkez niteliğini kazandığını, nicelik ve nitelik olarak gelişme gösterdiğini ifade etti. Ankara Gümrük Müşavirleri Derneği Başkanı Aslıhan Çelebi, gümrük müşavirlerinin gümrük işlemlerinde sağladığı hizmetlere ve istihdam potansiyeline dair bilgiler verdi.

Lojistik sektörünün kamu ayağında yer alan Gümrük ve Ticaret Bakanlığı yetkilisi Müsteşar Yardımcısı Remzi Akçin, taşımacılıktaki mevcut uluslararası altyapıyı dile getirdi. Son olarak Ulaştırma,

Denizcilik ve Habercilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Talat Aydın, sektörde son 10 yılda elde edilen kazanımları özetleyerek sektörün istihdam imkanlarını vurguladı. Sayın Aydın konuşmasında, lojistik mevzuatının altyapısının hazırlandığını, olgunlaştırıldığını ancak henüz tamamlanmadığını ifade etti.

2023 perspektifi kapsamında yurt içinde yaygın bir şekilde Lojistik Köyleri için kamulaştırmaların gerçekleştirildiğini, bunların işletme şekline ilişkin arayışlar içinde olduklarını, henüz çalışmaların kesinleştirilmediğini belirtti. Ayrıca “Nakliyecilikten Lojistiğe” şeklinde bir proje başlattıklarını da ifade etti. Ancak bunlardan daha önemli olarak Talat Aydın, bakanlıklarının işe giriş sınavlarında özellikle üniversitelerin lojistik bölümlerinden mezunların alınması için çaba sarf ettiklerini, iş ilanlarında lojistik kodunun mutlaka bulunmasının sağlandığını ifade ederek lojistik bölümü öğrencilerine müjde verdi.

Ersin ÖZİNCE Atılım Üniversitesi'nde Konuştu

İş Bankası Yönetim Kurulu Başkanı Ersin Özince, Atılım Üniversitesi'nde 7 Nisan 2015 tarihinde "Girişimcilik ve Yenilikçilik" konusunda verdiği seminerde Türkiye'nin genç nüfusa sahip olmasının avantajları olduğunu; ancak bilgi çağında yaşamamızın gereği olarak entelektüel birikimi artırmak gerektiğini vurguladı.

Gayri safi milli hasıladan araştırma geliştirme çalışmalarına ayrılan payın, ülkemizde, OECD ve Avrupa Birliği ortalamasının altında olduğunu belirten Özince, bilim ve mühendislik alanında dünyada yapılan yatırımların dörtte birinin Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleştiğini; Rusya da dahil olmak üzere pek çok ülkenin, girişimcilik alanında geçmişe kıyasla daha çok yer almaya başladığını ve dünya çapında rekabetin arttığını ifade etti. Girişimcilerin, başarı için sektöre giriş ve aynı zamanda çıkışa dair doğru adımlar atması gerektiğinin altını çizen Özince, dünyadaki bilimsel, ekonomik ve toplumsal gelişmeleri yakından takip etmek gerektiğine dikkat çekerek, Güney Kore'li girişimcilerin başarısının ardında istikrarın, toplumsal normların ve esas olarak da inovasyonun bulunduğunu söyledi.

Türkiye'deki genç girişimcilerin risk alma cesareti ve şartlara uyum sağlama bakımından oldukça istekli ve avantajlı olduklarını belirten Özince, devletin girişim ortamını destekleyici, istikrarlı, fırsat eşitliği sağlayan politikalarla yatırımcıların ihtiyaç duydukları güveni oluşturması ve artırması lazım geldiğine değindi. Adalet, şeffaflık, devlet politikalarının değerlendirilme biçimi, sokak/kadın cinayetleri gibi problemlerin çözülmesinin, girişimcilik ortamı bakımından önemli olduğunu vurguladı. Atatürk'ün bilime, akla, çağdaşlığa,

gençliğe güvenine dair söylediklerini tekrarlayarak sözlerine son veren Özince, bu ilkelerin hala belirleyici olması gerektiğinin altını çizdi.

Bir soru üzerine İş Bankası çalışanlarının ve yöneticilerinin kalitesini; Atatürk'ün çağdaşlık çizgisinin mirasını sadakatle devam ettiren bir kurum olmalarına bağlayan Özince, kuruma girişin ve yükseltmelerin sınavla olduğunu, liyakata dayalı bir sistem benimsediklerini ifade etti. İş Bankası'ndaki kadın yöneticilerin yüzde 70 civarında olduğunu açıklayan Özince, Bank Asya konusundaki bir başka soruya verdiği cevapta, finans sektöründe ülkemizdeki düzenleyici kurumların büyük oranda uluslararası normlar tarafından şekillendiğini, standartların titizlikle uygulandığını vurguladı. İş Bankası da dahil olmak üzere ülkemiz bankalarının hemen hepsinin ülkemizde ve yabancı ülkelerde istenen belgeleri temin edebilecek kapasitede bulunduğunu ifade eden Özince, İş Bankası hakkında çıkan dedikoduların ise asılsız olduğunun ortaya konulmasının banka yöneticileri ile sınırlı kalmaması gerektiğini vurgulayarak, meseleye devlet otoritelerince de sahiplenilmesi ve konunun soruşturularak, doğrusunun bizzat devlet otoriteleri tarafından açıklanması gerektiğini söyledi.

Bir başka soruya verdiği cevapta da, bankacılığın uluslararası ilişkilerden etkilendiğini ifade ederek, yabancı bir ülke ile bozulan politik ilişkilerin, o ülke bankasının ülkemizde vereceği kredilere de olumsuz yansiyebileceğini vurguladı. Politik atmosferin ekonomi ile yakın bağlantısı olduğunu vurgulayan Özince, uluslararası ilişkilerin karşılıklılık ilkesi ve menfaatler gözetilerek yürümesi gerektiğini belirterek, biraz ulusal düşünmede fayda olacağını ve istikrarlı bir girişimcilik ortamı bakımından bankacılık sektörü de dahil olmak üzere ulusal sermayenin desteklenmesinin önemine dikkat çekti.

Konuşmanın ardından Ersin Özince'ye Atılım Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu tarafından plaket takdim edildi.

Atılım Geometri Topoloji Çalıştayı Gerçekleştirildi

Atılım Üniversitesi Matematik Bölümü tarafından 15-16 Mayıs 2015 tarihlerinde “Atılım Geometri Topoloji Çalıştayı” gerçekleştirildi. Matematik Bölümü’nden Doç. Dr. Ferihe Atalan, Dr. Elif Medetoğulları ve Ozan Evkaya tarafından organize edilen Atılım Geometri Topoloji Çalıştayı’nın amacı, matematiğin bu alanında çalışmalar yapan uzman kişilerle genç araştırmacıları bir araya getirmek, Geometri, Cebirsel Geometri, Gönderim Sınıf Grupları, Cebirsel Topoloji, Simplektik Topoloji, Kontakt Topoloji alanları arasındaki etkileşimleri incelemek ve bu alanlardaki güncel araştırmaların tartışılacağı bir ortam oluşturmaktır.

Çalıştayın açılışı Sayın Rektörü’müz Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu tarafından yapıldı. Ardından Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı Sayın Prof. Dr. Belgin Elbir ve Matematik Bölüm Başkanı Prof. Dr. Tanıl Ergenç konuşmalarını yaptı.

Birinci günün açılışı ve ilk üç konuşması İşletme Fakültesi Seyhan Cengiz Salonu’nda gerçekleştirilen çalıştay, öğleden sonra ve ikinci gün Hukuk Fakültesi A4 nolu sınıfta devam etti. 8 farklı üniversiteden ve yurt dışından 11 konuşmacı ve toplamda 45 katılımcının yer aldığı çalıştay başarı ile tamamlandı. Bilkent Üniversitesi’nden Alex Degtyarev, University of Southern California’dan Bahar Acu, Atılım Üniversitesi’nden Elif Medetoğulları, Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nden Hatice Çoban, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kuzey Kıbrıs Kampüsü’nden İbrahim Ünal, Hitit Üniversitesi’nden Muazzez Şimşir, Hacettepe Üniversitesi’nden Selma Altınok Bhupal, Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nden Semra Pamuk, Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nden Sergey Finashin, Koç Üniversitesi’nden Tolga Etgü

ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nden Turgut Önder’in konuşmacı olarak katıldıkları bu çalıştayda, yaptıkları güncel çalışmalardan bahsederek, yeni araştırma fikirleri üretilmesine katkıda bulundular. İki gün boyunca oldukça verimli geçen çalıştaya katılan matematikçiler, hem çalıştayı hem de kampüsümüzü beğendiklerini söyleyerek Üniversite’mizden memnuniyetle ayrıldılar. Programla ilgili daha fazla bilgi edinmek isteyenler çalıştayın web sayfası <http://agtwt.atilim.edu.tr/> adresinden ulaşabilirler.

2. Rektörlük Koşusu Yapıldı

Rektörlük Kupası kapsamında düzenlenen “2. Rektörlük Koşusu” Rektör Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu’nun katılımıyla 20 Mayıs 2015 Çarşamba günü gerçekleştirildi.

Yarışlarda bayanlarda; Hande Eryılmaz birinci olurken, Ayşe Maraz Sungur ve Sanem Yağmur ilk üçe girdi.

Erkeklerde ise; öğrencimiz ve milli sporcumuz Efe Can Rübendiz, öğrencimiz Aksel Kaan Öz ve Güvenlik Müdürümüz Veli Yalçın ilk üçte yer aldı.

Rektörlük Kupasına katılan ve dereceye giren sporcular 27 Mayıs 2015 Çarşamba günü 12:30’da Rektör Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu’nun katılımıyla gerçekleştirilecek törende madalya ve kupalarını alacaklar. Bu yıl Türkiye 3. sü olan Dans Ekibimiz tören öncesinde bir gösteri sunacak ve bu yıl Üniversitemiz okul takımlarında yer alan tüm sporcularımıza Teşekkür ve Onur Belgeleri verilecektir.

Dereceye giren öğrencilerimiz ve takımların başarılarını kutluyoruz.
BASKETBOL: 1. CHEERS - 2. GIVE ME YOUR FIVE - 3. POOL PARTY ATILIM
FUTSAL: 1. HAYDİ GENÇLER - 2. ŞBİK - 3. A TAKIMI
VOLEYBOL: 1. THE CHAMPIONS - 2. ANKA KUŞU - 3. 3'LÜ BLOK
MASA TENİSİ: 1. Kaan SAYINER - 2. Salim ALPASLAN - 3. Berk ÖZKAN
DART: 1. Doğa GÜNUĞUR - 2. Batuhan HATİPOĞLU - 3. Selvin ÇİÇEK
BADMİNTON: 1. Burak DAYLAK - 2. Serdar DÖVER - 3. Eren ÖZTÜRK

5. LAP Şenlikleri Gerçekleştirildi

Atılım Üniversitesi ARGEDA-TTO Koordinatörlüğü tarafından bu yıl beşincisi düzenlenen Lisans Araştırma Projeleri (LAP) Şenliği 22 Mayıs 2015 tarihinde Hukuk Fakültesi Orhan Zaim Konferans Salonu ve Fuayesinde gerçekleşti. Lisans öğrencilerimiz şenlik ortamında dersleri ile birlikte gerçekleştirdikleri çalışmalar sonucu elde ettikleri proje çıktılarını, edindikleri deneyimleri ziyaretçiler ile paylaştı.

Etkinlikte Atılım Üniversitesi tarafından desteklenen 2014-2015 LAP Programı Projeleri (18 proje), TÜBİTAK BİDEB 2241- Sanayi Odaklı Lisans Bitirme Tezi Destekleme Programını kazanmış projeler (4 proje), LOJ-429 Girişimcilik Projeleri, Girişimcinin Atılımı (1601 TÜBİTAK TEYDEB programı tarafından desteklenen), 1 Konu 1 Kitap Makale Yarışması başta olmak çok sayıda proje yer aldı.

KATEGORİ	ÖDÜLE DEĞER BULUNAN PROJE TAKIMLARI
Bilimsel Poster Sunumu	- LAP-C-1415-07 Özel Hukuk – Kamu Hukuku İlişkisi Bağlamında Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri: Ankara Örneği-Temel Araştırma - LAP-C-1415-02 Yüksek Performanslı Pem Yakıt Hücresi Membran Elektrot Ataçlarının Geliştirilmesi ve Pem Yakıt Hücresi ile Çalışan Scooter Prototip Uygulamasında Kullanılması
Serbest Poster Sunumu	- LAP-C-1415-07 Özel Hukuk – Kamu Hukuku İlişkisi Bağlamında Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri: Ankara Örneği-Temel Araştırma - LAP-A-1415-02 Kamusal Akıl Stüdyosu (KAM003) Uygulama Dersi Yenimahalle Belediyesi Kurumsal Analiz ve İyileştirme Projesi
Sahne Sunumu	- LAP-A-1415-02 Kamusal Akıl Stüdyosu (KAM003) Uygulama Dersi Yenimahalle Belediyesi Kurumsal Analiz ve İyileştirme Projesi - LAP-C-1415-06 Türkçe Konuşma Tanımanın Sesle Kumanda Edilebilen Sistemlere Uygulanması
Proje (Stand) Gösterimi	- LAP-C-1415-10 Taşkın Yatakta Katı Yakıt (Kömür) Tozu Yakımı - LAP-A-1415-01-GRP-7 Parabolik Çanak Aynalı, Stirling Motorlu ve Doğrusal Eyleyicili, Mikrokontrolcü Tabanlı İki Eksenli Güneş Takip Sistemi
Yenilikçi Proje	- LAP-C-1415-12 Devriye Gezen Güvenlik Görevlilerinin Takibi için Kablosuz Kontrol Sistemi-Bekçi - LAP-C-1415-02 Yüksek Performanslı Pem Yakıt Hücresi Membran Elektrot Ataçlarının Geliştirilmesi ve Pem Yakıt Hücresi ile Çalışan Scooter Prototip Uygulamasında Kullanılması
Ticari Gelecek Vaad Eden Proje	- LAP-C-1415-03 Kaygan Yol İzleme Sensörü (KİS) Geliştirilmesi - LAP-C-1415-11 Android Tabanlı Uzaktan Kontrollü İzleme, Eğilendirme ve Programlanabilir Hareket Kabiliyetleri Olan Mekanizma
Sempatik Proje Takımı	- LAP-C-1415-03 Kaygan Yol İzleme Sensörü (KİS) Geliştirilmesi - LAP-A-1415-03 MSÇ-471 Bölgesel Giyim Tarzlarının Deneyisel Tasarım Dersinde Uygulanması

Her yıl olduğu gibi akademik yıl süresince proje çalışmalarında öğrencilerimize kapılarını açan, destek veren kurum ve kuruluşlar şenlikte de proje takımlarının yanında olmuştur; destek veren kamu ve iş dünyası kuruluşlarına Atılım Üniversitesi tarafından verdikleri katkılardan dolayı teşekkür plaketi sunuldu.

Üniversitemiz öğrencilerinin ve mensuplarının yoğun ilgi gösterdiği Şenlikte Açılış Töreni, Başarılı Mezunlar ile Buluşma, Poster Sergisi, Proje Gösterimleri, Sahne Sunumları ve Ödül Töreni şeklinde çeşitli etkinlikler yer aldı. Şenlik süresince akademisyen ve idari birim temsilcilerinden oluşan Jüri, etkinliklere katılan projelerin performanslarını değerlendirmiş ve 7 farklı kategoride ödül alacak proje takımlarını belirledi.

2015-2016 LAP Projeleri Programı çağrısı açılmış, Girişimcinin Atılımı programına ön kayıtlar başladı. Projelerin ve katılımcıların her yıl olduğu gibi nitelik ve nicelik olarak artmasını bekliyor, lisans programlarındaki öğrencilerimizi ar-ge, yenilikçilik, girişimcilik projeleriyle programlarda yer almaya davet ediyoruz.

Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Saha Çalışması

İşletme Fakültesi Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü Öğrencileri, “Destinasyon Yönetimi” ve “Dünya Turizm Coğrafyası” dersleri kapsamında 4 Mayıs 2015 tarihinde, Ankara’nın ilçesi Nallıhan ve Nallıhan’ın kasabası Çayırhan’da gününbirlik bir saha çalışması gerçekleştirdiler. Söz konusu derslerin Öğretim Üyesi Doç. Dr. Gül Güneş eşliğinde gerçekleşen saha çalışmaları kapsamında öğrenciler öncelikle Çayırhan’da bulunan Davutoğlu Kuş Cenneti ve Ziyaretçi Merkezini gezdiler.

Ziyaretçi Merkezinde kuş gözlemi yapan öğrencilere, Nallıhan Turizm Gönüllüleri Derneği’nden Hüseyin Tırlı bilgi aktardı. Daha sonra Nallıhan ilçe merkezine geçen öğrenciler; 1595 yılında Nasuh Paşa tarafından yaptırılan Nasuhpaşa Camii ve Kocahanı gezdiler. Ardından Kocahanı içindeki ipek, iğne oyaları satış birimleri ve dokuma atölyesi gibi mekanlarda yerel el sanatlarıyla uğraşan ustalarla biraraya gelen öğrenciler, ilçede kurulan pazarda ise yerel halk ile sohbet ettiler. Nallıhan’a özgü yöresel yemeklerden oluşan öğlen yemeği sayesinde ise, her destinasyona özgü değerlerin nasıl kaliteli bir turistik ürüne dönüştürülebileceğini görme imkanına sahip oldular.

Saha çalışmalarının son yıllarda oldukça önem kazanan “Sorumlu Seyahat” kapsamında yapan öğrenciler, bu nedenle Nallıhan yerel halkına katkı sağlamak için “İlhan Çetinkaya Kültür Kütüphanesi’ne” de kitap bağışında bulundular. Kırsal turizmde dernekler, yerel yönetimler ve yerel halkın da dahil olduğu tüm paydaşlarla birlikte yönetimin önemini bu saha çalışması sayesinde daha iyi kavrayan

öğrenciler; ayrıca Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde özel ilgi turizminin katılımcı ve sürdürülebilir bir yaklaşımla ele alınmasının ve kırsaldaki turizm gelişimlerinin yerelden sahiplenilmesinin önemini uygulamalı olarak öğrenme fırsatı yakalamış oldular.

Oyuncak Tasarımı Atölye Çalışması

ETMK ile Çankaya Belediyesi arasında sürdürülen Endüstri Ürünleri Tasarımı meslek alanı ile yerel yönetimlerin ne tür işbirlikleri temelinde bir araya gelebileceği konusunda bir model oluşturmak amaçlı görüşmeler doğrultusunda işbirliği başlangıç projesi geliştirildi.

Çankaya Belediyesi bünyesinde bulunan Çankaya Ahşap Çocuk Oyuncakları Atölyesinde (ÇAÇOY) engelli çalışanlar tarafından doğal malzemeler ile üretilebilecek ürün fikirleri geliştirmek amaçlı Ankara’da bulunan Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümleri öğrencilerinin katılımı ile bir atölye çalışması gerçekleştirildi.

Atölye çalışması 9 Mayıs 2015 Cumartesi günü ÇAÇOY atölyesinin de içinde yer aldığı Öveçler Çankaya Belediye Sosyal Projeler binasında yürütüldü. Çalışmaya Atılım Üniversitesi Endüstri Ürünleri

Tasarımı Bölümünü temsilen 2. ve 3. sınıf öğrencilerinden 6 gönüllü, ODTÜ’den 3, TOBB ETÜ’den 6 ve Gazi Üniversitesi’nden de 1 öğrenci katıldı.

Çalıştay sonunda Çankaya Belediye Başkan Yardımcısı, ÇAÇOY yetkilileri, çeşitli öğretim elemanları ve ETMK temsilcisi uzmanlardan oluşan bir jüriye sunum yapıldı.

Çin Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Yu HONGYANG Üniversitemizin Konuğu Oldu

Çin Halk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Yu Hongyang Ankara'daki kamuya açık ilk konuşmasını Atılım Üniversitesi Diploması Saati seminer serisinin bir parçası olarak 5 Mayıs 2015 Salı günü gerçekleştirdi. Çin Dışişleri Bakanlığı bünyesinde Batı Asya uzmanı olarak 34 yıllık bir kariyere sahip olan Hongyang Atılım Üniversitesi öğrencileri, öğretim üyeleri ve basın mensuplarına ÇHC-Türkiye ilişkilerinin bir analizini yaptıktan sonra detaylı bir sunum ile

"Bir Kuşak Bir Yol" olarak adlandırılan 21. yüzyıl iletişim ve nakil koridorları hakkındaki görüşlerini açıkladı. Kadim İpek Yolu'nun yeniden canlandırılması anlamına gelen bu proje Uzak Doğu Asya ile Avrupa ve Afrika bölgelerinin deniz ve kara koridorları ile birbirlerine bağlanmalarının çok ötesinde,

ortak altyapı ağlarına, enerji politikalarına, çok kutupluluk esasında karşılıklı işbirliğine dayanan geniş kapsamlı bir mimari sunmaktadır. Küreselleşmenin sunduğu imkanların karşılıklı ticaret ve işbirliğini arttırıcı şekilde kanaliz

edilmesine dayanan projenin ana vurgusu, Avrasya kıtasının doğu ve batı uçları ile merkezi kısmının birbirlerine bağlanması yolu ile daha müreffeh ve güvenli bir dünya oluşturulmasıdır. Büyükelçi bir saati aşan konuşmasının ardından Atılım akademisyenleri ve öğrencilerinin sorularına detaylı cevaplar verdi. Konferansın ardından Büyükelçi Hongyang ve beraberindeki heyet, Rektör Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu ve İşletme Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hasan Ünal ile birlikte öğle yemeği programına katıldılar.

TPE Bilgi ve Doküman Birimi Açıldı

Atılım Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi ARGEDA-TTO olarak, fikri ve sınai mülkiyet hakları konusunda tüm paydaşlarımıza hizmet vermekteyiz.

Verdiğimiz hizmetlerden bazıları aşağıda verilmiştir

- Fikri ve sınai mülkiyet hakları konusunda tüm paydaşlarımızda farkındalık oluşturmak ve bilgilendirici etkinlikler düzenlemek
- Patent ve faydalı model başta olmak üzere fikri haklar konusunda danışmanlık hizmetleri vermek
- Fikri ve sınai mülkiyet hakları konusunda gelişmeleri takip etmek ve paydaşlarımızla paylaşmak
- Patent ön araştırması yapmak
- Patent ve faydalı model tarifname takimini oluşturmak
- Başvuru dokümanlarını hazırlamak
- İlgili başvuruyu gerçekleştirmek
- Başvuru sonrası sürecin devamlılığını sağlamak
- Buluşun ticari değer kazanması konusunda çalışmalar yürütmek

Türk Patent Enstitüsü ile Atılım Üniversitesi arasında imzalanan protokol ile TPE Bilgi ve Doküman Birimi, 16 Ekim 2014 tarihi itibarıyla kuruldu. **TPE Bilgi ve Doküman Birimi ile ARGEDA-TTO'nun verdiği hizmetlere ek olarak sınai mülkiyet haklarına ilişkin ulusal ve uluslararası mevzuat ile yazılı, elektronik vb. her türlü bilgi ve dokümandan siz paydaşların istifade etmesi sağlanacaktır.**

TÜRK PATENT [] ENSTİTÜSÜ

Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü Eskişehir Gezisi

4 Nisan 2015, Cumartesi günü Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü Bilimsel Oyuncak Tasarımı dersi çerçevesinde farklı sınıflardan öğrencilerden oluşan bir grup ve Yrd. Doç. Dr. Hacer Erar ile Öğretim Görevlisi Filiz Özsuca Eskişehir'e teknik bir gezi gerçekleştirdi. Öncelikle Eskişehir Kent Park'ında yer alan ve Leonardo Da Vinci'nin geliştirdiği basit makinelerden esinlenerek uygulanan ve günümüzde park içinde yer alan eğitici ekipmanlar incelendi. Sonrasında Odunpazarı'ndaki tarihi evler, Cam Müzesi, Lületaş imalathaneleri ziyaret edildi.

Daha sonra Sazova Park'ı sınırlarında yer alan Eskişehir Bilim Deney Merkezi bünyesindeki Planateryum'da bir seans uzay ve yıldızların oluşum hikayesini içeren gösteri izlenip merkez yetkililerinin rehberliğinde bilimsel deneyler ve deney ekipmanları incelendi.

Özellikle bilim merkezlerinin ülkemizde giderek sayılarının artması, merkezlerdeki deneysel aparatların tasarımı ve üretimi konularında bilincin artmaya başlamasını getirdi. Bu süreç zarfında devletten ve özel sektörden gelen destek ve talepler doğrultusunda bölümümüz tarafından Türkiye'de bir ilke imza atılarak bir ders olarak tanımlandı ve öğrencilerimizle program geliştirildi. Eskişehir gezisinin bu anlamda hem ders içeriğine hem de Türkiye koşullarını öğrenmek açısından öğrencilerin gelişimine faydası oldu.

Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü Bursa Teknik Gezisi

17 Nisan 2015, Cuma günü sabah Ankara'dan yola çıkıp Bursa'ya ulaşılması ile başlayan süreçte Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü 2. sınıf öğrencilerinden oluşan bir grup, Öğretim Görevlisi Filiz Özsuca ile Araştırma Görevlisi Ezgi İlhan eşliğinde önce Bursa Hasanağa Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alan CADEM Prototip ve Modelleme Merkezi'ne bir ziyaret yaptı. CADEM A. Ş. yetkililerinin sunumu ile Endüstriyel Tasarım ve Modelleme, Prototip aşamaları sürecinin nasıl işlediği ve ne tür katkıları olduğu konusunda bilgi alındı.

Daha sonra Bursa Nilüfer Organize Sanayi Bölgesi'nde yer alan İNOKSAN Endüstriyel Mutfak A. Ş. fabrikası gezildi. Bu fabrikada seri olarak ve özel üretimlerin sürecini fabrika müdürü tarafından yapılan sunum yardımı ile izlendi. Ham madde olarak fabrikaya girişinden üretilip depolamaya varıncaya kadar olan süreç incelendi. İNOKSAN olarak endüstriyel tasarıma verilen önem dikkat çekiciydi. Farklı kurum ve okullarla yapılmış olan tasarım çalışmalarından örnekler paylaşıldı. İleriye yönelik Atılım Üniversitesi ile de ortak proje ve çalışmalar konusunda prensipte anlaşma yapıldı.

Bursa gezisinin ikinci günü olan 18 Nisan 2015 Cumartesi günü tarihi dokuyu ve Osmanlı mimari ve sanat örneklerini görmek amacıyla

Ulu Cami, Orhan Cami, Koza Han'ın da içinde bulunduğu tarihi bölge ile Yıldırım ilçesinde yer alan Muradiye Külliyesi gezildi.

Bursa gezisinin son ama en etkili aşaması ise Tofaş Anadolu Arabaları Müzesi oldu. Bursa Yıldırım ilçesinde yer alan ve 19. yüzyıldan kalma eski bir ipek fabrikasının restore edilerek müzeye dönüştürülmesi ile oluşan kompleks içinde Tofaş tarafından Anadolu'da bulunan ilk araba parçalarından yola çıkarak günümüzde üretilen son Tofaş aracına kadar kronolojik olarak kurgulanmış etkileyici bir sergiyi gezmeye şansı yakalandı. Türkiye coğrafyası içinde üretilen ve kullanılan farklı işleve ve kültürel altyapıya hitap eden araçların ürün gelişimini izleyebilecek bir ortam bulunuyordu. Özellikle tasarımdaki farklılaşma ve gelişimi izlemek açısından son derece öğretici bir tur oldu.

Türkiye İnovasyon Haftası 2014 İstanbul Etkinliğine Katıldık

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından Ekonomi Bakanlığı desteğinde, Arçelik A. Ş., Sabancı Holding, Türk Ekonomi Bankası (TEB) ve Türk Hava Yolları (THY) stratejik ortaklığında bu yıl üçüncüsü düzenlenen “Türkiye İnovasyon Haftası” İstanbul ayağına Atılım Üniversitesi olarak katılım sağladık.

Toplamda 35 Ar-Ge merkezi, 21 teknopark, 39 üniversite, 9 bilim ve teknoloji merkezinin yer aldığı 3 gün süren etkinliklere üniversitemizi temsilen ARGEDA-TTO yöneticisi Dr. Alper Ünler, Makine Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Özgür Aslan ve 2013-2014 eğitim öğretim yılı LAP projelerinde görev alan; Makine Mühendisliği Bölümü'nden Fatma Nur Şen, Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü'nden Kelami Coşan, Endüstriyel Tasarım bölümünden Hakan Berker Sayar ve Esra Ayva, Metalurji ve Malzeme Mühendisliği bölümünden Fares Abousaleh, İmalat Mühendisliği bölümünden Merve Şen, Otomotiv Mühendisliği

bölümünden Acar İpek, Endüstri Mühendisliği bölümünden Simge Çevik ve Elektrik Elektronik Mühendisliği bölümünden Yücel Erkan katıldılar.

İnovasyon Haftası İstanbul etkinliklerinin ikinci gününe Başbakan Ahmet Davutoğlu, kapanış gününe ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan katılarak hem standları gezdiler hem de katılımcılara hitap ettiler.

2013-2014 eğitim yılı LAP Şenliğinde “En Çok Gelecek Vadeden Proje” olarak seçilen Makine Mühendisliği öğretim üyemiz Yrd. Doç. Dr. Özgür Aslan'ın ultra hafif elektrikli bisiklet projesi fuar süresince en çok ilgi gören projelerden biri oldu ve ulusal yazılı basında da haber olarak yerini aldı.

İstanbul'da üç gün boyunca yaklaşık 40 bin kişinin katıldığı inovasyon haftasında, Hollanda kendi talebiyle partner ülke olarak yer alırken, alanında uzman birçok yerli ve yabancı konuk katılımcılarla deneyimlerini paylaştı. Astrofizikçiler, robotik uzmanları, dijital eğlence ve medya içerik üreticileri, yazarlar, tasarımcılar, yurtdışında üst düzey görevlere gelmiş Türk vatandaşları, pazarlama uzmanları ve akademisyenlerin katıldığı etkinlikte, yerli ve yabancı mucitler projelerinin yanı sıra inovasyon süreçlerini anlattı.

“Heavy Lifting in Construction Engineering” Semineri Gerçekleşti

Atılım Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği Bölümü tarafından organize edilen “Heavy Lifting in Construction Engineering” adlı seminer 17 Nisan Cuma günü Mühendislik Fakültesi Kemal Zaim Sunel Konferans Salonu'nda gerçekleşti.

Seminer, VSL firmasının Heavy Lifting Grubu Yöneticisi Daniel Junker tarafından verildi. Daniel Junker sunumunda; ağır tonajlı çeliklerin kaldırılması işi ile ilgili olarak inşaat sektörünün alt birimlerine ait binalar, köprüler, kıyı ve liman yapıları, enerji ve endüstriyel tesisler,

tünel yapıları ve özellikle projelere ait örnekler sunarak yaptıkları çalışmaları detaylandırdı. Daniel Junker ayrıca sunumunda çalıştığı projelere ait yaşanan teknik ve idari sorunlara değinerek, özellikle yeni bitmiş veya inşaatı devam eden özellikli projelere ait teknik bilgiler aktardı.

TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTEMİZDEN BİR İLK DAHA

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Esnaf ve Sanatkarlara Yönelik Detaylı Bir Analize Atılım Üniversitesi İşbirliği İle İmza Attı.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürlüğü, esnafı dünya standartlarına taşımak hedefiyle Türkiye'de ilk olacak bir sektör analiz raporu oluşturulması ve esnafın sorunlarını çözme odaklı bir çalışmaya Halk Bankası'nın sponsorluğunda başlamış bulunmaktadır. İlk etapta Atılım, Çankaya, Yıldırım Beyazıt Üniversiteleri ve Ankara Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ortaklaşa yapılacak projeye her esnaf için ayrı ayrı sektörel analizler oluşturulacaktır. Farklı üniversitelerle işbirliği içerisinde gerçekleştirilecek olan bu projede Atılım Üniversitesi, Ulaştırma Sektörü'nün analizini gerçekleştirmek üzere projeyi kazandı.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nda 8 Nisan 2015 tarihinde gerçekleştirilen büyük bir tören ile, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Halk Bankası Genel Müdürlüğü ve Atılım Üniversitesi arasında sözleşmeler imzalandı. Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu'nun proje ile ilgili konuşma yaptığı törene, projede diğer sektör analizlerini yapacak üniversitelerin Rektörleri, üniversitemizin ARGEDA, ATÜSEM yetkilileri ve proje ekibimiz katılım sağladı.

Türkiye genelinde 1.5 milyonun üzerinde esnaf ve sanatkarla yapılacak olan çalışmada, Üniversitemizin Proje Ekibi, Ulaştırma Sektöründeki tüketicinin talebi ve esnafın sorunlarını inceleyecek, elde edilen veriler sonucunda oluşturulan raporlara göre Bakanlığın Türkiye'deki esnafıya yönelik gerçekleştirmesi gereken uygulama ve öneriler paylaşılacak. Bu projeye esnafın dünya pazarlarına açılmaları için ilk adım atılmış olacak, ortaya çıkacak sektör raporu sonucunda esnafın dünyayla rekabet edebilir hale gelmesi mümkün kılınmaya çalışılacak. Projenin sonunda bakanlığa sunulacak raporlar aracılığı ile, esnafın rekabet gücünün artırılabilmesi için,

sektördeki yurtdışı olumlu uygulamalar, yeni akımlar, yönetsel ve teknolojik gelişmelerin tespit edileceği raporda sektörlerdeki meslekler tanımlanarak; alt-sektörlere, mesleklerle, çalışan sayılarına, sektörlerdeki anahtar eğilimlere, istihdam özelliklerine ve önceliklere ilişkin genel bir resim sağlayacak nitelikte bakanlık tarafından meslek haritalarının oluşturulması hedeflenmektedir.

Proje süresi, her bir sektör analizi için 12 ay olarak planlanmış olup, üniversitemizde gerçekleştirilmeye başlanan bu projede İşletme Fakültesi'nin farklı bölümlerinden akademisyenlerimizin biraraya gelerek böylesine önemli ve Türkiye'de bir ilk olacak çalışmaya imza atmaları üniversitemiz için büyük bir gurur kaynağı olarak görülmektedir. Proje ekibinde Doç. Dr. Seyit Mümin Cilasun, Doç. Dr. Emre Toros, Yrd. Doç. Dr. Ece Pişkinsüt Şengüler, Yrd. Doç. Dr. Neslihan Topbaş, Yrd. Doç. Dr. Belgi Turan ve Araştırma Görevlisi Dilara Baran yer almaktadır.

Öğrencilerimiz Hybrid Car Race'dan Ödülle Döndü

Otomotiv Mühendisliği Bölümü dördüncü sınıf öğrencilerimiz, tasarlayıp imal ettikleri otomobil ile 27 - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleştirilen Formula Hybrid Car Race'da 39 üniversite arasından Chrysler Otomobil tarafından Endüstriyel Dizayn için verilen en iyi tasarım ödülünü kazandılar.

SAE ve IEEE tarafından New Hampshire, Loudon'daki Motor Speedway Yarış Pistinde düzenlenen yarışlarda, Bölüm Başkanı Prof. Dr. Demir Bayka ve Araş. Gör. Ayça Göçmen'in de yer aldığı ekibimiz genel klasmanda ise 9. oldu.

- Acar İpek • Ali Gökhan Oğuz • Alican Demirci • Beste Yağmur Adalı
- Can Çetin • Cem Öztürk • Doğukan Demirtaş • Erdem Tekinaslan
- Kaan Mücahit Ekmekçi • Kanber Gürsoy • Merve Azime Filiz
- Mustafa Karasu • Ömer Terzi • Saner Ayakta • Selim Seçgin
- Simge Çevik • Süleyman Kamer Yalçın • Vural Alphan Alkan

Başta hocalarımız olmak üzere yarışlarda gayret gösteren tüm öğrencilerimizi kutluyor, başarılarının devamını diliyoruz.

Yarışma ile ilgili detaylı bilgi ve görsellere aşağıdaki linklerden ulaşılabilir.

Formula Hibrid Yarışı videoları

<http://www.atilim.edu.tr/~ae401>

Ödül töreni ile ilgili resmi site

<http://www.formula-hybrid.org/students/awards/>

Türkiye Büyük Millet Meclisi Gezisi

Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi 2. sınıf öğrencileri, Türk Parlamento Hukuku Dersi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gezi düzenledi. Öğr. Gör. Abbas Kılıç'ın katılımıyla 04.05.2015 tarihinde gerçekleştirilen gezide, TBMM Yasama Uzmanı Dr. Fahri Bakırcı tarafından TBMM'nin çalışma düzeni ve yetkileri çerçevesinde "Kanun Yapma Süreci" hakkında sunum yapıldı. Daha sonra TBMM'nin Genel Kurul Salonu, siyasi parti grupları toplantı salonları ve TBMM binası eklentileri hakkında bilgi edinilerek ve gezi tamamlandı.

Hukuk Devleti ve Demokrasi Paneli

Atılcı Hukukçular Topluluğu tarafından 2 Aralık 2014 tarihinde düzenlenen "Hukuk Devleti ve Demokrasi" konulu panelde moderatörlüğünü topluluk başkanı Kemal Çağrı Derekaya yaparken gazeteci, yazar ve aynı zamanda CHP parti meclisi üyesi Tuncay Özkan ve Ankara Barosu Başkanı Av. Hakan Canduran panelist olarak yer aldı.

Panelde hukuk devleti ilkeleri, adil yargılanma hakkı, savunma makamının Türkiye'de ki konumu, yargı bağımsızlığı, kolluk kuvvetlerinin toplumsal olaylardaki tutumu, cezaevi koşulları, ülkemizdeki yargılama süreci ve yurttaşların temel

hak ve özgürlüklerinin yargı tarafından ne kadar güvence altında olduğu konuları üzerinde duruldu. Panel, panelistlerinin konuşmaları ve soru cevap kısımlarıyla birlikte yaklaşık olarak iki buçuk saat sürdü. Hukuk devleti için, demokrasi için, tam bağımsız yargı için mücadeleye devam kararı panelin sonuç bildirgesidir.

Model Parlamento Çalıştayı

Atılım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Türk Parlamento Hukuku Dersi çerçevesinde, 4 Mayıs 2015 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne düzenlenen gezinin devamı niteliğinde, 11 Mayıs 2015 tarihinde dersin uygulamalı bir şekilde öğretilmesi yöntemine uygun olarak "Model Parlamento Çalıştayı" düzenlendi. Bu çalıştay dersin öğretim elemanı Öğr. Gör. Abbas Kılıç ile birlikte, Türkiye Büyük Millet Meclisi Yasama Uzmanları Onur Çekiç ve Salih Sağlam ile birlikte yürütülmüş, öğrenciler Anayasa ve TBMM İçtüzüğü'nde yer alan hükümlerden hareketle, kanun yapım sürecini sunulan modele uygun olarak oluşturup, tartışmış ve uygulamışlardır.

Atılım Üniversitesi'nde Rektörlük Devir Teslimi

Atılım Üniversitesi'nin Rektörü Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu, 11 yıllık Rektörlük görevini düzenlenen bir tören ile Prof. Dr. Yıldırım Üçtuğ'a devretti.

Tören, 10 Eylül 2015 Perşembe günü Mütevelli Heyet Başkanı ve Mütevelli Heyet Üyeleri, Eski Milli Eğitim Bakanı Mehmet Sağlam, Ufuk Üniversitesi Rektörü, ODTÜ Rektörü, basın mensupları ve Atılım Üniversitesi idari - akademik mensuplarının katılımı ile gerçekleşti. Rektörlük Devir Teslim Töreni saygı duruşu ve ardından İstiklal Marşımızın okunması ile başladı.

Konuşmalar bölümünde Mütevelli Heyet Başkanı Yalçın Zaim, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. İsmail Bircan birer konuşma yaptı.

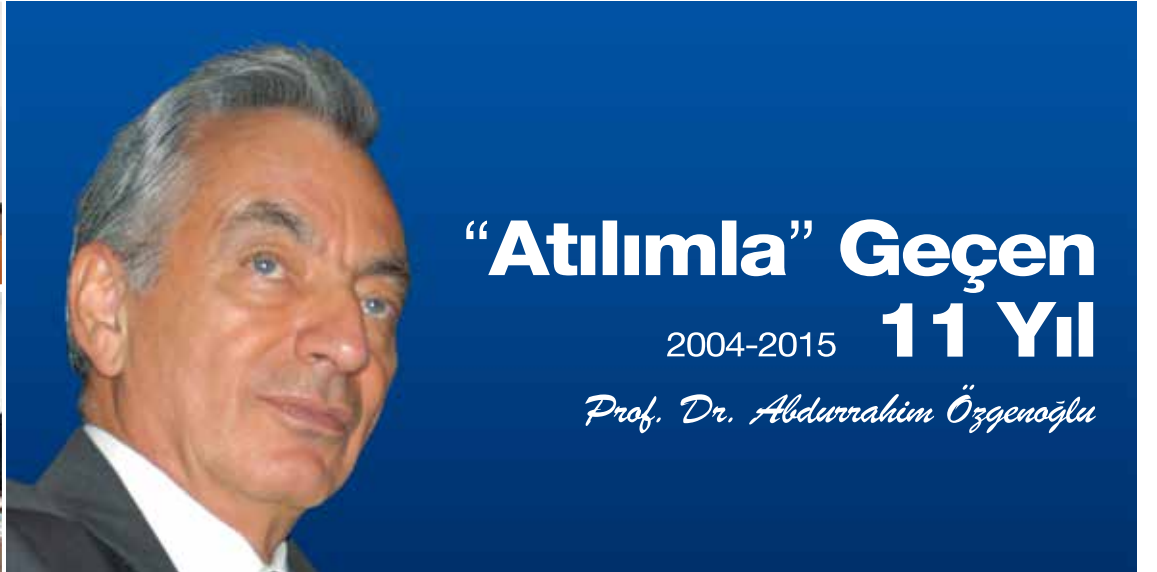
Rektör Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu'nun 11 yıllık görevi süresince çekilen görüntülerinden oluşan sinevizyonun izlenmesinin ardından Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu kürsüye gelerek bir konuşma yaptı.

Rektörlük cübbesini giymek üzere sahneye gelen Prof. Dr. Yıldırım Üçtuğ'a Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu tarafından Rektörlük cübbesi giydirildi.

Prof. Dr. Abdurrahim Özgenoğlu'nun rektörlüğü süresince yapmış olduğu başarılı çalışmaları, üniversitemize verdiği değerli katkılar ve 11 yıllık hizmeti anısına hazırlanan plaketi Mütevelli Heyet Başkanı Yalçın Zaim tarafından takdim edildi.

Rektörlük Cübbesini giyen Rektör Prof. Dr. Yıldırım Üçtuğ'un konuşmalarının ardından tören sona erdi.

Kararlarımızı Biz mi Seçiyoruz?

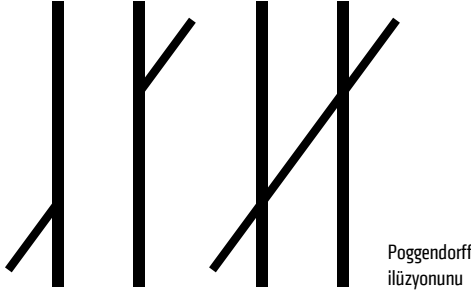
Öğr. Gör. Dr. Aslı Bahar İNAN
Psikoloji Bölümü

DAVRANIŞLAR BİR TAKIM KURALLAR VE KANUNLAR TARAFINDAN BELİRLENİLMİŞ İSE SEÇİM NEREDE VE NE ZAMAN İŞİN İÇİNE GİRİYOR?

İnsanın zihinsel süreçlerin altında yatan mekanizmaları ve bunların davranış üzerindeki etkilerini bilimsel olarak çalışan psikolojinin alt alanına bilişsel psikoloji denilmektedir. Bilişsel psikoloji, üst düzey kognitif süreçlerin, birkaç örnek verecek olursak düşünme, problem çözme, karar verme, algı, hafıza ve öğrenmenin nasıl işlediğini araştırır. Bu durumda bir davranışın neden ortaya çıktığını anlamaya çalışmak o davranışın öncelikle “belirlendiği” prensibine dayanmaktadır. Determinizm ya da belirlenircilik dediğimiz bu görüşte evrendeki bütün olayların bilimsel yasalarla belirlenmiş olduğu savunulmaktadır. Bizim de yapmaya çalıştığımız iş, zihinsel süreçleri ve davranışları nelerin belirlediğini bilimsel yöntemler kullanarak bulmaya çalışmak olduğundan, akla gelebilecek bir soru da davranışlar bir takım kurallar ve kanunlar tarafından belirlenilmiş ise, seçim nerede ve ne zaman işin içine giriyor?

Görsel algı yanılsamalarını ele alacak olursak, dış dünyada var olan nesnel gerçekliğin olduğundan farklı algılandığı durumlarıdır. Uyarının sisteme duyu organlarımız vasıtası ile yaptığı girdiye “aşağıdan-yukarıya” bilgi deriz, görsel illüzyonlar için bu “retinal imaj” a karşılık gelir. Gözün arkasında ışığa ve renge duyarlı sinir hücrelerinin bulunduğu tabakaya retina denir ve retinal imaj dış dünyadaki uyarıların bu tabakada oluşturduğu görüntüye verilen isimdir. Retinadaki bu bilgi sinir hücreleri vasıtası ile beyindeki görme merkezine iletilir. Algılarımız sadece retinal imajı kullanıyor olsaydı, görsel algı yanılsamaları dediğimiz durumlarla hiç karşılaşmazdık. Algı yanılsamaları, algı sisteminin genel olarak algımlarken kullandığı mekanizmaların işlemesi sonucunda meydana gelen çıktılardır. Dolayısı ile bu yanılsamaları çalışmak, bilişsel psikologlara algı sisteminin işleyişini deşifre edebilmeleri için sunulmuş fırsatlar olarak düşünülebilir.

**ÜST DÜZEY BİLGİ IŞIĞINDA İLÜZYONA
MARUZ KALMAMAYI SEÇMEK GİBİ BİR
DURUM SÖZ KONUSU DEĞİLDİR.**

**ALGI SİSTEMİNİN İŞLEYİŞİ BELLİ KURALLAR
DAHİLİNDE YÜRÜMEKTEDİR VE NEYİ
NASIL ALGILAYACAĞIMIZ, SEÇİMLER DEĞİL
BU KANUNSA İŞLEYİŞ TARAFINDAN
BELİRLENMİŞTİR. BİZİM SEÇEBİLECEĞİMİZ
ŞEY İSE BU KENDİNE ÖZGÜ İŞLEYİŞİN HANGİ
KURALLAR ÇERÇEVESİNDE YÜRÜDÜĞÜNÜ
BİLİMSSEL YÖNTEMLER KULLANARAK
ANLAYAMAYA ÇALIŞMAKTIR.**

Yaklaşık 150 yıllık bir geçmişi olan Poggendorff ilüzyonunu ele alacak olursak, yanda gösterilen çizimde, iki paralel çizginin sol ve sağ taraflarında bulunan eğik çizgilerin aslında aynı çizginin parçaları olduğunu bilmek, bu ilüzyona maruz kalmamızı engellemeye yetmemektedir. Bu ve buna benzer görsel ilüzyonların bireysel özelliklerden bağımsız benzer şekillerde ortaya çıkması, algı sistemimizin evrensel bir işleyişinin olduğunu ve bu kanunsal işleyişin “ben bu ilüzyona maruz kalmayacağım, biliyorum ki bu iki çizgi birbirinin devamı” bilgisi ve isteği ile değişmeyeceğidir.

Bu tarz ilüzyonları yok etmenin tek yöntemi, algı sisteminin anlayacağı dilden konuşmaktır, yani bu ilüzyonun ortaya çıkmasına neden olan gerekçeleri ortadan kaldırmaktır. Algı sisteminin kendi kanunları vardır, biraz önce de bahsettiğim gibi “aşağıdan-yukarıya” bilgi olan retinal imajının dünyadaki karşılığını bulabilmek için bizim farkında bile olmadığımız bir arayışa girer ve yine bizim farkında bile olmadığımız “yukarıdan-aşağıya” süreçleri çok kısa sürelerde devreye sokarak bazı varsayımlarda bulunur.

Bilinç düzeyinde bizim algıladığımız, bu iki sürecin işleyişinin ortaya çıkardığı algısal çıktıdır. Örneğin, Poggendorff ilüzyonunda algı sisteminin çözmeye çalıştığı temel problem, bu paralel çizgilere yapışık duran iki eğik çizginin ne gibi bir durumda ortaya çıktığıdır ve yaptığı temel varsayım, paralel çizgilerin tek bir eğik çizginin önünde duruyor olmasıdır. Dolayısı ile bu ilüzyona maruz kalmamak için algı sisteminin, anlamlandırmak adına varsayım yapmasına sebep olan retinal imajı değiştirmek dışında bir şansımız yoktur. Bunu da ancak yukarıdaki şekilde verildiği gibi eğik çizgiyi görünür kılarak sağlayabiliriz.

Kaynakça

- Zanuttini, L. (1976). A new explanation for the Poggendorff illusion. *Perception & Psychophysics*, 20, 29-32.
- Rock, I. (1975). *An introduction to perception*. New York, NY: Macmillan Publishing Co.
- Rock, I. (1995). *Perception*. New York, NY: W. H. Freeman & Company.
- Palmer, S. E., Brooks, J. L., & Lai, K. S. (2007). The occlusion illusion: Partial modal completion or apparent distance? *Perception*, 36(5), 650-669.

Öğr. Gör. Dr. Mine ÇİHAÑOĞLU
Psikoloji Bölümü

Bazen “Dur” Deyip Beklemek Gerekir

GELİŞİM PSİKOLOJİSİ BAKIŞ AÇISIYLA DOYUMUN ERTELENMESİ

“Beklemeyi öğrenmek”, insan yaşamının her evresinde en çok zorlanılan konulardan biridir. Toplum bireylerden, kendi isteklerini gerçekleştirmek, dürtülerini doyuma ulaştırabilmek için uygun zaman, koşul ve yöntemi bir araya getirmesini beklemektedir. Bu durum, kişilerin seçim yapma süreçlerine de yansımaktadır. Daha kolay ve çabuk ulaşılabilir bir halde önümüzde duran haz verici, ödüllendirici seçenekler ile beklemeyi ya da çalışmayı gerektiren, ancak sağlayacağı doyum ve ödülün daha büyük olacağını bildiğimiz seçenekler arasında yaşanan ikilem, bebeklikten yetişkinliğe her dönemde karşımıza çıkmaktadır.

Zahmetli bir işte sebat gösterip ücretini almak, sıkıcı bulsa da bir okulu/kursu tamamlayıp diploma veya sertifika almaya hak kazanmak, parasının tümünü dilediği gibi harcamak yerine uzun vadede daha fazla getiri sağlayacak yatırımlar yapmak bu tür ikilemlere örnektir. Bu tür ikilemlerin üstesinden gelmek, doğru seçimler yapmak demektir ve iç kaynaklı güçlü dürtülerin kontrolünü gerektirmektedir. Psikoloji literatüründe doyumun ertelenmesi olarak adlandırılan bu olgu, psikolojinin farklı alt alanlarında ele alınan önemli konulardan biridir.

Doyumun ertelenmesi bu yazıda; insan duygu, davranış ve zihinsel süreçlerinin yaşamın farklı dönemlerinde gösterdiği değişimi inceleyen gelişim psikolojisi bakış açısıyla ele alınmaktadır.

Doyumu erteleme, benlik gelişimi ve sosyalleşme süreçlerinin önemli bir bileşeni olarak karşımıza çıkar. Yenidoğan bir bebeğin doyumunu erteleme söz konusu olamaz; çünkü bebek çevresinin ve kendisinin henüz tam anlamıyla farkında değildir. Açlık, ilgi gereksinimi gibi dürtülerinin anında giderilmesini ister ve gereksinimlerini farklı biçimlerde ağlayarak anlatmaya çalışır.

Bu gereksinimlerini doğru olarak anlayan ve karşılayan yetişkinlerin varlığıyla temel güven duygusu gelişen bebeğin, kendini çevresinden ayrı bir varlık olarak algılama süreci, ilk bir yıl içinde başlamıştır. Bir buçuk yaşına geldiğinde ise artık kendinin tam anlamıyla farkındadır ve davranışlarıyla çevresinde yarattığı etkinin bilincine varır. Fiziksel olarak hareket becerisi artmıştır: Emekleyerek, destekli ya da destekli yürüyerek, koşarak, zıplayarak, tırmanarak, tutup çekerek vs. isteklerini elde etme konusunda yol almıştır. Böylelikle çocuk, davranışlarını hedefine yönleretebilen özerk bir birey olduğunu fark eder. Bu farkındalık, benlik gelişiminde önemli bir aşamadır; çünkü bu olmadan çocuğun duygu ve davranışları üzerinde istemli kontrolünün gelişmesi mümkün değildir.

İlk bir yılda tamamen yetişkinlere bağımlı olma durumundan yavaş yavaş çıkan çocuğun, özerklik gereksinimi ikinci yılda ve sonrasında artarak devam eder. İsteklerine kendi başına ulaşabileceğini fark etmesi çocukta büyük bir hoşnutluk ve gücünü deneme isteği yaratır.

İki yaş çocukları hakkında sıklıkla duyduğumuz “inatçılık” dönemi, işte tam da bu özerklik gereksiniminden kaynaklanmaktadır ve çocuğun benlik gelişimindeki sağlıklı gidişin göstergesidir.

Çocuğun bağımsız hareket etme becerisindeki artışla sosyalleşme de başlar. Toplum, çocuğun sosyal çevresi aracılığıyla özerkliğinin sınırlarını çizmeye başlamıştır. Çocuktan kendine ve çevresine zarar vermeden, yaşadığı toplumda kabul gören davranış biçimlerini öğrenmesi/benimsemesi, içsel tepkileri ile dış dünyanın koşulları arasındaki dengeyi sağlaması beklenir. Küçük yaşta çocukların bulunduğu ortamlarda sık sık duyulan “Dur”, “Yapma”, “Hayır” türünden komutlar, sosyalleşmenin başladığına işaret eder. Çocuk, kendine ait farkındalıkla eş zamanlı olarak, sosyal çevreden gelen uyarıların ve ondan bunlara uyması gerektiğinin beklendiğinin de ayırına varır; ancak bunlara her zaman uymaz, uyamaz, hatta uymamalıdır da. Söyleneni yapma sosyalleşmenin temel taşı olmakla birlikte, özerklik gereksiniminin benlik gelişimi sürecindeki kilit rolü düşünüldüğünde, söylenenlerin tamamını yerine getirmek sağlıklı olmayacaktır. Çocuklukta ve yaşamın ilerleyen dönemlerinde bazen de söylenenleri yapmayarak benliğimizin sınırlarını belirleriz.

Çocukluktan itibaren zaman zaman söylenenin/beklenenin dışında davranmak, sağlıklı bir benlik gelişiminin gereğidir. Burada önemli olan söylenenlere uymamak değil, bunun birey tarafından nasıl yapıldığı ve sosyal çevrenin bireyin uyma davranışını artırmaya yönelik kullandığı yöntemlerdir. Dürtülerini kontrol etmek, olumsuz duygularını yönetebilmek ve toplumda kabul gören davranış biçimlerini sergileyebilmek aşamalı olarak öğrenilir. Engellenmeyle karşılaşan iki ya da daha küçük yaşta bir çocuk bu anlamda yolun başındadır ve onun böyle bir durumda tepkilerini kontrol edemeyerek öfke nöbeti yaşaması doğaldır. Sinir sistemindeki, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimdeki kazanımlarla dürtü ve duyguların kontrolü yıllar içinde gelişir. Böylece çocuklar, söyleneni yapmak istemediklerinde ağlayıp bağırarak, vurmaya gibi olumsuz davranışlar göstermek yerine daha yapıcı olan mazaret sunma, açıklama yapma, pazarlık, ikna etme gibi yöntemleri kullanmaya başlarlar.

Çocuklukta, özerklik gereksinimi sonucu söylenenlere karşı gelmek kadar bunlara uyma, özellikle ebeveynlerin isteklerini yerine getirme ve onları bu yolla hoşnut ederek onaylarını kazanma isteği de son derece güçlüdür. Ebeveynler gün içinde çocuklarına, onlardan yapmaları beklenen ya da yapmamaları gereken şeyleri pek çok kez hatırlatırlar ve çocuklar bunlara uymadığında birtakım yaptırımlar uygularlar. Kendilerinden istenenleri yerine getirebilmek çocuklar açısından bazen de onlara çok çekici gelen nesne ve durumlara ulaşabilmeye uygun yer ve zamanı beklemeyi, diğer bir deyişle doyumunu erteleyebilmeyi gerektirir.

Bu konudaki araştırmalarda sıklıkla kullanılan yöntem şöyledir: Okulöncesi dönemdeki çocuklara bir hediye paketini açmak, çikolata yemek ya da çok güzel bir oyuncakla oynamak için beklemesi gerektiği söylendiğinde onların ne kadar süre bekleyebildikleri ve bekleme süresini artırabilmek için kullandıkları yöntemler incelenir. Araştırmacılar, doyumunu ertelemenin gelişimin tüm alanlarıyla ilişkili olduğunu belirtmektedir. Dikkat, bellek, yönetsel işlevler gibi bilişsel beceriler, çocuğun mizacı, ebeveynlik tarzı doyumunu erteleme becerisinde etkili olmaktadır.

Çocuğun doyumunu erteleme becerisinin gelişiminde bireysel özelliklerinden belki de daha önemlisi ebeveynin çocuğa karşı tutum ve davranışlarıdır. Sosyalleşmenin başarıyla gerçekleştiği durumlarda çocuk, ondan beklenen davranışları dış kontrol olmaksızın kendi iç

denetimiyle gerçekleştirir, yani kuralları içselleştirir. Diğer bir deyişle onu ödüllendirecek ya da cezalandıracak otoritenin yakınında olmadığı durumlarda da kurallara uyar; çünkü doğru olanı tam anlamıyla benimsemiştir.

Sosyalleşmenin bu şekilde başarıya ulaşması ebeveynin, çocuk üzerindeki kontrolünü uygun biçimde kullanmasıyla mümkündür. Çocuğun kendi duygu ve davranışları üzerinde kontrolü sağlaması, önce ebeveyn gibi etkili bir otoritesinin kontrolüyle gerçekleşir. Anne-babanın kontrolü gelişim süreci içinde yavaş yavaş çocuğa devredilir. • Ebeveynin çocuğa kuralları net olarak açıklaması • Duygusal sıcaklığı koruması, • Çocuğun özerklik gereksinimine saygı duyması, • Ona davranışlarının sonuçlarını yapıcı biçimde gösterebilmesi çocuğun sosyalleşme sürecinde ve doyumunu ertelemeyi öğrenmesinde ona avantaj sağlar.

Ebeveynin bu tür davranışları, çocuğun kendi duygu ve davranışları üzerindeki kontrolünü sağlamada ona yardımcı olmakla kalmayıp ebeveynin olumlu davranışları yoluyla çocuğa iyi bir model oluşturmaktadır. Görüldüğü gibi seçimlerimizi etkileyen doyumunu erteleme becerisinin temelleri yaşamın ilk yıllarında atılmaktadır.

Araştırmalarda, bu becerinin ergenlik ve erken yetişkinliğe dek uzanan etkileri bulunmuştur. 4-5 yaşlarında, yukarıda sözü edilen yöntemlerle doyumunu erteleme becerisi ölçülen çocuklardan bekleyebilme süresi daha uzun olanların ergenlik dönemine geldiklerinde, bekleme süresi kısa olanlara göre akademik, sözel ve sosyal becerilerinin daha yüksek olduğu, daha akılcı, dikkatli, planlı oldukları, engellenme ve stresle baş etme becerilerinin daha gelişmiş olduğu bulunmuştur.

Kendiyle ilgili karar verme, sorumluluk alma ve sürdürmenin öneminin giderek arttığı ergenlik ve erken yetişkinlik dönemlerinde bireylerin hedeflerine ulaşmasını sağlayan önemli etmenler arasında yer alan doyumunu erteleme, duygu ve davranışlar üzerindeki özdenetimin bir parçasıdır ve aile içi dinamiklerle de yakından ilişkili olduğu görülmektedir.

Kaynakça

- Berk, L. (2010). *Development through the Life Span*. New York: Allyn & Bacon.
- Fosco, G. M., Caruthers, A.S., & Dishion, T. J. (2012). A six-year predictive test of adolescent family relationship quality and effortful control pathways to emerging adult social and emotional health. *Journal of Family Psychology*, 26, 565-575.
- Funder, D. C. & Block, J. (1989). The role of ego-control, ego-resiliency, and IQ in delay of gratification in adolescence. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1041-1050.
- Kochanska, G., Murray, K. T., & Harlan, E. T. (2000). Effortful control in early childhood: Continuity and change, antecedents, and implications for social development. *Developmental Psychology*, 36, 220-232.
- Mischel, W., Shoda, Y., & Peake, P. K. (1988). The nature of adolescent competencies predicted by preschool delay of gratification. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 687-696.
- Schaffer, R. (1998). *Social Development*. Oxford: Blackwell Publishers.
- Shoda, Y., Mischel, W., & Peake, P. K. (1990). Predicting adolescent cognitive and self-regulatory competencies from preschool delay of gratification: Identifying diagnostic conditions. *Developmental Psychology*, 26, 978-986.
- Véronneau, M. H., Racer, K. H., Fosco, G. M., & Dishion, T. J. (2014). Contribution of adolescent effortful control to early adult educational attainment. *Journal of Educational Psychology*, 106, 730-743.

İRÂDE

Seçimlerimizi Nasıl Etkiler?

Öğr. Gör. Dr. Kürşad DEMİRUTKU
Psikoloji Bölümü

Psikolojik açıdan, istemli davranışları - yani, çaba sarf ederek bilinçli olarak yaptığımız davranışları - ortaya çıkarmamızı sağlayan süreçleri irade olarak tanımlamak mümkündür. Seçim ise, bireyin alternatifler arasından birine, hedeflerine, değerlerine veya genel anlamda çeşitli ölçütlere uygun olacak şekilde irade kullanarak yönelmesini sağlayan her türlü davranıştır. Bu yazıda, iradenin seçimleri nasıl etkilediği, ya da sosyal psikoloji alanında adlandırıldığı ve çalışıldığı şekliyle davranış düzenleme süreçleri kısmen ele alınacaktır.

Sosyal psikologlar, davranış düzenlemeyi, yani alternatif davranışlar arasından birini bireyin ölçütlerine bağlı olarak seçip ortaya çıkarmasını, bu ölçütlere ulaşmaya dek sürdürmesini ve bu ölçütlere ulaşınca sonlandırmasını sağlayan süreçleri idare eden merkezî mekanizmanın bireyin benliği olduğunu düşünmektedirler. Benlik, bir insanın kendisine ait hissettiği bütün duyguların, düşüncelerin, davranışların, inançların, nesnelerin ya da başka bireylerin zihinsel temsilleridir. Bir başka deyişle benlik, kişinin kim olduğu hakkında kendi belleğinde kayıtlı bilgilerden oluşmaktadır. “Benim adım Alper”, “Matematik bölümü öğrencisiyim”, “İleride öğretmen olmak istiyorum”, “İki ablam var”, “Anlayışlı ve yardımsever bir arkadaşım”, “Eşitlik benim için önemlidir” ve benzeri ifadeler, bireyin benlik tanımına örnek olarak gösterilebilir.

Bireyin ben dediği bu psikolojik yapı ve süreçler, onun kişisel yaşantılarını bir süreklilik ve bütünlük içinde organize etmesini sağlar. Nasıl ki insan dikkâtini dış dünyadaki nesnelere yönelttiğinde onların farkına varabiliyorsa (örneğin; bir insan elinde tuttuğu bir nesneye bakıp onun adını söyleyebilir), dikkâtini iç dünyasına - yani kendisine - yönelttiğinde de benliğinin farkına varabilir (örneğin; bir insan aynaya baktığında yüzündeki bir kızarıklık fark edebilir ya da kendisi hakkında düşünürken neyi sevip neyi sevmediğini anlayabilir). Benliğin

bu kendini fark etme özelliği sayesinde, insan nasıl biri olduğu hakkındaki bilgileri kullanarak, çeşitli seçimleri yapacak şekilde motive olabilir. Dolayısıyla, irade, benliğin işlevlerinden biri olarak davranışlarımızı yöneten psikolojik bir süreçtir.

Davranışın ortaya çıkabilmesi için bireyin iradesini A) hedefleri doğrultusunda yönlendirmesi, B) bu hedeflere yönelip ulaşmada aracılık edecek davranışları ortaya çıkarıp sürdürmekte kullanması ve C) bu hedeflere ulaşmayı zorlaştıracak ya da imkânsızlaştıracak başka davranışlardan kaçınmak için zorlaması, kısacası, çaba göstermesi gerekir. Bu çabanın ne güçte ve ne kadar süreyle ortaya çıkarılacağını belirleyen faktörlerden birisi insanın kendisinin farkında olmasıdır. Belli bir anda dikkâtini kendine çevirerek insan kendi benliğinin bir nesne gibi farkına vardığında, kendine koyduğu hedeflerin de, kendini tanımlayan doğru-yanlış, iyi-kötü, yararlı-zararlı, gerekli-gereksiz ve benzeri öznel inançların da farkına varabileceği için, davranışlarını bu tür ölçütlerle daha çok uyumlu hale getirebilir. Söz gelimi, başarının kendisi için önemli olduğuna inanan bir öğrenci, ders çalışırken belli bir anda kendisinin farkına vardığında okuduğunu anlamadığını görürse, okumakta olduğu ders kitabını daha dikkâtlı ve anlamaya çalışarak okuyabilir.

Ancak bireyin kendisinin farkında olması, iradenin hedefe götüreceği uygun istemli davranışları ortaya çıkarması için tek başına yeterli değildir. Bireyin bu davranışların kendisini istediği hedefe götürmekte olduğunu - yani ilerleme kaydettiğini - de görmesi gerekmektedir. Öğrenci örneğine devamla, benlik farkındalığı arttığında kitabındaki konuyu daha dikkatli ve anlamaya çalışarak okumaya başlayan öğrenci gerçekten de konuyu anladığını gördüğünde veya buna inandığında okumaya devam edecektir. Aksi takdirde, daha dikkatli okumak anlamasına yardımcı olmuyorsa, konuyu okumanın onu başarıya götürmeyeceğini düşünerek, okuma davranışını sonlandıracaktır. Özetle; irademiz davranışlarımızı sürdürmeye, bu davranışların bizi kendi ölçütlerimize ulaştıracağına inandığımız sürece devam eder. Sonuç alamayacağımıza inandığımız durumda ise davranışların ortaya çıkmasını durdurur. Peki neden? Benlik, istemli davranışları ortaya çıkarmamızı sağlayan doğal içsel bir kaynaktır ancak bu kaynak sonsuz değildir. Aksine benliğin kaynakları sınırlıdır; yani, kullandıkça tükenir. Bu nedenle de bireyin kendisini hedeflerine taşıyamayan davranışları sürdürmesi de bu durumda işlevsizdir. Bunun yerine, aynı kaynaklar hedefe götüreceği başka davranışları ortaya çıkarmak için kullanılabilir. Burada söz edilen şey insanın canını sıkan, onu yoran veya hoşuna gitmeyen her durumda hedeflerinden vazgeçmesi değildir; aksine, bu hedeflere götüreceği alternatif davranışlara yönelmek için irade kaynaklarını işlevsel şekilde kullanmasıdır.

Öte yandan, bu kaynakların sınırlı olması, arka arkaya gelen davranışlardan öncekiler için kaynaklar tüketildiğinde, sonrakilerin daha zor ortaya çıkmasına ya da daha az çaba gösterilmesine neden olabilir. Örneğin, diyetten bir insanın kilo vermesine engel olacak hatta almasına neden olacak yüksek kalorili yiyecekleri yemekten kaçınıp (örneğin; çikolatalı pasta!) bunlar yerine kendisini kilo verme hedefine ulaştıracak olanları yemeyi seçmesi (örneğin; haşlanmış brokoli!), hep benliğin davranışları motive etmekte kullandığı

İRDEMİZ DAVRANIŞLARIMIZI SÜRDÜRMEYE, BU DAVRANIŞLARIN BİZİ KENDİ ÖLÇÜTLERİMİZE ULAŞTIRACAĞINA İNANDIĞIMIZ SÜRECE DEVAM EDER. SONUÇ ALAMAYACAĞIMIZA İNANDIĞIMIZ DURUMDA İSE DAVRANIŞLARIN ORTAYA ÇIKMASINI DURDURUR.

bu sınırlı irade kaynaklarının çabaya dönüştürülmesi ile mümkündür. Dolayısıyla, bir insanın haz verici uyarılmanın kendisini baştan çıkarmasına direnmesi benliğin kaynaklarını tüketeceğinden, bu insanın bunu takip eden başka davranışlarda performansı veya çaba gösterme süresi düşebilir. Diyet örneğinden devamla, çikolatalı pastaya direnip haşlanmış brokoli yeme iradesini göstermek, arkasından biraz karmaşık bir matematik problemini çözme iradesini - normal şartlar altında olduğundan - daha kısa süreli göstermeye

ve sonuçta da problemi yanlış çözmeye neden olabilir. Sigarayı yeni bırakmış olanlarda gözlenen çabuk öfkelenip öfkeyi kontrol etme zorluğu, yorucu bir işgünü sonunda evde çocukların taleplerine tahammülsüzlük, zor bir sınavın ardından kendinde bir şey yapacak güç bulamama ve benzeri deneyimler, sözü edilen benlik tükenmesinin performans üzerindeki olumsuz etkilerine örnek gösterilebilir.

Bu durumda, bireyin kendisine koyduğu hedeflere ulaşabilmesi için, bu hedeflere ulaşma niyetini koruması ve bu hedeflere ulaşmak kendisini zorladıkça alternatif haz verici davranışlardan kaçınabilmesi gerekmektedir. Ancak irade kullanmak benliği tükettiğinden, kendisi irade kullanarak uzak kalmayı gerektiren haz verici alternatiflere insan nasıl direnebilir? Bunun için haz verici uyarılara direnmek yerine, bu uyarılardan bütünüyle kaçınmak gerekir. Diyet örneğine devamla, çikolatalı pasta ile haşlanmış brokoli yan yana dururken çikolatalı pastaya direnmek - eğer bu seçim yapma baskısı benliğin irade kaynaklarının tükendiği bir ana denk gelirse - neredeyse mümkün değildir. Onun yerine çikolatalı pastayı baştan satın almamış ve evde ulaşılabilir kılmamış olmak gerekir! Dolayısıyla, iradeyi belli bir anda baştan çıkmaya direnmede kullanmak yerine, önceden böylesi baştan çıkarıcı nesne veya ortamlardan kaçınmakta kullanmak daha etkili bir stratejidir.

Peki benliğin tükenmiş olan kaynaklarının irade ve davranış üzerinde yarattığı olumsuz etkiler nasıl giderilebilir? Bedeni zorlayan ve yoran fiziksel işleri yaparken, bunların yarattığı yorgunluk ve olumsuz duygu haline odaklanmak yerine dikkati başka düşüncelere yönlendirerek dağıtmak, tükenmenin etkilerini nispeten azaltarak bu zorlayıcı fiziksel işleri sürdürmeye yardımcı olabilir. Duygusal ya da zihinsel olarak tüketici işler söz konusu olduğunda ise, böylesi bir deneyimin ardından olumlu duygu hali yaratacak bir etkinliğe yönelmek benliğin tükenmiş olan kaynaklarını yeniden doldurabilir. Son olarak, çok çaba gerektiren, zorlayıcı zihinsel bir işi sürdürürken, insanın yapılan bu işin o anda ne olduğundan çok gelecekte kendisine ne anlam ifade ettiğine ve onun için önemli olan hangi hedefi ya da değeri ifade etmeye yardımcı olacağına odaklanması, tükenmişliğin bunu takip eden performansı bozucu etkilerini ortadan kaldırabilir.

Kaynakça

- Baumeister, R. F. (1998). The self. D. T. Gilbert, S. T. Fiske, & G. Lindzey (Eds.), Handbook of social psychology içinde (1. cilt, 4. baskı, s. 680-740). New York: McGraw-Hill.
- Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Muraven, M. ve Tice, D. M. (1998). Ego-depletion: Is the active self a limited resource? Journal of Personality and Social Psychology, 74, 1252-1265.
- Brown, J. D. (1998). The self. New York: McGraw-Hill.
- Carver, C. S., Blaney, P. H. ve Scheier, M. F. (1979). Reassertion and giving up: The interactive role of self-directed attention and outcome expectancy. Journal of Personality and Social Psychology, 37, 1859-1870.
- Duval, S. ve Wicklund, R. A. (1972). A theory of objective self-awareness. New York: Academic Press.
- Ent, M. R., Baumeister, R. F. ve Tice, D. M. (2015). Trait self-control and the avoidance of temptation. Personality and Individual Differences, 74, 12-15.
- Schmeichel, B. J. ve Vohs, K. (2009). Self-affirmation and self-control: Affirming core values counteracts ego-depletion. Journal of Personality and Social Psychology, 96, 770-782.

TUTARLI OLMA İHTİYACI ve Tutum Değişimi

Öğr. Gör. İrem Metin ORTA
Psikoloji Bölümü

Tutarlı olmak insanoğlunun en temel ihtiyaçlarından biridir. İnsanlar genel olarak tutumlarıyla davranışlarının uyumlu olmasını ister. 1950'li yıllarda Leon Festinger'in öne sürdüğü Bilişsel Çelişki kuramı özellikle tutum değişimi konusunda sosyal psikoloji alanında pek çok araştırmaya öncü olmuştur. Kuramın temelinde, bireyin tutarsızlık/çelişki karşısında yaşadığı psikolojik rahatsızlığı azaltmaya yönelik ihtiyacı yatmaktadır. Bu yazıda, Festinger'in Bilişsel Çelişki kuramı ve bu kuramın günlük hayatımızdaki uygulamaları kısmen ele alınacaktır.

Bu amaçla tutum değişimiyle ilişkili farklı alanlarda yapılan birkaç araştırmaya yer verilecektir. Festinger'in görüşlerinin oluşmasında en önemli etken Heider'in Denge kuramıdır. Bu nedenle Bilişsel Çelişki kuramına geçmeden önce kısaca Denge kuramından bahsedelim.

HEIDER (1946, 1958) DENGİ KURAMINDA KİŞİLERARASI İLİŞKİLERDE DENGİYİ SAĞLAMANNIN ÖNEMİNİ VURGULAR. BUNU YAPARKEN DE MATEMATİKSEL TERİMLERDEN FAYDALANIR.

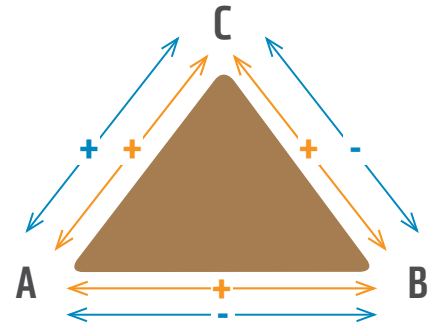

Fritz HEIDER (1896 – 1988)

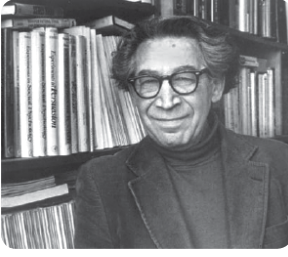
Örneğin, bir kişinin (a kişisi), diğer bir kişiyle (b kişisi) ve tutum objesiyle (c objesi) ilişkisini incelediğimizde, a-b-c ilişkisinin bazı durumlarda dengede olduğu, bazı durumlarda ise dengede olmadığını söyleyebiliriz. Daha detaylı açıklamak gerekirse: Örneğin, Ayşe (a kişisi) arkadaşı Fatma'yı (b kişisi) ve televizyon izlemeyi (c objesi) çok sever. Fatma da televizyon izlemekten hoşlanır. Bu dengeli bir durumdur çünkü hem Ayşe hem de sevdiği arkadaşı Fatma televizyon izlemeye yönelik olumlu tutuma sahiptir. Öte yandan, Fatma (b kişisi) televizyon izlemekten (c objesi) hoşlanmaz ise ilişkisinin dengesi bozulur. Diğer bir ifadeyle Ayşe televizyon izlemeye yönelik olumlu tutuma sahipken, sevdiği arkadaşı Fatma olumsuz bir tutuma sahiptir. Bu dengesiz bir durumdur ve Ayşe'yi rahatsız edecektir.

Heider'e göre Ayşe'nin bu dengesizlikten kurtulması için tutumunu değiştirmesi gerekir. Bunun için ya Fatma'ya yönelik olumlu tutumunu ya da televizyon seyretmeye yönelik olumlu tutumunu değiştirmesi ve artık ondan hoşlanmaması beklenir.

HEİDER'İN DENGİ KURAMI DAHA SONRAKİ YILLARDA ORTAYA ÇIKAN BAŞTA BİLİŞSEL ÇELİŞKİ KURAMI OLMAK ÜZERE PEK ÇOK TUTUM KURAMINA IŞIK TUTMUŞTUR.

Leon Festinger (1919 - 1989)

Festinger, Bilişsel Çelişki kuramında temel olarak şunu vurgular: İnsanlar sahip oldukları bilgi, inanç ya da tutumların birbirleriyle tutarlı olmasını isterler. Eğer bir tutarsızlık varsa bilişsel çelişki yaşanır. Diğer bir ifadeyle, bu durumdan rahatsızlık duyar ve bunu azaltmak için çabalar. Çok basit bir örnek verirsek eğer bir 'sigara tiryakisisiniz' ve 'sigaranın sağlığa zararlı olduğunu' öğrendiniz. Bu durum sizde rahatsızlık yaratacaktır. Bu rahatsızlığı gidermek için de farklı yollara başvurabilirsiniz. Örneğin, davranışınızı değiştirebilirsiniz (örn., 'sigarayı bırakmak'), çelişen bilginizin önemini azaltabilirsiniz (örn., 'trafik sigaradan daha tehlikeli') ya da sigara içmenizle uyuşan yeni bir bilgi ekleyebilirsiniz (örn., 'sigara gerginliği azaltıyor'). Bu sayede sizi rahatsız eden tutarsızlık durumu ortadan kalkacak ve kendinizi daha rahat hissedeceksiniz.

Festinger ve Carlsmith (1959) tutum ve davranışın tutarsız olması durumunda bunun ne gibi sonuçlara yol açacağını incelemek amacıyla deneklere çok sıkıcı bir iş (örn., vidaları söküp tekrar takmak) yaptırırlar. Bu işi tamamlayan denekten bir sonraki deneye 'çok hoş, çok zevkli' bir iş olduğunu söylemesi istenir. Bu hizmet karşılığında bir grup deneye 1\$, diğer grup deneye de 20\$ para ödeneceği belirtilir. Deneyden kısa bir süre sonra aynı deneklerden katıldıkları bu araştırmayı değerlendirmeleri istenir. Genel beklenti 20\$ alan deneklerin bu işten çok zevk aldıklarını belirtmeleri yönündedir. Ancak sonuçlar beklenin tam tersi yönündedir. Yani 1\$ alan denekler 20\$ alan deneklere göre işten daha fazla keyif aldıklarını belirtmişlerdir. Bunun temel nedeni, bu kişilerin tutumları ('Yapılan işe yönelik olumsuz tutum') ile davranışlarının ('Çok zevkli bir iş olduğunu söylemek') tutarsız oluşudur. Yaşanan bu çelişkiyi gidermek için de 1\$ alan denekler yaptıkları işe yönelik olumsuz tutumlarını değiştirmiş, o işten çok hoşlandıklarını belirtmişlerdir. Öte yandan 20\$ alan denekler çok fazla çelişki yaşamamıştır; çünkü tutumlarına ters düşen bir davranış yapmak için bir gerekçeleri vardır, o da aldıkları paradır. Ancak 1\$ alan deneklerin tutarsız bu davranış açıklayabilmelerini sağlayacak bir gerekçe yoktur; o nedenle gerçek tutumlarını değiştirmek zorunda kalmıştır.

PEK ÇOK ARAŞTIRMA İNSANLARIN HERHANGİ BİR KONUDA VERDİKLERİ KARAR SONRASI ORTAYA ÇIKAN ÇELİŞKİYİ, TUTUM DEĞİŞİMİNE GİDEREK VE VERİLEN KARARA DAHA DA FAZLA BAĞLANARAK AZALTTIKLARINI GÖSTERMİŞTİR.

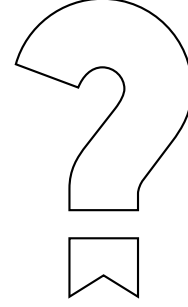
Yukarıda bahsedilen bu deney Bilişsel Çelişki kuramını destekleyen ilk çalışmadır. Ardından gelen çalışmalar tutum değişimini çok farklı alanlarda incelemiş ve benzer sonuçlara ulaşmıştır. Örneğin, Aronson ve Carlsmith (1963)'ün yasak oyuncak çalışmasında, çocuklardan en çekici olan oyuncaklarla oynamamaları istenmiştir. Bir grup çocuğa bunun için çok fazla baskı yapılmış, diğer grup çocuğa ise daha az baskı yapılmıştır. Bir süre sonra bu oyuncaklarla oynamalarına izin verildiğinde ilginç bir şekilde az baskı yapılan çocukların bu oyuncaklarla daha az oynadıkları ve onları beğenmedikleri gözlenmiştir. Baskının çok olduğu gruptaki çocuklar ise bu oyuncaklarla daha fazla oynamış ve onları daha fazla beğenmiştir. Klasik Bilişsel Çelişki deneyi bulgularıyla örtüşen şekilde, az baskı yapılan çocuklar tutum('Oyuncakları sevmesi') ve davranışlarının ('Oyuncaklarla oynamaması') tutarsız olması sonucunda daha fazla çelişki yaşamış ve bunu azaltmaya yönelik tutum değişimine gitmiştir. Yeterli gerekçelerinin olmayışı (az baskı olması) bu çocukların gerçek tutumlarını davranışları doğrultusunda değiştirmelerine yol açmıştır. Bu etkinin birkaç ay sonra bile gözlenmesi, tutum değişiminin çocuklar tarafından içselleştirildiğini ve uzun süreli olduğunu düşündürmektedir. Bu bulgular çocuklarda disiplin uygulamaları konularında araştırmacılara ve uygulayıcılara yol gösterecek niteliktedir. Yaygın olarak bilinenin aksine fazla baskı ve cezanın çocuklarda tutum ve davranış değişimine pek etkisinin olmadığını vurgular.

Bilişsel Çelişki kuramı, karar verme süreçlerine de ışık tutmaktadır. Pek çok araştırma insanların herhangi bir konuda verdikleri karar sonrası ortaya çıkan çelişkiyi, tutum değişimine giderek ve verilen karara daha da fazla bağlanarak azalttıklarını göstermiştir. Somut bir örnekle açıklayacak olursak, bir mağazada biri mavi diğeri beyaz iki bluz beğeniyorsunuz ve sonunda mavi olanı almaya karar veriyorsunuz. Bu karar sonrası beğendiğiniz diğer bluzu (beyaz olan) almamış olmaktan kaynaklanan bir çelişki yaşarsınız ve bu çelişkiyi azaltmak için farklı yollar deneyebilirsiniz. En basitinden kararınızı değiştirip beyaz bluzu alabilirsiniz. Kararınızı değiştirme imkânınız yoksa eğer tutumunuzu değiştirebilirsiniz. Örneğin, verdiğiniz kararın çekiciliğini artırıp alternatifin çekiciliğini azaltabilirsiniz (örn., 'mavi renk bana daha çok yakışıyor, beyaz ise beni soluk gösteriyor') ya da her ikisi arasındaki benzerlikleri vurgulayabilirsiniz (örn., 'ikisi de aynı model, rengin pek de önemi yok'). Buradan da anlaşılacağı üzere insanlar günlük hayatlarında geri dönüşü olmayan bir karar verdiklerinde, bu kararın daha doğru olduğu konusunda kendilerini inandırırılar. Bu şekilde tutarsızlık ortadan kalkar ve kendilerini daha rahat hissederler.

Kaynakça

- Aronson, E. (1969). A theory of cognitive dissonance: A current perspective. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 4, pp. 1-34). New York: Academic Press.
- Aronson, E. ve Carlsmith, J. M. (1963). Effects of the severity of threat on the devaluation of forbidden behavior. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 66, 584-588.
- Festinger, L. (1957). A theory of cognitive dissonance. Evanstone, IL: Row, Peterson.
- Festinger, L. ve Carlsmith, J. M. (1959). Cognitive consequences of forced compliance. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 58, 203-211.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2013). Tutum değişimine kuramsal yaklaşımlar. *Günümüzde İnsan ve İnsanlar: Sosyal Psikolojeye Giriş'in içinde* (ss. 155-187). İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Metin, I. ve Metin Camgoz, S. (2011). The advances in the history of cognitive dissonance theory. *International Journal of Humanities and Social Sciences*, 1, 131-136.

NEDEN AKIL DIŞI KARARLAR VERİRİZ

Öğr. Gör. Dr. Neşe ÜNER ALKAN
Psikoloji Bölümü

Akılcı Duygusalçı Davranışçı Terapi (REBT) Açısından Bir Değerlendirme

Zaman zaman akıl dışı kararlar verdiğimiz olur. Bunlar kirayı zor öderken yeni ve pahalı bir ayakkabı almaktan, sınava çalışmak yerine sinemaya gitmeye karar vermek olduğu gibi, daha yüksek maaşlı ve daha iyi statüde bir iş teklifini reddetmekten, tüm ailemizin ısrarla karşı çıktığı biriyle evlenmek kadar büyük kararlar da olabilir. Kimi zaman verdiğimiz kararın aslında mantıksız olduğunu daha kararı verirken biliriz. Kimi zaman da bunu, yanlış kararlar yüzünden gördüğümüz zararlar bize öğretir.

Akılcı Duygusalçı Davranışçı Kuram ve Terapi (Rational Emotive Behavioral Theory and Therapy, REBT) psikolojinin bilişsel kuramlarından birisidir ve insanların, akıl, duygu ve davranışları arasındaki ilişkinin akılcı olan ve olmayan sonuçlarını ele alarak, bireye zarar veren yıkıcı duygu ve davranışların ortadan kalkması için bir psikolojik yardım modeli sunar. Bu kurama göre, yaşadığımız olaylar karşısında verdiğimiz duygusal, davranışsal ve psikofizyolojik tepkiler bilişsel bilgi işleme süreçleri tarafından düzenlenir. Bu klasik bilişsel kuramın ABC modelidir.

A yaşanan olayı, B bilgi işleme süreçlerini ve düşünceleri, C ise duygusal ve davranışsal sonuçları ifade eder. ABC kısaltması, A (Activating event), B (Belief), C (Consequences) kelimelerinin ilk harflerinden oluşur. Neredeyse tüm bilişsel terapi yaklaşımları ABC modelini benimser ancak özellikle B'nin, yani düşünce/biliş/inanışların kuramda ve terapide ele alınışı yaklaşımlar arası bazı farklılıklar göstermektedir.

REBT'e göre olaylar karşısında verdiğimiz tepkiler, yaşanan olayın kendisi nedeni ile değil, bu olayı zihnimizde nasıl değerlendirdiğimiz, yaşanan olayın bizim inanışlarımızdan hangileri ile ne şekilde ilişkili olduğu ile ilgilidir. Diğer bir deyişle yaşanan olaylar düşüncelerimizi, düşüncelerimiz de duygu ve davranışlarımızı harekete geçirir.

Eğer birey, davranış ve tepkilerinin nedenini yaşanan olay olarak görürse (AC) ki pek çoğumuz aslında bunu yaparız, özellikle olumsuz duygu ve davranışlarımızın gerçek nedenini görmezden geldiğimiz için yanlış yapmaya devam ederiz.

Oysa tepkiye neden olan olay değil, düşüncedir. Yani olay ve tepki arasındaki nedensellik ilişkisi ABC sırasınca gerçekleşir. REBT'in hem kuramda hem de terapide odaklandığı nokta B'lerin rasyonel olmayan inanışlardan oluşmasıdır.

**YAŞANAN OLAYLAR DÜŞÜNCELERİMİZİ,
DÜŞÜNCELERİMİZ DE
DUYGU VE DAVRANIŞLARIMIZI
HAREKETE GEÇİRİYOR.**

Eğer bireyin inanışları rasyonel ya da akılcı ise, yaşadığı olaylara verdiği tepki de akılcı ve işlevseldir. Ancak bireyin sahip olduğu inanışlar akıl dışı ya da irrasyonel ise, o zaman yaşanan olay ne olursa olsun, birey bu akılcı olmayan inanışları nedeni ile fonksiyonel olmayan tepkiler verir. Zaman içinde bu fonksiyonel olmayan tepkiler yeni (olumsuz) olaylar haline dönüşür ve birey A-B-C sırası ile kendini, olumsuzlukların birbirine neden olduğu bir örüntü içinde bulur. Neden akıl dışı kararlar verdiğimizizin cevabı da buraya kadar olan açıklamalara göre, karar vermemiz gereken durumları (A), rasyonel olmayan inanışlarımızın (B) etkisi ile değerlendirip, işlevsel olmayan davranışlar (C) sergilememizdir. Ertesi gün sınavı (A) olan bir öğrencinin, sınava çalışmak (C) yerine sinemaya gitme (C) kararının doğru olup olmadığı, ancak öğrencinin inanışlarının (B) rasyonel olup olmamasına bağlıdır.

AKILCI VE AKILCI OLMAYAN İNANIŞLAR

Eğer bir inanış akılcı ise, mantıksal, pragmatik (faydasal) ve kanıtlanabilir (gör-gül/veriye dayanan) destekleri vardır. Akılcı olmayan inanışlar ise mantıksız, veriye dayanmayan (kanıtlanamayan) ve fayda getirmeyen inanışlardır. Akılcı inanışlar, işlevsel duygulara, doğru davranışlara ve sağlıklı psikofiziksel tepkilere neden olurken, akıl dışı inanışlar tam tersi, kişiye zarar veren duygulara, yanlış ya da yıkıcı davranışlara ve sağlıksız psikofiziksel tepkilere yol açarlar. Burada vurgulanması gereken bir nokta işlevsel duygu ve yapıcı davranışların mutlaka olumlu olması gerekmediğidir. Örneğin, sevdiğiniz birisini kaybettiğinizde yaşadığınız üzüntü

olumsuz ama işlevsel bir duygudur ama sevdiğiniz birinin ölümü size mutlu ediyorsa bu olumlu duyguyu yaşamak hiç de normal değildir.

REBT motivasyonel bir yaklaşımdır ve insanları neyin harekete geçirdiğini doğru anlamaya odaklanır. İnsanlar doğaları gereği hoş, zevkli, kolay ve güzel olanı seçerler. Kendilerinin de güzel, akıllı, herkes tarafından sevilen ve başarılı olmalarını isterler. Akılcı olmayan inanışlar da tam burada devreye girerek, insanların tercih ettikleri durumları birer kural olarak kendilerine koymaları ile başlar. Aslında akılcı olmayan bu kuralları sorgulamadan ve çoğu zaman farkına varmadan mutlak gerçekler olarak kabul edip, yaşadıkları olayları bu doğrultuda değerlendirip bu akıl dışı inanışlar etkisi ile tepki göstermeye ve karar vermeye başlarlar.

Akılcı olmayan inanışlar, hepimizde bir miktar ama bazılarımızda fazlaca var olan, yukarıda tanımlanan kriterlere göre aslında kanıta dayanmayan, mantıksız ve fayda getirmeyen kurallar, çıkarımlar, tanımlar ve varsayımlardır. REBT'in en fazla üzerine durduğu üç akılcı olmayan inanıştan ilki bireyin kendisi, ikincisi iletişim içinde bulunduğu diğer kişi sonuncusu ise bireyin geniş çevresi hatta tüm dünyaya dair inanışlarıdır.

AKILCI İNANIŞLAR, İŞLEVSEL DUYGULARA, DOĞRU DAVRANIŞLARA VE SAĞLIKLI PSİKOFİZİKSEL TEPKİLERE NEDEN OLURKEN, AKIL DIŞI İNANIŞLAR TAM TERSİ, KİŞİYE ZARAR VEREN DUYGULARA, YANLIŞ YA DA YIKICI DAVRANIŞLARA VE SAĞLIKSIZ PSİKOFİZİKSEL TEPKİLERE YOL AÇARLAR.

> **AKILCI OLMAYAN İNANIŞ 1:** “Ben mükemmel olmalıyım ve herkes beni sevmeli” eğer öyle değilsem ben hiç bir işe yaramayan bir insanım, değersizim.

> **AKILCI OLMAYAN İNANIŞ 2:** “Sen ve diğerleri bana karşı nazik olmalısın ve hakkımı yememelisin”, eğer öyle değilsen o zaman sen beş para etmez, kötü bir insansın.

> **AKILCI OLMAYAN İNANIŞ 3:** “Hayat acı veren değil zevk veren bir deneyim, dünya da konforlu ve güvenli olmalı”, eğer öyle değilse o zaman dünya yaşanmaz, katlanılmaz bir yerdir.

Bu inanışların akılcı olmamalarının temel nedeni öncelikle bireyin tercihlerini kanunlaştırmış olmasıdır.

YANLIŞ KARAR VERMEYE EĞİLİMLİ İNSANLARIN ORTAK ÖZELLİKLERİ OLAYLARI VE KENDİLERİNİ DEĞERLENDİRİRKEN AKILCI OLMAYAN İNANIŞLARIN ETKİSİNDEN KURTULAMAMALARIDIR.

kendilerini, başkalarını ya da tüm dünyayı suçlayabilirler. Diğer bir değişle daha yanlış karar vermeye eğilimli insanların ortak özellikleri olayları ve kendilerini değerlendirirken akılcı olmayan inanışların etkisinden kurtulamamalarıdır. Bireyin bu olumsuzluktan kurtulmasının yollarından birisi akılcı olmayan inanışlarının ve düşüncülerinin farkına vararak bunları daha mantıklı, daha işlevsel ve daha esnek olan düşünceler ile değiştirmesidir.

Akılcı olmayan inanışlar dogmatik, katı, siyah ve beyaz gibi uçlarda gidip gelen, talepkar, isteklerin ve arzuların hemen tatmin edilmesine odaklı düşüncelerdir. İnsanlar özellikle ilişkileri bozulduğunda, başka insanlarla çatıştıklarında, kendilerini mutsuz, gergin, başarısız ya da umutsuz hissettiklerinde, işleri aksadığında bu olumsuzlukların nedeni olarak ya diğer kişileri ya da belirli olayları görme eğilimindedirler. Bu olumsuzluklarda kendi sorumluluklarını değerlendirirken de genelde pek adil olamazlar ve akılcı olmayan inanışların diğer ucuna atlayarak

Karar vermek duygusal öğeler barındıran zihinsel ve motivasyonel bir süreçtir. Karar vermemeye karar vermek mümkün değildir. Karar vermek zihinsel bir hareket olduğundan, insanı harekete geçiren güçlerin başında da istekleri olduğundan, kararların akıl dışına çıkması, isteklerin ve tercihlerin kurallar olarak algılanması ile başlar.

Karar vermedeki sorun ya da zorluklar da, isteklerimizi rasyonel olmayan inanışlar çerçevesinde değerlendirerek, tercih ettiğimiz durumları, mutlaka yerine getirilmesi gereken istekler olarak algılamamız ile başlar.

**EĞER BİR BİREY TALEPKARSA,
İSTEKLERİNİN HER NE PAHASINA
OLURSA OLSUN KARŞILANMASI
GEREKTİĞİNİ DÜŞÜNÜYORSA
VE BUNLARI YAPARKEN KATI
DAVRANARAK GERİ ADIM
ATMIYORSA, VERDİĞİ KARARIN
AKILCI OLMAKTAN ÖTE,
İSTEKLERİNİN KARŞILANMASINA
DAYALI BİR KARAR OLMA
OLASILIĞI YÜKSEKTİR.**

BU DERS GEREĞİNDEN FAZLA ZOR, BU DERS BENİM KOLAYLIKLA 100 ALABİLECEĞİM BİR DERS DEĞİL, EĞER AZ ÇALIŞARAK 100 ALMIYORSAM HIÇ ÇALIŞMAM...

BU HOCANIN SINAVLARI ZATEN ZOR VE ANLAŞILMAZ OLUYOR, BENİM İSTEDİĞİM SORULARI SORMUYOR, ÖYLEYSE HOCA DA KÖTÜ VE KÖTÜ HOCA ZOR SORU SORAR...

DERS ÇALIŞMAKLA İLGİLİ BİRŞEY YAPMADIM AMA, DÜŞÜNCESİ BİLE BENİ ÇOK GERİYOR. GERGİN OLMAYI İSTEMİYORUM. EĞLENMEK İSTİYORUM...

Ertesi gün sınavı olan bir öğrenci, çalışmak yerine sinemaya gitmeye karar verebilir. Bu karar, öğrencinin neye ihtiyacı olduğuna göre akılcı ya da akıl dışı olabilir. Öğrencinin gerçekten ihtiyacı, eksiklerini gidermek ve tekrar hatırlamak için çalışırken, sıkıntıya girmemek ve hoşça vakit geçirmek istiyorsa, ne kadar çalışırsa çalışsın çok iyi bir sonuç elde edemeyeceğine, sınavların zor, hocanın da katı olduğuna inanıyorsa sinemaya gidebilir. Sinemaya gitme kararı bu öğrenci için akıl dışıdır ancak bu kararın arkasındaki inanışlar olasılıkla şöyledir:

- **AKILCI OLMAYAN İNANIŞ 1:** *Bu ders çok zor. “Bu ders gereğinden fazla zor, bu ders benim kolaylıkla 100 alabileceğim bir ders değil, eğer az çalışarak 100 alıyorsam hiç çalışmam”*
- **AKILCI OLMAYAN İNANIŞ 2:** *Bu hocanın sınavları zaten zor ve anlaşılmaz oluyor, hoca halden anlamıyor. “Hoca benim istediğim soruları sormuyor, beni düşünerek soru yazmıyor, bana iyilik yapmıyor, bana karşı düşünceli değil, öyleyse hoca da kötü ve kötü hoca zor soru sorar”.*
- **AKILCI OLMAYAN İNANIŞ 3:** *Bu sınav beni çok gerdi. “Ders çalışmakla ilgili birşey yapmadım ama, düşüncesi bile beni çok geriyor ve yoruyor. Gergin olmayı ve zorlanmayı istemiyorum. Eğlenmeyi ve rahat olmayı istiyorum. Eğer bu ders beni gerdiyse hemen gevşemeye hakkım var”*

EĞER ÖRNEKTEKİ ÖĞRENCİ KENDİSİNE AKILCI OLMAYAN BİR KARAR ALDIRAN İNANIŞLAR YERİNE DAHA AKILCI OLANLARINA İNANSAYDI.

- *Bu ders çok zor. “Bu ders önemli bir konuya odaklandığı için oldukça zor. Eğer iyi çalışırsam belki 100 alabilirim. Keşke 100 alabilsem. Ne kadar çalışırsam o kadar iyi not alırım.*
AKILCI İNANIŞ 1: “Mükemmel olmaya çalışıyorum ve herkesin beni sevmesini de isterdim ancak ne yazık ki bu mümkün değil”
- *Bu hocanın sınavları zaten zor ve anlaşılmaz oluyor, hoca dersinden ödün vermiyor. “Hoca işinin uzmanı olarak, düşündürten ve öğreten sorular soruyor. Bilginin tam olarak sinanması için ve adil olmak için karmaşık sorular soruyor. Soruları benim istediğim gibi hazırlamıyor. Kendisi uygun gördüğü şekilde hazırlıyor”*
AKILCI İNANIŞ 2: “Sen ve diğerleri bana karşı nazik olsanız ve hakkımı yemeseniz ne iyi olurdu. Ama hayatta herkes adil ve nazik değil”.
- *Bu sınav beni çok gerdi. “Bu dersten iyi bir not almak için çabalamam gerekir. Bu kolay değil. Gergin olmayı ve zorlanmayı sevmiyorum ama, bundan kurtulmanın en iyi yolu bir an önce çalışmaya başlamak. Sınavım bittikten sonra dinlenmeyi hakedeceğim”*
AKILCI İNANIŞ 3: Hayat her zaman keyifli, zevkli ve eğlenceli değil, zorluklar, adaletsizlikler ve mutsuzluklar da yaşamın bir parçası.

Bu basit örneği, daha büyük kararlara ve seçimlere de uyarlamak mümkün. Bu gün düşündüğümüzde yanlış hatta aptalca olduğunu gördüğümüz bir kararı verirken muhtemelen çok farklı düşünüyorduk ve muhtemelen akılcı olmayan inanışların etkisindeydik. Şimdiki aklımız olsaydı ya da REBT terminolojisiyle “şimdiki akılcı inanışım olsaydı” dememek için akılcı olmayan inanışlarımızı gözden geçirmek ve yerine daha akılcı olanları koymaya çalışmak, doğru kararlar için uygulanabilir bir ilk adım olabilir.

Kaynakça

Ellis, A., & Dryden, W. (1997). The practice of rational emotive behavior therapy. Springer publishing company.
Ellis, A., Gordon, J., & Neenan, M. (2003). Stress counseling: A rational emotive behaviour approach. Sage.

Seçemediklerimizle YAŞAMAK

Öğr. Gör. Dr. Dilek DEMİRTEPE SAYGILI
Psikoloji Bölümü

İnsanlar hayatları boyunca sürekli olarak olumlu ve olumsuz pek çok olayla ve durumla karşılaşır. Bu durumların bazılarında seçme şansı insanın elindedir ve davranışları ile durumu değiştirebilir. Ancak, bazı durumlar için seçme olasılığı yoktur. İnsan bir anda kendini istemediği olumsuz bir durumda bulabilir ve davranışları ile durumu değiştiremez. Örneğin birini kaybetmek, zor bir hastalık tanısı almak veya yaşanan doğal afetler bunlardan bazılarıdır. Hayatın bir parçası olan bu olumsuz durumlar strese neden olur. Bu durumlarda bedensel olarak etkileniriz. Örneğin, kalp atışlarımız hızlanabilir, titreme, terleme, baş ağrısı, mide ağrısı, kas spazmları ve yorgunluk gibi belirtiler ortaya çıkabilir. Düşünce süreçlerimiz de benzer şekilde stresten etkilenir. Dikkat dağınıklığı, karar almada güçlük gibi zorluklar yaşanabilir. Ayrıca, düşüncelerimizin içeriği de değişebilir. Aklımızdan “zaten böyle şeyler hep beni bulur” ya da “ya herşey kötüye giderse” gibi olumsuz düşünceler geçer. Bu duruma kaygı, öfke, üzüntü ve suçluluk gibi olumsuz duygular da eşlik eder.

Stres ve baş etme bir süreç olarak değerlendirilir ve herkes bu süreci kendine özgü yaşar. Kişilik özelliklerimiz, önceki baş etme deneyimlerimiz, çevreden aldığımız destek gibi özelliklerimiz karşılaştığımız yeni durumlarda bizi yönlendirir. İnsanlar yeni bir durumla karşılaştıklarında önce olayı değerlendirir ve bir karar verir: “bu durum benim için olumlu”, “bu durum benim için olumsuz” ya da “bu durum benimle ilgili değil”. Eğer olumsuz kararı çıkarsa ikinci bir değerlendirme süreci bunu izler: “benim bu durumla baş etmek için yeterli kaynağım var mı, yok mu?” Bu değerlendirme süreci sonunda durumla baş etmek için ne yapacağımıza karar veririz. Buna göre de, aynı olay ya da durum farklı insanlar tarafından farklı değerlendirilebilir. Örneğin, geç kalmak bazılarımız için çok büyük bir stres kaynağı iken bazılarımız için küçük bir stres kaynağıdır, bazılarımız için ise stresli bir durum olmayabilir. Sonucun herkes için kendine özgü olmasını sağlayan da yaşanan bu süreç ve sürecin içinde bulunan değişkenlerin etkileşimidir.

**KONTROL EDİLEBİLEN
DURUMLARDA
YAPILABİLECEKLER
GERÇEKÇİ AMAÇLAR BELİRLEMEK,
DOĞRU KAYNAKLARDAN
BİLGİ TOPLAMAK VE PROBLEMİ
ÇÖZMEK**

**PROBLEMİ ÇÖZMEK
İÇİN KONTROLÜMÜZDE
OLAN PAYI KULLANMAK,
KONTROLÜMÜZ OLMAYAN ALAN
İÇİN İSE OLUMSUZ DUYGUYU
AZALTACAK DÜŞÜNCE VE
DAVRANIŞLARI KULLANMAK
DAHA ETKİLİDİR.**

Baş etmek için neler yaptığımız ve hangi yolları kullandığımız da kişiden kişiye farklılık gösterir. Bazı bireyler soruna odaklanır, durumu inceler, planlar yapar ve sorunu çözmek için gerekli adımları atar. Bazı bireyler ise soruna odaklanmak yerine soruna eşlik eden olumsuz duyguyu azaltmak için, durumdan uzaklaşmak ve başka işlerle ilgilenmek gibi yolları seçerler. Seçilen baş etme yolları kısa vadede çözüm ile ilgili “işe yarar” ya da “işe yaramad” şeklinde çıkarımları ve buna bağlı hissedilen

olumlu ya da olumsuz duyguları içerir. Uzun vadede ise psikolojik ve fiziksel sağlığı etkiler.

Yapılan çalışmalar çoğunlukla problem odaklı baş etme yolu seçiminin daha olumlu psikolojik sağlığa; örneğin daha düşük düzeyde depresif belirtilerle ya da daha düşük düzeyde kaygıyla bağlantılı olduğunu göstermişlerdir. Ancak, yapılan çalışmalar kronik hastalıklar gibi kontrol edilemeyen durumlarda problem odaklı baş etmenin her zaman işe yaramadığını göstermektedir. Hatta bireyin enerjisini tüketip yine de sonuç alamadığını görmek ona zarar bile verebilir. Bu noktada süreç dahil olan yeni bir etmen ise durumun kontrol edilebilirliğidir.

Araştırmacılar tarafından önerilen ve test edilen hipotez, kontrol edilebilirliği doğru algılayıp baş etme yolu seçiminde bu bilgiyi kullanmanın sonuçlarının daha olumlu olacağı yönündedir. Buna göre, durumun kontrol edilebilirliği ile seçilen baş etme yolunun uyumu önemlidir. Kontrol edilebilen, başka bir deyişle değiştirilebilir payı bulunan durumlarda çözüme odaklanmak ve çabalamak yerine, yalnızca olumsuz duygudan uzaklaşmaya çalışmak sorunu çözmez. Örneğin bisiklete binen ancak, düşmekten korkup pedal çevirmeyen biri, pedal çevirmediği için gerçekten düşer. Kontrol edilemeyen bir durumda çabalamak da, benzer şekilde işe yaramayacaktır. Bu durum tekerlekleri yere değmeyen bir bisiklete binmek gibi, sürekli pedal çevirmeye rağmen hiçbir yere ulaşamayla sonuçlanır. Bu bağlamda, durumun iyi değerlendirilip ne kadarının bizim kontrolümüzde, ne kadarının bizim kontrolümüz dışında olduğunu anlamak ve duruma uygun baş etme yolu seçmek daha sağlıklı sonuç verecektir. Böyle durumlarda problemi çözmek için kontrolümüzde olan payı kullanmak, kontrolümüz olmayan alan için ise olumsuz duyguyu azaltacak düşünce ve davranışları kullanmak daha etkili olabilir.

Başka bir önemli nokta ise baş etme yollarını seçerken ne kadar esnek olduğumuzdur. Başka bir deyişle, genellikle kullandığımız, seçtiğimiz baş etme yolu yeni bir durumda işe yaramazsa, işe yaramadığını fark edip duruma uygun baş etme yolu kullanmaya başlamaktır. Bazı insanlar her durumdan aynı oranda etkilenir ve her durumda

benzer şekilde tepki verir. Aynı kişi için trafikte sıkışıp kalmak da çok stresli bir durum olabilir, işini kaybetmek de. Esneklik farklı durumlara uyum sağlayabilmeyi, duruma uygun tepki verebilmeyi ve uygun baş etme yolunu kullanmayı içerir.

Kontrol edilebilen durumlarda yapılabilecekler gerçekçi amaçlar belirlemek, doğru kaynaklardan bilgi toplamak ve problemi çözmektir. Problemi çözmek şu aşamaları içerir: Seçenekler belirlemek, bunlardan uygun olanı seçip uygulamak ve sonucunu değerlendirmek. Kontrol edilemeyen durumlarda ise yapılabilecekler; hareket etmek, nefes egzersizi yapmak, olumsuz düşüncelerden uzaklaşmak için zihni meşgul edecek bir aktivite yapmak, duyguları ifade etmek yani yakın biriyle paylaşmak ve olumlu düşündürmektir. Bunların yanı sıra özellikle kronik hastalıklar gibi bireyleri uzun süreli ve olumsuz etkileyen ve değiştirilemeyen durumlarla baş etmek için hayatı gözden geçirmek, önceliklerini yeniden belirlemek, zorluklara dayanabilmenin verdiği güce odaklanmak, sosyal çevre ile yaşanan ilişkileri düzenlemek ve umutlu olmak uygulanabilecek baş etme yolları arasındadır.

Bu önerilen baş etme yolu seçenekleri duruma uygun kullanıldıklarında olumlu sonuçlar verir. Kontrol edilebilen ya da edilemeyen stresli durumlarda önerilmeyen, işe yarar sonuçları olmayan ancak yine de bazı bireylerin kullandığı yollar ise başkalarını suçlamak, sorunun varlığını inkar etmek ve aşırı yemek, sigara ya da alkole yönelmek gibi olumsuz sağlık davranışlarında bulunmak gibi yöntemlerdir. Bunlar kısa süreli rahatlama sağlasa da hemen hemen her durumda çözüme ulaşmayı engeller ve uzun süreli rahatlama sağlayamaz. Bu nedenle durumu ve seçilen baş etme yollarının sonuçlarını değerlendirmek ve buradan bir geribildirim almak önemlidir.

Özetle, başımıza gelen olayları her zaman ve yüzde yüz kontrolümüzle seçemeyiz, ancak baş etme yollarını seçerek sonuçlar üzerinde etki sahibi olabiliriz. Neyi kontrol edip neyi edemeyeceğimiz konusunda doğru karar vererek, duruma uygun baş etme yollarını seçerek, bu konuda yaşanan deneyimleri fark ederek, kaynaklarımızı iyi kullanarak, seçtiğimiz baş etme yolunun işe yarayıp yaramadığını zaman zaman kontrol ederek ve işe yaramıyorsa değiştirerek daha sağlıklı olabiliriz.

Kaynakça

- Aspinwall, L. G. ve Taylor, S. E. (1997) A stitch in time: Self-regulation and proactive coping. *Psychological Bulletin*, 121, 417–436.
- Cheng, C. (2001). Assessing coping flexibility in real-life and laboratory settings: A multimethod approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80, 814–833.
- Conway, V. J. ve Terry, D. J. (1992). Appraised controllability as a moderator of the effectiveness of different coping strategies: A test of the goodness of fit hypothesis. *Australian Journal of Psychology*, 44, 1–7.
- Folkman, S. (2010). Stress, coping and hope. *Psycho-Oncology*, 19, 901–908.
- Folkman, S. ve Moskowitz, J. T. (2004). Coping: Pitfalls and promise. *Annual Review of Psychology*, 55, 745–774.
- Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal and coping*. New York: Springer.

BİLİNÇLİ BİR KARIYER SEÇİMİ İÇİN GEREKLİ KOŞULLAR

TEORİDEN UYGULAMAYA

Uzm. Psk.& Demograf Nurdan ÜNALAN
Türkiye İş Kurumu

Küçükken sorulan “büyüyünce ne olmak istiyorsun” sorusunun yanıtı, hemen hepimiz için değişkenlik gösterir ve değişir. Önce öğretmen olmak isteyenler sonra bakmışsınız mühendis olmuş ya da mimar, belki de matematikçi ya da psikolog. Yönelimde bu kadar farklılaşma neden görülmektedir? Üstelik bu yönelimler diğer toplumlarda da aynı biçimde görülürler, kültürel ve cinsiyete bağlı farklar olsa da işin özü değişmez.

Yüzyıl önce Frank Parson meslek seçimiyle ilgili kurduğu ilk teoride (1909), birinci adım olarak bireysel yönelimler, ilgiler, değerler ve kişilik özelliklerinin bilinmesi ve ikinci adım olarak mesleklerle ilgili bilginin öğrenilmesinin ön koşul olduğunu, meslek seçiminin bu ikisi eşleştirilerek yapılması gerektiğini söylemiştir. Super ve Arnett gibi bazı teorisyenler ise bireylerin çocukluktan başlayarak, ergenlik, erişkinlik ve hatta sonrasında yönelim ve tercihlerinde değişimler olduğunu gözlemleyerek kurmuşlardır teorilerini. Bu dönemlerin her biri, bireyin psiko-sosyal ve fiziksel gelişimi bakımından farklılıklar göstermektedir. Yetenek ve beceriler keşfedilmekte, bilişsel süreçler ve dünya bilgisi zaman içinde gelişmektedir.

Bu süreçte meslekler ve iş yaşamı ile ilgili bilgiler de gözlem, örnekler (anne-baba, yakınlar,...vb), formal (okulda kazanılan) ve informal yollarla edinilmektedir. Kariyer gelişiminin, seçenekleri değerlendirme ve karar verme aşamaları bütün bu saydığımız iç ve dış faktörler tarafından etkilenmekte ve hatta belirlenmektedir.

En yeni teorilerden biri olan Sosyal-Bilişsel teoriye göre meslek seçiminde, kariyer yönelimi sürecinde 3 temel kavram belirleyicidir: Kişisel yetkinlik, kişisel hedefler, hedeflerin sonuçlarıyla ilgili beklentiler; koşullar ise hedefe ulaşmada yardımcı ya da engel olabilir. Arnett'in “yetişkinliğin belirlenmesi” (emerging adulthood) teorisinde sözünü ettiği kritik yaş aralığı 18-20'dir. Bu aralıkta, ergenlikten çıkıp yetişkin olma yolunda ilerleyen gençler, kimlik oluşturmaya çalışmakta, kendilerine odaklanmakta, olanakların çeşitliliği karşısında kendilerini arada kalmış hissetmekte, kararsızlık yaşamaktadırlar.

70'li yıllarda bireylerin mesleki eğilimlerini, kişilik özelliklerini belirleyen ölçekler geliştirilmesine ve uygulanmasına başlanmıştır. Bunlar araştırma sonuçlarıyla desteklenmiş araçlardır.

Şimdi hangi teoriden bakarsak bakalım, çocuklar, gençler, yetişkinler, emekliler, kadın-erkek ve özel gruplar için, ihtiyaçlarına, koşullarına göre hazırlanmış 'kariyer danışmanlık programları' olması gerekir diyebiliriz. En önemlisi de kişilerin, bunlardan haberdar ve yararlanıyor olmalarıdır. Savickas'a göre herkes kendi teorisyenidir ve yaşamını kendi planlar, kariyer tercihleri için de aynısını yapmalıdır. Eski deneyimler, problem çözme becerileri bu süreci kolaylaştırabilir ya da zorlaştırabilir. Peki ama bunun için farkındalık, isteklilik, ideal koşullar, bir danışmandan yardım alma gibi koşulların var olması gerekmez mi?

DERS NOTLARINA BAKARAK-ÖĞRENCİ, SÖZ KONUSU ALANA KARŞI İLGİLİ DEMEK NESNEL BİR DEĞERLENDİRME MİDİR 11-12 YAŞLARDA ÇOCUKTAN MESLEKİ YÖNELİMİNİ, OKUL TERCİHLERİNİ YAPMASINI BEKLEMELERİ GERÇEKÇİ MİDİR ?

Bize göre gerekir. Çünkü en başında belirttiğimiz bilgi işleyen ve davranan organizmanın, işleyeceği kariyer tercihleri için gerekli olan bilgilerin, eksiksiz ya da buna çok yakın sunulmuş ve/veya elde edilmiş olması gerekir ki, süreç sağlıklı biçimde tamamlanabilsin. Burada işlenecek ve değerlendirilecek bilgiler hem kendisiyle ilgili, hem de meslekler ve iş yaşamıyla ilgilidir. Bireylerin yetkinliklerini geliştirmesi için koşullar sağlanmış olmalıdır; olanakların çeşitliliği görülebilmelidir. Bu kapsamda okullarda temel eğitimde seçmeli ders sistemi kaldırılmalıdır; coğrafya, biyoloji, psikoloji, müzik, resim gibi dersler seçmeli olmamalı, zorunlu olmalıdır. Programlar okuldan okula değişiklik göstermemelidir. Bu hem dünya bilgisi kazanmak için önemli, hem de öğrencinin belirli bir alana ilgisinin olup olmadığını anlaması için birincil koşuldur. Bilmediğiniz şeye ilginiz olup olmadığını nasıl söyleyebilirsiniz? Ancak temel eğitimden sonraki dönemde satranç, plastik sanatlar, tiyatro, web tasarımı gibi seçmeli dersler olabilir. Aynı şekilde ders notlarına bakarak-notları belirleyen koşulları bildiğimizi varsayarsak, 'öğrenci, söz konusu alana karşı ilgili ve başarılı' demek nesnel bir değerlendirme midir? Ayrıca, soyut düşüncenin başladığı 11-12 yaşlarda çocuktan mesleki yönelimini, okul tercihlerini yapmasını beklemek aynı nedenlerle gerçekçi midir?

Geliştirilecek 'kariyer danışmanlık programları' farklı hedef gruplar için tasarlanmalıdır: Meslek seçme aşamasındaki gençler, yükseköğretimdeki gençler, yeni mezunlar, işsizler (kısa ve uzun süreli olanlar), iş yaşamındaki emekliler, doğum sonrası işe başlayacak kadınlar, engelliler, eski hükümlüler, psikolojik rahatsızlıkları olanlar, geçmişte madde bağımlısı olanlar, anne-babalar... gibi. Her biri için yapılacak 'ihtiyaç analizleri' programları geliştirirken çok yardımcı olacak ilk basamaktır. Daha sonra uygun yöntemleri ve verilmesi gereken bilgileri belirleyebilir, hangi ölçüm araçlarının kullanılacağına karar verebiliriz. Ancak yeni geliştirilen ya da uyarlanan ölçüklerin, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları tamamlanmış olanları tercih edilmelidir. Danışan bireylerin programdan yararlanıp yararlanmadığını öğrenmek, programların verimliliğini ölçebilmek amacıyla izleme çalışmalarını gerçekleştirmek unutulmamalıdır.

Birey için yararlı görünen sağlıklı kariyer gelişimi ve kararı, aynı zamanda toplumsal bir yararla sonuçlanmalıdır. İşin bu yönü belki başka bir yazı konusu olabilir. Peki mesleki rehberlik ve danışmanlık hizmetleri alanının aktörleri kimlerdir: Aile, okul, ilgili kurumlar-öncelikle Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu, Üniversiteler, Türk Psikologlar Derneği, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği, psikologlar, akademisyenler, eğitimciler, iş ve meslek danışmanları. Ülkemizde bu alanla ilgili çalışmalar 1950'li yıllarda başlamıştır. 90'lı yılların sonunda literatüre koşturularak çeşitli uygulamalar geliştirilmiş ve yeniden yapılandırılmıştır. Eğitim ve istihdam sektöründeki bütün paydaşlar geçmiş yıllarda ortak çalışmalara başlamışlar ve 10 yıllık kalkınma planlarında ileri çalışmalar hedeflenmiştir. 2009 yılı Aralık ayında "Mesleki Bilgi Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri Mutabakat Belgesi" paydaşlarca imzalanmıştır. Mutabakat Belgesi'nde paydaşların rolleri tanımlanmıştır. Bu belge, İngilizceye çevrilmiş ve istek üzerine Avrupa Rehberlik Merkezleri Ağı'nın (Euroguidance Network) El Kitabı'nda 'iyi örnekler' bölümünde yer almıştır. Ancak yine de eksik olan şeyler uygulamada kendini göstermektedir. Geliştirilen stratejilerin, politikaların, uygulama sürecinde yerini bulması için başka bir mekanizmanın, koordine eden, harekete geçiren, izleyen bir yapıda işi ele alması gerekmektedir. Bu yapı Avrupa'da "Ulusal Forum"lar adıyla görev yapmaktadır. Dileğimiz, ülkemizde kurulacak Ulusal Forum'un 'hayat boyu rehberlik çalışmaları' kapsamında, yaşamının her döneminde, bireylerin kariyer gelişimi konusunda yanında olacak, destekleyecek programların hazırlanması, uygulanması çalışmalarına öncülük edebilmesidir.

Kaynakça

- Walsh, W.B., Savickas, M.L. and Hartung P.J. (eds.).(2013). Handbook of Vocational Psychology (4th edn.).Taylor&Francis.
McMahon, M. And Watson, M. (eds.). (2013). Career Counseling and Constructivism, Elaboration of Constructs. Novinka, New York.
Niles, S.G. and Bowlsbey, J.H. (2009). Career Development Interventions in the 21st Century (3rd edn.). Pearson, London.
Hançerlioğlu, O. (2003), Ruhbilim Sözlüğü. (4.basım).Remzi Kitabevi.
Yost, E.B. and Carbisley, M.A. (1987). Career Counseling: A Psychological Approach. Jossey-Bass Publishers, San Francisco.
Köknel, Ö. (1984). Kaygıdan Mutluluğa Kişilik. (5.basım). Altın Kitaplar Yayınevi.

KARAR/TERCİH VE KAÇIRILAN FIRSATLAR

Prof. Dr. Halil İbrahim ÜLKER
İşletme Fakültesi

İnsan davranışlarının %99'u öğrenilmiş ve iradi davranışlardır. (Refleks ve içgüdüler bile değişime uğramıştır.)

Kişilik (titiz, özenli, kaderci, tembel vs.), Çevre (fiziki, sosyal, istikrarlı, değişken, adil vs.), Zaman (az, çok, uygun, sıkışık), Ortam (belirsiz, riskli, tehditler, özgür vs.), Ruh Hali (bıkkın, istekli, enerjik, yorgun vs.) vb. faktörler altında sürekli kararlar alınır. Bu kararların kimi önemsiz (lokantada bir öğün yemek seçme) kimisi ise çok önemli (meslek seçme, eş seçme) olabilir.

Eğer koşulları (sonucu etkileyen faktörleri) belirliyebiliyorsak iş kolay. Determinist bir yaklaşımla, başarı az çok yakalanabilir. Değilse; seçeneklerin ne gibi sonuçları doğuracağı kestirilemez. Bu konuda akademik pek çok yöntem kullanılabilir. Örneğin **Laplace yöntemi**: Bu yaklaşımda, koşullara ilişkin olasılıkların eşit olduğu varsayımı benimsenir. Hazırlanan matris'de, her seçeneğin aritmetik ortalaması bulunur ve en büyük ortalama seçilir. Bu yöntemin, matrisdeki en küçük değerler arasından en büyüğünün seçilmesi (minimaks) veya en büyük değerler arasından en büyüğün seçilmesi (maksimaks) şeklinde türev karar modelleri vardır. Anılan ölçütte bir de pişmanlık eşiği vardır. Geleceğin ne getireceği bilinseydi, alınan karardan dolayı oluşacak pişmanlık derecesini ölçmek için hazırlanmış bir yöntem.

IQ KADAR EQ YETERLİLİĞİ DE KARAR ALMADA ÖNEM TAŞIMAKTADIR. SEÇME, SEÇİM, KARAR O KADAR BASİT BİR PSİKOLOJİK SÜREÇ DEĞİLDİR.

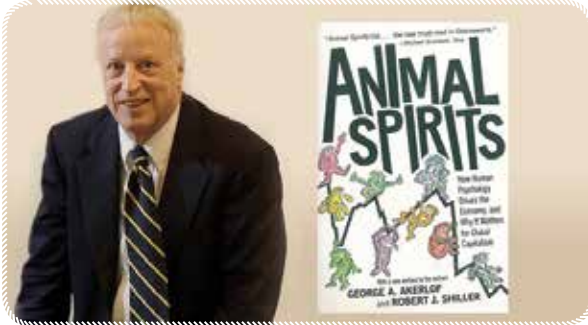
Daha pek çok karar teorileri, matematik modeller vardır. Bunların ortak noktaları şöyle sıralanabilir.

- A. PROBLEMİ BELİRLE.
- B. AMACI VE ÇÖZÜM SEÇENEKLERİNİ SAPTA.
- C. UYGUN SEÇENEKLERİ GELİŞTİR.
- D. SEÇENEKLERİ DEĞERLENDİR.
- E. EN UYGUN GÖRÜLENİ SEÇ.
- F. UYGULA VE SONUCU DEĞERLENDİR.

ANCAK GERÇEKÇİ OLALIM, BUNLARIN HANGİSİNİ GÜNLÜK HAYATTA UYGULAYABİLİRİZ? GÜNÜMÜZÜN TEORİLERİ DIŞ UYARANLARIN DA, KARAR DÜŞÜNCELERİNİN DE ÖNCE LİMBİK SİSTEMDEN GEÇTİĞİ VE SEÇİM TASLAKLARININ DUYGULARLA OLUŞTUĞU SÖYLENMEKTE. KORTEKS SONRADAN DEVREYE GİRMEKTEDİR.

Nobel ödüllü iktisatçı **George Arthur Akerlof**, '**Animal Spirits: How Human Psychology Drives the Economy and Why It Matters for Global Capitalism**' adlı eserinde, iktisadi tercihlerin bile, duygularla ve içgüdülerle yapıldığını savunmaktadır. O halde IQ kadar EQ yeterliliği de karar almada önem taşımaktadır. Özetle seçme, seçim, karar o kadar basit bir psikolojik süreç olarak gözükmemektedir.

Karar da en büyük kısıt zaman ve mekandır. Zaman depolanmaz, tekrarlanmaz, satın alınamaz genellikle hayattaki pek çok seçim ve eylem belirli bir zaman aralığında önemlidir. O dönem yanlış kullanılırsa telafisi çok güç veya hiç mümkün olmaz. Me-kan da böyledir. Ankara da yaşıyorsanız, Paris'den vazgeçmiş-sinizdir. Aynı zamanda ikisinde birden yaşayamazsınız. Acelele gelmiş veya isabetsiz bir kararda hüsrana kapılmazsınız. Ondan sonra hiçbir pişmanlık işe yaramaz. O halde hata sayısını azaltmak veya yok etmek hedeflenmelidir. Araştırmalar gösteriyor ki; karar verme davranışları ile problem çözme becerisi ve öz-sayıgı arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler mevcuttur. Keza cinsiyet, okul türü, baba mesleği gibi değişkenler, karar verme

davranışlarını anlamlı biçimde etkilemektedir. (Bakınız Doç. Dr. Sonay Güçray. Ergenlerde Karar Verme Davranışları. Ç.Ü. Eğitim Fakültesi). Diğer taraftan kayba ilişkin olarak, risk ve risk yönetimi arasında ilişkiler aranmış ve iyi bir risk yönetiminin kayıpları azaltabileceği görülmüştür. Buradaki önemli konular: Riskin tanımlanması, riskin değerlendirilmesi ve hesaplanması, alternatif risk düzeltme araçlarından seçim yapılması, seçilen alternatiflerin uygulanması ve sonuçların değerlendirilmesi gibi şeylerdir.

KARAR DA EN BÜYÜK KISIT ZAMAN VE MEKANDIR. ZAMAN DEPOLANMAZ, TEKRARLANMAZ, SATIN ALINAMAZ GENELLİKLE HAYATTA Kİ PEK ÇOK SEÇİM VE EYLEM BELİRLİ BİR ZAMAN ARALIĞINDA ÖNEMLİDİR.

Sonuç olarak ikibinli yıllarda seçenek de artmış, karar da zorlaşmış, kayıp da ağırlaşmıştır. Bu nedenle eğitilmemiş insanın sokakta yürüme hakkı bile olmadığı dünyada hata yapıp bunu topluma fatura etmek yanlıştır. Maalesef karar/seçim işlemi de yeterli bir eğitim gerektirmektedir. Özellikle de EQ donanımlarıyla ilgili bir eğitim.

TERCİHLERİN SONUÇLARININ MALCOLM GLADWELL'İN ÇİZGİNİN DIŞINDAKİLER KİTABI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Elif ARSLAN
Yabancı Diller Bölümü

"Hayat yaptığımız seçimlerden ibarettir" derler, doğrudur çoğu zaman çoğu örnekte... Bu yaklaşımdır bireyleri teslimiyetçi bir halet-i ruhiyeye sokmaktan vazgeçiren ya da hayatın karşımıza çıkarabildiği istenmeyen durumlarda boş vermek yerine mücadele etmeye sevk eden. Atılım Üniversitesi olarak dördüncü yılını sürdürdüğümüz "Bir Kitap-Bir Konu" isimli "birlikte kitap okuma programı" çerçevesinde (<http://etpo.atilim.edu.tr/1k1k>) 2014-2015 akademik döneminde okumak için seçtiğimiz ve okudukça "İyi ki seçmişiz!" dediğimiz Outliers (Çizginin Dışındakiler) kitabında yazar Malcolm Gladwell'in de (1963) özellikle vurguladığı başlıca hususlardan birisi, seçimlerin neticesinde elde ettiğimiz sonuçlar.

Aslında daha ilk başta, yazarın kendi hayat hikayesi onu sadece bizim değil tüm dünyanın en çok konuşulan ve üzerinde yazılar kaleme alınan şahsiyetlerden birisi olarak nitelendirmemize ön ayak olan başlıca unsurlardan birinin yıllar önce yaptığı bir seçimin neticesi olduğunu gözler önüne seriyor. Amerika Birleşik Devletleri'nin en çok okunan dergilerinden birisi olan The New Yorker'da 1996 senesinden beri çalışan Gladwell bu güne dek basılmış beş kitabı ile listelerde en üst sıraları kimseye kaptırmamıştır, ancak yazarlık kariyerinden önceki yaşantısına baktığımızda bu denli ses getiren bir kişilik olarak karşımıza çıkmamaktadır. Gladwell yazar olarak ilk iş teklifini almadan önce sayısız reklam yazarlığı ajansına başvurmuş ve hemen hepsinden red cevabı almıştır. Ancak O, aldığı olumsuz yanıtlar karşısında kendisine duvar örmeyi tercih etmekten ziyade mücadeleyi seçmiştir ve nihayet ilk köşe yazarlığı teklifini almıştır. Karşısına çıkan onlarca "hayır" cevabını vazgeçmesi için bir işaret olarak yorumlasaydı ve kaçmayı tercih etseydi kuvvetle muhtemelen dünya böyle güçlü bir kalemin varlığından bihaber olacaktı.

Özelde Gladwell'in genelde ise bireylerin yaşamlarında yaptıkları tercihlerin ne denli etkili sonuçlar doğurduğuna bir başka örnek ise yazarın çocukluk yıllarında Kanada'ya yerleşmiş olmasıdır. Annesinden esinlenerek kendisine kariyer olarak yazarlığı belirlemesinde de seçimlerin rolü su götürmez bir diğer hakikat olarak karşımıza çıkmaktadır. Jamaika asıllı psikoterapist bir anne ile matematik profesörü olan babanın tek çocuğu olarak 1963 yılında Birleşik Krallık'ta dünyaya gelen yazar, altı yaşında ailesiyle birlikte Kanada'ya, her milletten izler taşıyan bu kozmopolit ülkeye yerleştikten sonra Kanada vatandaşlığına geçer. Ailesi, tıpkı Amerika Birleşik Devletleri gibi fırsatlar ülkesi olarak nitelendirilen Kanada'ya yerleşme kararı almamış olsaydı ve karşılaştırıldığında daha sınırlı sosyal ve ekonomik fırsatlar sunan İngiltere'de kalmayı tercih etselerdi, Gladwell de daha sınırlı fırsatlar ya da olanaklar nedeniyle bugün elde ettiği pozisyonundan çok uzak bir mevkide kalabilirdi. Bu durumda belki doğrudan olmasa da dolaylı yoldan yapılan bir seçim, Kanada seçimi de, yazarın günümüzde elde ettiği konuma erişmesinde oldukça etkili rol oynadığı düşünülebilecek faktörlerden birisi olarak kabul edilebilir.

GENÇ ASYALILAR; ZEKİ OLDUKLARI İÇİN VEYA ŞANSLI OLDUKLARI İÇİN DEĞİL, BIKMADAN VE ŞİKAYET ETMEDEN PİRİNÇ TARLALARINDA ÇALIŞAN ATALARI GİBİ MASA BAŞINDA, BİLGİSAYAR KARŞISINDA SAATLERCE DERS ÇALIŞMAYI KENDİLERİNE AMACA GÖTÜREN BEDEL OLARAK GÖRDÜKLERİ İÇİN EN BAŞARILI NOTLARI ALIYORLAR.

Bireylerin sahip oldukları kişiliğin ve ailenin başarı ya da başarısızlıklarında birincil faktörler arasında yer aldığını belirten yazar, buna zamanla başka unsurların da eklendiğini hatırlatıyor. Okul hayatımız, öğretmenlerimiz, karşımıza çıkan ve değerlendirme imkanı bulduğumuz fırsatlar, içinde yaşadığımız toplum, ait olduğumuz kültür, milliyetten rengimiz ve hatta doğduğumuz yıl ve ay dahi nihai başarıma elbirliği ile zemin hazırlıyor.

Ancak Gladwell'in ısrarla üzerinde durduğu nokta ise daha önce farklı yazarlarca da işlenen ve üzerinde bilimsel araştırmalar yapılarak teyit edilmiş olan '10,000 saat kuralı'. Yerleşik tabularımızı yıkan bu sava göre, Asyalıların matematikte başarılı olmalarının nedeni doğuştan sayısal zekaya sahip olmaları değil. Rakamlarla ölçmenin mümkün olmadığı bir etmen, yani sosyal ve kültürel zekaları, onları matematikte bir adım ileri taşıyan unsur. Yazarın vurguladığı bulgulara göre Asya kültüründe çok çalışmak zaten yerleşik bir olgu. Zeki oldukları için veya şanslı oldukları için değil, bıkmadan ve şikayet etmeden pirinç tarlalarında çalışan ataları gibi genç Asyalılar da masa başında, bilgisayar karşısında saatlerce ders çalışmayı kendilerine zül olarak değil amaca götüren bedel olarak gördükleri için pek çok üniversitede en başarılı notları alan öğrenciler olarak akademisyenlerin takdirini kazanmaktalar. Gladwell'in eserinde üzerinde ısrarla durduğu bu mühim nokta başarıyı tek bir nedene bağlamadan hedefe doğru ilerlemek ve seçimizi boyun eğmekten yana değil mücadele etmekten yana kullanmak.

Gladwell'in seçimlerin başarı üzerindeki rolünü detaylandırırken üzerinde durduğu bir diğer husus ise bireyin kendisindeki eksiklikleri tespit ederek zaten önemli bir adım atmış olması; bu farkındalık değişmek için bizi ateşleyecek güdü olursa ve kişi geçmişe sığınmak veya ebeveynlerini, olumsuz yetiştirilme koşullarını suçlamak yerine yüzünü geleceğe dönerek kendine bir yol çizmeyi tercih ederse istediği hedeflere mutlaka ulaşacaktır. Bu konuda Gladwell yine gerçek yaşama dair bir örnek veriyor; Yahudi kökenli dünyaca ünlü avukat Joe Flom'un hayat hikayesinde gördüğümüz üzere, dezavantajı avantaja çevirmek bizlerin elinde.

İrlanda ve İtalya asıllı göçmenlerin aksine toprak mülkiyeti edinme hakkından mahrum bırakıldıkları halde Yahudi göçmenler bu ayrımcılık karşısında teslim olmayı değil mücadele etmeyi seçerek kendilerine farklı alanlarda yükselme fırsatı tanımışlardır ve günümüzde Amerika'nın en çok kazanan ve saygı duyulan avukatları olarak isimlerini duyurmayı başarmışlardır. Eğer kurban statüsünü içselleştirse ve mücadele etmek yerine sistemin önlerine koyduğu engellere takılarak tökezlemeyi tercih etselerdi isimleri daha ilk başta tarih sahnesinden silinip gidebilirdi.

Yapılan tercihlerin toplumsal boyuttaki yansımalarına dair bir diğer örnek sunacak şekilde yazar Rus ve Çinli çiftçilerin tarım anlayışı arasındaki farklılığı oldukça net biçimde yansıtan iki atasözünü ve bu atasözlerinin pratiğe dökülünce ne gibi sonuçlar ortaya çıkardığını resmediyor. Ruslarda yaygın olan anlayış "Tanrı istemedikçe toprak vermez!" iken Çinliler "Emek olmadan yemek olmaz!" anlayışından hareketle topraklarını işledikleri içindir ki bugün Çin tarımsal anlamda oldukça ileri seviyeye ulaşmışken Rusya gıda ihtiyacını dış ülkelerden karşılamak zorunda kalmaktadır.

Bireysel tercihler toplumsal neticeler ortaya çıkarmakta, tıpkı yazarın da farklı örneklerle açıkladığı üzere... İşte bu nedenledir ki "Bu benim kendi seçimim!" demeden önce bir kez daha düşünmekte fayda var zira tek bir kişinin yaptığı seçim bile önce ulusal sonra küresel sonuçların ortaya çıkmasında ve hatta kimi zaman tarihi değiştiren neticeler elde edilmesinde rol oynayabiliyor. Unutmayalım ki gelecek bugün yaptığımız seçimler etrafında şekillenecektir.

GLADWELL, BAŞARILI İNSANLARI ARAŞTIRDIĞINDA 10 BİN SAAT KURALININ HEPSİNE UYDUĞUNU GÖRÜYOR. HEPSİ DE BULUNDUKLARI NOKTAYA GELMEK İÇİN EN AZ 10 BİN SAAT ÇALIŞMIŞLAR, PRATİK YAPMIŞLAR. ÖRNEĞİN, BILL GATES MICROSOFT'U KURMADAN ÖNCE EVLERİNİN YAKININDAKİ BİR LİSEDE, TAM 10 BİN SAAT PROGRAMLAMA YAPMIŞ."

FİKRİ HAKLAR VE AÇIK ERİŞİM

Yrd. Doç. Dr. Kumru KILIÇOĞLU YILMAZ
Hukuk Fakültesi

Ar. Gör. Serap ÖZBEY
Hukuk Fakültesi

Yaratıcı gücün ortaya konularak yeniliklerin elde edilebilmesi ve yeni ürünlerin ortaya çıkarılmasının teşviki, ancak bu gücü ortaya çıkaranların korunmasıyla mümkündür. Bu nedenle, fikri hakların korunması gerekliliği ortaya çıkmış ve bu konuyla ilişkin özel bir düzenleme olan 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'muz yürürlüğe girmiştir. Profesör Ernst Hirsch tarafından hazırlanan bu kanun 1952 yılında yürürlüğe girmiş; çeşitli değişikliklerden sonra, güncel halini 2008 yılında almıştır. Peki bu kanunda yer alan “fikri hak” ve daha geniş olarak “fikri mülkiyet hakları” nelerdir?

Fikri mülkiyet hakları, bir fikrin veya çabanın ürünü olan haklardır. Bu fikri çaba sonucu ortaya çıkan ürün, maddi bir varlık üzerinde cisimlenmiş olsa bile, hakkın konusu maddi nitelikte olmayan varlıktır. Örneğin; bir bestecinin besteleri bir albümde toplanmış olsa bile; fikri hak olarak korunan, bu albüm değil, albümü oluşturan besteler; yani bestecinin çabası ile ortaya koyduğu üründür.

Fikri mülkiyet kavramındaki mülkiyet, eşya hukukundaki mülkiyet kavramından farklı olarak, eser üzerindeki sahipliği ifade etmektedir. Fikri mülkiyet haklarının neler olduğu kanunda tek tek düzenlenmiştir. Bunların dışında yeni bir tür yaratmak ve koruma talep etmek mümkün değildir. Buna, fikri mülkiyet alanında “sınırlı sayıda olma ilkesi” denilmektedir.

Fikri mülkiyet haklarının iki ana türü vardır. Birincisi sınai haklar; diğeri ise fikri haklardır. Sınai haklar, sanayi ticaret ve endüstride kullanılmak üzere fikri çaba sonucu üretilen ürünler üzerindeki haklardır. Örneğin; endüstriyel tasarımlar, patentler, faydalı modeller, markalar birer sınai hak olarak karşımıza çıkmaktadır. Fikri hak ise, en genel tanımıyla, hak sahibinin düşünce ve sanat yaratımları üzerinde “eser” adını verdiğimiz ürünler üzerindeki haklardır. Başka bir deyişle; eser sahibinin yarattığı eser üzerinde sahip olduğu haklara “fikri haklar” denilmektedir.

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI, BİR FİKRİN VEYA ÇABANIN ÜRÜNÜ OLAN HAKLARDIR. BU FİKRİ ÇABA SONUCU ORTAYA ÇIKAN ÜRÜN, MADDİ BİR VARLIK ÜZERİNDE CİSİMLENMEŞ OLSA BİLE, HAKKIN KONUSU MADDİ NİTELİKTE OLMAYAN VARLIKTIR

Peki eser nedir? Eserin ne olduğu 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 1/b-a maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre eser; sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsülleri olarak tanımlanmıştır. Yaratılan eserin, sinai haklarda olduğu gibi, endüstri ve sanayi gibi alanlarda kullanılması gibi bir amaç yoktur. Burada yaratılan eserin, olması gereken en önemli özelliği, sahibinin hususiyetini taşımasıdır. Örneğin; ressamın tablosu, akademisyenin makalesi-kitabı, bestecinin bestesi, birer eser olarak değerlendirilir.

Eser, Türk Borçlar Kanunu kapsamında "eser sözleşmesi"nin konusu olabileceği gibi, FSEK. kapsamında da fikri mülkiyet hukukunun konusu olabilir. İnşaat, tamirat-tadilat şeklinde maddi nitelikte olan eserler, TBK kapsamında eser sözleşmesinin konusu olacaktır. TBK'nda kapsamı dışında kalan eserler ise, FSEK kapsamında eser olarak değerlendirilecektir.

FSEK bağlamında eser üzerindeki haklar, mali ve manevi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Manevi hak; eser sahibinin eserle olan manevi bağlarına ilişkin haktır. Burada eseri ekonomik açıdan değerlendirmeye ilişkin bir hak söz konusu değildir. Örneğin; umuma arz yetkisi, adın belirtilmesi, eserde değişiklik yapma yetkisi, bozma ve yok etme yasağı, eser sahibinin manevi haklarındandır. Söz konusu bu hakları kullanma yetkisi münhasıran eser sahibine aittir. Eser sahibinin rızası dışında bu hakların kullanımı, manevi hakların ihlali sonucunu doğuracaktır.

Mali haklara gelince; bu haklar eser sahibinin eserle olan ekonomik bağlarına ilişkin haklardır. Eser, maddi bir varlık üzerinde cisimlenmişse, örneğin kitap haline getirildiyse, kitap üzerinde maddi bir hak; dolayısıyla maddi varlık olduğu için mülkiyet hakkı doğar. Yahut; kitabı satın alan kimse, o kitabın sahibi olduğu için mülkiyet hakkını, yani maddi hakkı kazanmıştır. Burada eşya hukukundan doğan mülkiyet hakkı söz konusudur.

Fikri hak olarak mali hak ise, bundan farklıdır. Eşyanın oluşumundaki fikir hak, mali hak olarak da karşımıza çıkabilir ki; bu mali haklar, parasal haklar olarak da adlandırılır. Örneğin; çoğaltma hakkı, yayma hakkı gibi haklar, eser sahibinin mali haklarındandır. Daha açık bir örnekle; bir yayınevi ile yapılan yayın sözleşmesi neticesinde, kitabın 5000 adet basılması hususunda anlaşılmış bulunulmasına rağmen, yayınevi kitaptan

anlaşılan sayıdan daha fazla sayıda basarsa, kitabın yazarı, yani eser sahibinin çoğaltma hakkı; yani mali haklarından biri ihlal edilmiş olacaktır.

Mali haklardan her biri ayrı bir sözleşme ve tasarruf konusu yapılabilir. Örneğin; bir kitabın yazarı, çoğaltma hakkını bir yayın evine, yayma hakkını ise başka bir yayınevine sözleşme ile devredebilir. Eğer, sözleşmede açık açık hangi hakların devredildiği belirtilmemişse, bu durumda tüm mali hakların devredildiği sonucunu çıkarmak mümkün değildir. Bu nedenle, yayıncı ile eser sahibi arasındaki sözleşmede, tüm hakların devri konusunda anlaşmış bulunuyor ise; devredilen tüm hakların neler olduğu açıkça sözleşmede yer almalıdır.

Eser sahipliğinden doğan hakların rıza dışı kullanılması, kural olarak hukuka aykırılık teşkil eder. Bundan dolayı, rıza dışı kullanımı haklı kılaacak bir hukuka uygunluk sebebinin olmadığı durumlarda, rıza dışı kullanan kişinin bu eylemi, aynı zamanda bir zarara da yol açıyorsa; ve haksız fiilin tüm diğer şartları da mevcutsa, eser sahibine karşı bir haksız fiil sorumluluğu söz konusu olacaktır.

ESER, MADDİ BİR VARLIK ÜZERİNDE CİSİMLENMEŞSE, ÖRNEĞİN KİTAP HALİNE GETİRİLDİYSE, KİTAP ÜZERİNDE MADDİ BİR HAK; DOLAYISIYLA MADDİ VARLIK OLDUĞU İÇİN MÜLKİYET HAKKI DOĞAR. YAHUT; KİTABI SATIN ALAN KİMSE, O KİTABIN SAHİBİ OLDUĞU İÇİN MÜLKİYET HAKKINI, YANİ MADDİ HAKKI KAZANMIŞTIR. BURADA EŞYA HUKUKUNDAN DOĞAN MÜLKİYET HAKKI SÖZ KONUSUDUR.

Burada eserin rıza dışı kullanılması konusunda, genel hukuka uygunluk sebepleri ve özel hukuka uygunluk sebepleri olarak bir ayırım yapmak gerekecektir. Genel hukuka uygunluk sebepleri; meşru müdafaa, zaruret hal, yetkili mercinin görevini yerine getirme olarak değerlendirilir. Bizim konumuzla bağlantılı şekilde, hukuka uygunluk sebeplerine ilişkin olarak ise, 5846 s. Kanun'da özel bir düzenleme vardır; ki kanun bunları tahditler (sınırlamalar) olarak isimlendirmiştir. Bunlar; kamu düzeni; kamu yararı; özel yarar olarak karşımıza çıkar. (md.30-31 vd., 38 vd.) Bu hukuka uygunluk sebeplerinden herhangi birinin ya da bir kaçının varlığı halinde, eser sahibinin eser sahipliğinden doğan hakları sınırlanır. Aşağıda belirteceğimiz tüm bu sınırlamalara ilişkin düzenlemeler dışında; bir de engellilerin yararı için "eser sahipliğinden doğan haklara getirilen kısıtlama" mevcuttur. Kanunun Ek 11. Maddesi gereğince;

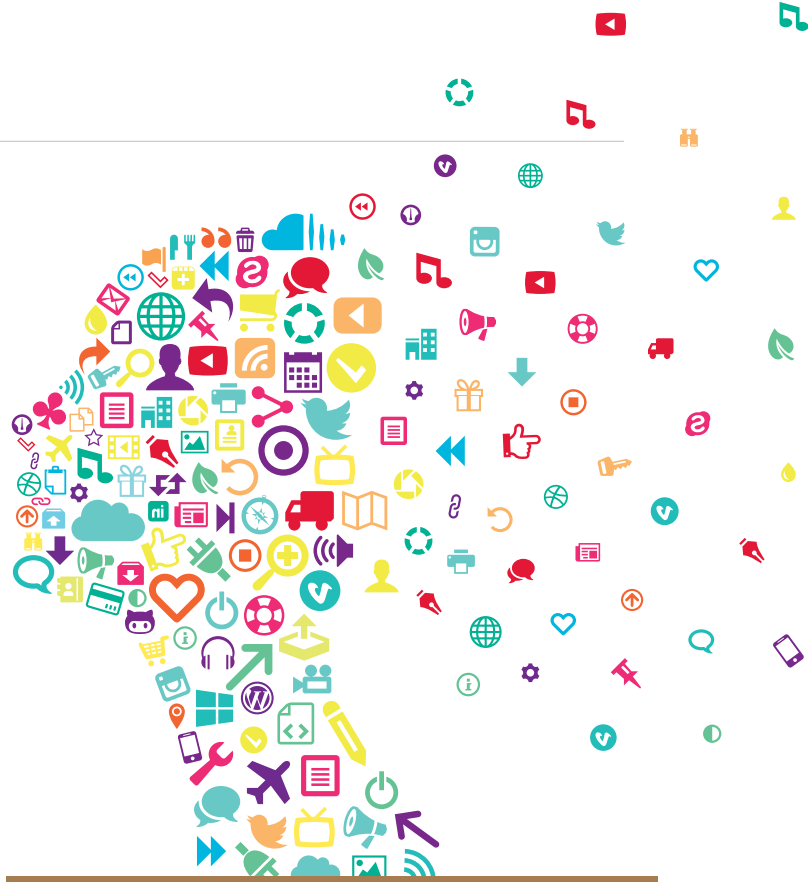
"Ders kitapları dahil, alenilemiş veya yayımlanmış yazılı ilim ve edebiyat eserlerinin engelliler için üretilmiş bir nüshası yoksa hiçbir ticari amaç güdülmeksizin bir engellinin kullanımı için kendisi veya üçüncü bir kişi tek nüsha olarak ya da engellilere yönelik hizmet veren eğitim kurumu, vakıf veya dernek gibi kuruluşlar tarafından ihtiyaç kadar kaset, CD, braille alfabesi ve benzeri formatlarda çoğaltılması veya ödünç verilmesi bu Kanunda öngörülen izinler alınmadan gerçekleştirilebilir. Bu nüshalar hiçbir şekilde satılamaz, ticarete konu edilemez ve amacı dışında kullanılamaz ve kullanılamaz. Ayrıca bu nüshalar üzerinde hak sahipleri ile ilgili bilgilerin bulundurulması ve çoğaltım amacının belirtilmesi zorunludur."

Burada, yine eser sahipliğinden doğan manevi hakların kısıtlanması söz konusu değil; ancak mali hakların kullanılmasında izin alınmadan kullanma konusunda bir istisna yer almaktadır.

A Ç İ K E

Açık erişim konusuna gelince; açık erişim, eser sahipliğinden doğan sınırlamalar bağlamında; kamu düzeni içinde değerlendirilemez. Çünkü, kamu düzeni sebebiyle fikri hakkın sınırlandırılmasında esas amaç; kamu düzenini ilgilendiren bir haklılığın mevcudiyetidir. Örneğin; bir soruşturma kapsamında, savcının delil teşkil edecek ve bir fikri hak konusu olabilecek belgeyi elde

MALİ HAKLARDAN HER BİRİ AYRI BİR SÖZLEŞME VE TASARRUF KONUSU YAPILABİLİR. ÖRNEĞİN; BİR KİTAPIN YAZARI, ÇOĞALTMA HAKKINI BİR YAYIN EVİNE, YAYMA HAKKINI İSE BAŞKA BİR YAYINEVİNE SÖZLEŞME İLE DEVREDEBİLİR. EĞER, SÖZLEŞMEDE HANGİ HAKLARIN DEVREDİLDİĞİ BELİRTİLMEMİŞSE, BU DURUMDA TÜM MALİ HAKLARIN DEVREDİLDİĞİ SONUCUNU ÇIKARMAK MÜMKÜN DEĞİLDİR.

R İ Ş İ M

etmesi ve dosyanın ilgililerine vermek üzere çoğaltarak dağıtması, aslında fikri hak ihlali olarak görünse de, kamu düzeni sebebiyle hukuka aykırı sayılmayacaktır.

Kanımızca, açık erişimin kamu yararı içinde de değerlendirilmesi de mümkün değildir. Çünkü kanunda, kamu yararı sebebiyle fikri haklara ilişkin sınırlandırmalar yine açıkça düzenlenmiştir. Bunlar; yasalar ve içtihatlar; nutuklar ve söylevler; temsil serbestisi; eğitim öğretim amacıyla seçme ve toplama eserler; iktibas, gazete mün-derecatı ve fikir ve sanat haberleri olarak sayılmıştır. Açık erişim, bu sayılan kamu yararı ile ilgili sınırlamalardan olmadığı için, bir eserin açık erişime izinsiz konulmasını, fikri haklara getirilen sınırlandırmalar kapsamında değerlendirmek mümkün değildir.

AÇIK ERIŞİM, ÖZEL YARAR NEDENİYLE HAKKIN SINIRLANDIRILMASI KONUSUNDA DA KARŞIMIZA ÇIKMAZ. ÖZEL YARARIN NE OLDUĞU, YİNE KANUNDA; ŞAHSEN KULLANMA, KOPYA VE TEŞHİR, UMUMA AÇIK HALLERDE GÖSTERİM, İLETİM VE KULLANIM OLARAK SIRALANMIŞTIR.

Bu bağlamda, bir eserin açık erişimde yer alabilmesi için, kural olarak eser sahibinin rızası gerekmekte olup; eser sahipliğinden doğan haklara getirilen kısıtlamalar ile, eser sahibi ya da eser üzerinde mali hak sahibi olan kimselerin izni olmadan, açık erişimde yer alması mümkün değildir. Bunun hukuki dayanağı FSEK md. 25'dir. "İşaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletim hakkı" kenar başlığı altında düzenlenen 25. maddeye göre;

"Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması ve yayınlanan eserlerin bu kuruluşların yayınlarından alınarak başka yayın kuruluşları tarafından yeniden yayınlanması suretiyle umuma iletilmesi hakkı munhasıran eser sahibine aittir.

Eser sahibi, eserinin aslı ya da çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda eserine erişimini sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına da sahiptir.

Bu madde ile düzenlenen umuma iletim yoluyla eserlerin dağıtım ve sunumu eser sahibinin yayma hakkını ihlal etmez."

Açık erişim her ne kadar dijital iletim yolu olarak görünse de, kanun bu yol ile eserin yayımı için yetkiyi münhasıran eser sahibine bırakmıştır. Eser sahibi, şayet bu hakkını sözleşme ile açıkça bir başkasına devretmişse, eserin açık erişime konulması hususunda izin verme yetkisi, bu durumda hakkı devralan kişiye ait olacaktır. Dolayısıyla, eserin açık erişime konulması için sadece yetkiyi devralan kişinin izni yeterli olacaktır.

Açık erişimin faydaları ve bir eser yaratmak için benzer eserlerden faydalanma ihtiyacı zorunluluğu düşünülünce, eser sahibinin adı ve eserin adını belirtmek koşuluyla, insanları eserin varlığından haberdar etmek amacıyla, esere ilişkin, esere olan ihtiyacı ortadan kaldırmayacak şekilde bir kısmı; örneğin özeti yahut içindekiler bölümü, açık erişimde yer alabilir. Ancak eserin bütününe açık erişime izinsiz konulması durumunda, fikri hak ihlali sebebiyle, açık erişimi sağlayıcı kurumun hak sahibine karşı FSEK. düzenlemeleri ışığında hukuki sorumluluğu söz konusu olacaktır.

KADRIYE ZAİM KÜTÜPHANESİ AÇIK VE KURUMSAL ARŞİV ÇALIŞMALARI

Nilüfer ÜNAL
Kadriye Zaim Kütüphanesi Müdürü

Küreselleşmenin en önemli üretim faktörü bilgidir. Halen dünyada 24.000 bilimsel dergide 2,5 milyon makale yayınlanmakta ve her yıl bu sayı katlanmaktadır. Web of Science veri tabanında yayınlanan Türkiye adresli makale sayısı ise 26.000'dir. Bilimsel dergiler pahalıdır ve kütüphaneler bu dergilere yüksek ücretler ödeyerek abone olabilmektedirler. Bu iki sorunu ortaya çıkarmaktadır. Dergilerin pahalı olması nedeniyle kütüphaneler bütçelerini kısıtlamakta bu da kütüphanelerin küçülmesine neden olmaktadır. Bir diğer sorun ise dergilerin pahalı olması nedeniyle erişim engelinin ortaya çıkmasıdır. Söz konusu nedenlerle, dünyada **Açık Erişim** çalışmaları başlatılmış ve öncelikle **2001 Budapeşte Açık Erişim İnişiyatifi**'nde açık erişim, "*Bilimsel literatürün internet aracılığıyla finansal, yasal ve teknik bariyerler olmaksızın, erişilebilir, okunabilir, kaydedilebilir, kopyalanabilir, yazdırılabilir, taranabilir, tam metne bağlantı verilebilir, yazılıma veri olarak aktarılabilir ve her türlü yasal amaç için kullanılabilir biçimde kamuya ücretsiz açık olması*" biçiminde tanımlanmıştır. Özetle, Açık Erişim, bilimsel iletişim sürecindeki engelleri ortadan kaldırmak için vardır.

Avrupa Üniversiteler Birliği (EUA; Europea University Assosiation)¹, 30 Avrupa ülkesinden 160 üniversitenin katıldığı Açık Erişim politikalarıyla ilgili araştırma sonuçlarına göre, aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi üniversitelerin %51 nin açık erişim uygulamalarını desteklediğini göstermiştir.

Figure 1. Existence of an institutional policy on Open Access to research publications

AÇIK ERİŞİMDE AMAÇ DAHA ÇOK OKUNMA VE DAHA ÇOK ATIF ALMAKTIR. ANCAK ÜLKEMİZDE BAZI ÖĞRETİM ÜYELERİNİN TELİF HAKLARI KONUSUNDAKİ ENDİŞELERİ BU ALANA OLUMLU BAKMADIĞINI DA GÖSTERMEKTEDİR.

Açık Erişimde amaç daha çok okunma ve daha çok atıf almaktır. Ancak ülkemizde öğretim üyelerinin makalelerinin atıf oranlarıyla ilgili endişeleri ve telif hakları konusundaki sorunlar bazı öğretim üyelerinin bu alana olumlu bakmadığını da göstermektedir.

Bu olumsuz görüşler karşısında, hukuk alanındaki bilim insanlarımızca önerilen yol, yayınevi ile sözleşme imzalanırken, "*yazarın, fikri haklarının ve mali haklarının neler olduğunu, yayıncılarla yapılacak sözleşmelerde yazarın tüm haklarını devretmek yerine örneğin umuma iletim haklarını kendilerinde saklı tutarak üniversite "açık arşivine" koyma hakkını*

kullanabilirim demesi ve tüm hakları ayrı ayrı belirtip devretmek yerine “açık erişime” koyma hakkını saklı tutmak dergi paralı, ücretli olsa dahi hak saklı tutulduğundan dolayı eser sahibine karşı sorumluluğunun söz konusu olmayacağıdır.²” şeklindedir.

KADRIYE ZAIM KÜTÜPHANESİ AÇIK ERIŞİM VE KURUMSAL ARŞİV ÇALIŞMALARI;

Kütüphanemiz, 2005 yılında Atılım Üniversitesi'nin ürettiği bilimsel araştırma sonuçlarını yayınlamak ve araştırmaların etkisini artırmak amacıyla “Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv” çalışmalarını başlattı. Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv çalışmaları;

- Dünyada bilimsel çevrelerin uyguladığı bir gelişim olması,
- Üniversitemizin bu alanda tanınırlığının artması,
- Etki faktörüne pozitif katkı sağlaması,
- Üniversitemizin akademik saygınlığının artması
- Kurumlararası bilgi paylaşımı verimliliğini artırması

açısından önemliydi. Oluşturulan açık erişim ve kurumsal arşiv, üniversitede üretilen bilginin derlenmesi, uzun dönemde korunarak bilgiye erişimin güvence altına alınması ve bu doğrultuda kurumun bilimsel ve entellektüel bilgi birikiminin geniş kitlelerce paylaşılmasını hedefledi. Oluşturulan derme, 2007 yılında 453 veri ile dijital ortamda erişime açıldı.

Arşiv iki bölümden oluşmakta: Açık ve Kurumsal Erişim.

AÇIK ERIŞİM:

<http://acikarsiv.atilim.edu.tr>

Açık Erişim çalışmalarına, kurumsal arşiv çalışmalarıyla birlikte başlanmış ve Tezler; (Üniversitemizde üretilen Yüksek lisans ve doktora tezleri), Makaleler; (Üniversitemiz öğretim üyelerinin makaleleri), E-Kitaplar dijital ortama aktarılmıştır. Veriler; yazar adları, başlık, anahtar kelime, konu başlığı vb. başlıklarla taranabilmektedir.

Aşağıdaki örnekte de görüldüğü gibi, makalenin kaç kez atıf aldığı, kaç kez görüntülediği ve kaç kez favorilere eklendiği bilgisi de verilmektedir.

İz Dergisinde yayınlanan “Barış Emre Alkım: Okunabilirlik testleri çevirmenlerin yükünü hafifletebilir mi?” başlıklı makalenin

*Okunabilirlik testleri çevirmenlerin yükünü hafifletebilir mi?*³

Alkım, Barış Emre (Yazar),
Atılım Üniversitesi İz Dergisi, , No.11, pp.65 - 66,
Makale, Türkçe, Dosya Yok

👤 1 📄 2471 🌟 0

Atıf sayısı: 1 • Görüntülenme sayısı: 2471 • Favorilere ekleme sayısı: 0 dir

OLUŞTURULAN AÇIK ERIŞİM VE KURUMSAL ARŞİV, ÜNİVERSİTEDE ÜRETİLEN BİLGİNİN DERLENMESİ, UZUN DÖNEMDE KORUNARAK BİLGİYE ERIŞİMİN GÜVENCE ALTINA ALINMASI VE BU DOĞRULTUDA KURUMUN BİLİMSEL VE ENTELLEKTÜEL BİLGİ BİRİKİMİNİN GENİŞ KİTLELERCE PAYLAŞILMASINI HEDEFLEDİ.

Ön hazırlıkların tamamlanması ve Web sayfasının erişime açılmasının ardından Kütüphane Müdürlüğümüzün 28.04.2008 tarih ve B.30.2.ATL.00.02.10-02/08-057 sayılı yazısıyla Rektörlük Makamına sunulan “Makalelerin Açık Arşivde Yayınlanması” konulu başvurusuna yönelik olarak, Üniversitemiz Senatosu 26.06.2008 tarihinde, “ulusal ve uluslararası telif haklarına aykırı olmamak koşulu ile Üniversitemiz öğretim elemanlarının makalelerinin açık arşivde yayımlanması” kararı alınmış ve Açık erişim çalışmalarının daha sağlıklı ve anlaşılır olabilmesi için makale sahiplerine yol haritası niteliğinde sayılabilecek aşağıda maddeler halinde sıralanan “arşivleme politikaları” sıralanmıştır.

- Üniversitemizin Öğretim elemanları tarafından Bilimsel dergilerde yayınlanmış makaleler, araştırma projeleri, konferans metinleri, raporlar, ders notları ve tezler Atılım Üniversitesi açık arşivinde yer alacaktır.
- Öncelikle acilen Açık Erişim dergilerindeki makalelerin yüklenmesine başlanacaktır.
- Başka bir üniversitede çalışırken üretilen makaleler, açık erişim sayfasında makale isimleri ve özetleri ile verilir.
- Yazar, makalesini yayıncılarla yaptığı anlaşmalar ve arşivleme seçenekleri doğrultusunda ambargo süresi sonunda (ambargo süresi 12 ayı geçmez) açık erişimde yayımlanmalıdır. Ambargo süresinde makalelerin bibliyografik bilgileri ile özeti konulur.
- Açık erişime girecek olan makaleler makale sahibinin yazılı izni ile yayınlanır.
- Yayınlama ve Yararlanma Hakkı
- Herhangi bir dergide yayınlanmış akademik çalışmaların dergideki formatı ile aynen yer almaması koşulu ile telif hakları ihlali söz konusu değildir.
- Açık arşiv de bulunan çalışmalardan yararlanıldığında, kullanan kişinin kaynak göstermesi bilimsel etik açısından gerekli ve zorunludur. Kaynak gösterilmesinde kullanılan çalışmanın adı ve yazarıyla birlikte açık arşivin URL adresi (<http://www..>) verilecektir.

KÜTÜPHANEMİZ, VAKIF ÜNİVERSİTELERİ SIRALAMASINDA 2014’DE 7. SIRADA İKEN 2015 YILINDA 6. SIRAYA YÜKSELMİŞ ANCAK GENEL SIRALAMADA 2014 DE 14. SIRADAYKEN 2015’DE 15. SIRAYA DÜŞMÜŞTÜR. BUNUN NEDENİ, YÖK’ÜN AÇIK ERİŞİME ZORUNLULUK GETİRMESİ SONUCUNDA DEVLET ÜNİVERSİTELERİNİN MEVCUT VERİLERİNİ HIZLA AÇIK ERİŞİME AÇMALARIDIR.

Web sayfamızda indekslenen tüm bu veriler, uluslararası açık erişim web adresleri, Cross Ref., Open Archives, Doi, Google Scholar ve Web Semantic de görünmektedir.

Türkiye adresli Devlet ve Vakıf Üniversiteleri sıralamalarında Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR)’da⁴ Üniversitemiz kütüphanesi;

2014 yılı verilerinde;

- Vakıf Üniversiteleri sıralamasında 7.
- Devlet ve Vakıf Üniversiteleri genel sıralamasında 14. sıradadır.

2015 yılı verilerinde

- Vakıf Üniversiteleri Sıralamasında: 6.
- Devlet ve Vakıf Üniversiteleri genel sıralamasında: 15. sSıradadır.

ÜNİVERSİTELER GENEL SIRALAMASINDA

OPENDOAR Sıra No	Kurumsal Arşivler	Ülke	Kayıt Sayıları	Yazılımlar
1	Ankara Üniversitesi	Turkey	26127	MITOS
2	Sabancı Üniversitesi	Turkey	20771	EPrints
3	Dokuz Eylül Üniversitesi	Turkey	18084	MITOS
4	Gazi Üniversitesi	Turkey	11426	[Unknown]
5	İstanbul Şehir Üniversitesi	Turkey	11420	DSpace
6	Marmara Üniversitesi	Turkey	3172	DSpace
7	Afyon Kocatepe Üniversitesi	Turkey	3055	DSpace
8	FSM Vakıf Üniversitesi	Turkey	2075	DSpace
9	Gaziosman Paşa Üniversitesi	Turkey	1986	DSpace
10	Bahçeşehir Üniversitesi	Turkey	1896	MITOS
11	Trakya Üniversitesi	Turkey	1579	DSpace
12	Anadolu Üniversitesi	Turkey	1568	DSpace
13	TBMM Kütüphanesi	Turkey	1568	DSpace
14	Doğuş Üniversitesi	Turkey	1567	DSpace
15	Atılım Üniversitesi	Turkey	1517	MITOS

VAKIF ÜNİVERSİTELERİ SIRALAMASINDA

OPENDOAR Sıra No	Kurumsal Arşivler	Ülke	Kayıt Sayıları	Yazılımlar
1	Sabancı Üniversitesi	Turkey	20771	EPrints
2	İstanbul Şehir Üniversitesi	Turkey	11420	DSpace
3	FSM Vakıf Üniversitesi	Turkey	2075	DSpace
4	Bahçeşehir Üniversitesi	Turkey	1896	MITOS
5	Doğuş Üniversitesi	Turkey	1567	DSpace
6	Atılım Üniversitesi	Turkey	1517	MITOS

Yukarıdaki tablolarda da görüldüğü gibi Üniversitemiz kütüphanesi, Vakıf Üniversiteleri sıralamasında 2014'de 7. sırada iken 2015 yılında 6. sıraya yükselmiş ancak Genel sıralamada 2014'de 14. sıradayken 2015'de 15. sıraya düşmüştür. Bunun nedeni, YÖK'ün açık erişime zorunluluk getirmesi sonucunda devlet üniversitelerinin mevcut verilerini hızla açık erişime açmalarıdır.

KURUMSAL ARŞİV:

<http://kurumsal.library.atilim.edu.tr/>

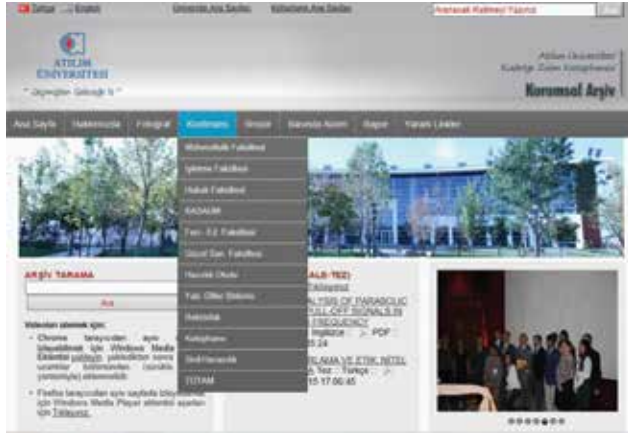
Oluşturulan kurumsal arşiv, idari ve akademik personel tarafından üretilen bilginin derlenmesi, uzun dönemde korunarak bilgiye erişimin güvence altına alınması ve bu doğrultuda kurumumuz bilimsel ve entelektüel bilgi birikiminin geniş kitlelerce paylaşılmasını hedeflemek amacıyla hayata geçti.

Bir başka deyişle, üniversitemizin akademik yayınları dışında, kuruluşundan günümüze kadar yaşayan üniversitemizin fotoğrafları, üniversitemiz mensuplarının yazılı ve görsel basında çıkan haber ve görüntüleri kayıt altına alınarak üniversitemizin kültür mirasını gelecek nesillere aktarmak hedeflendi.

Aşağıda sıralanan veriler dijital ortama aktarılmaktadır.

Üniversitemizde düzenlenen Konferans, seminer, söyleşi, panel vb. etkinlikler: Akademik etkinliklerin künyesinde, video, resim, deşifre edilmiş sunum ve özet bilgileri bulunmaktadır. Bugüne kadar 467 konferans erişime açılmış ve konferansları organize eden fakülte başlıkları altına tarih sırasına göre verilmiştir.

ÜNİVERSİTEMİZDE DÜZENLENEN KONFERANS, SEMİNER, SÖYLEŞİ, PANEL VB. ETKİNLİKLER: AKADEMİK ETKİNLİKLERİN KÜNYESİNDE, VIDEO, RESİM, DEŞİFRE EDİLMİŞ SUNUM VE ÖZET BİLGİLERİ BULUNMAKTADIR.

Akademik personelimiz ve üniversitemiz ile ilgili yazılı ve görsel basında çıkan haberler: Bugüne kadar yazılı ve görsel basında üniversitemiz ve mensuplarımızla ilgili haberler, mensuplarımızın TV programları vb. web sayfasına yüklenmektedir. Üniversitemiz hakkında yazılı basında çıkan 621 haber, röportaj ve görsel basında yayınlanan 136 program sisteme aktarılmıştır. Veriler yayınlandığı tarihe göre sıralanmıştır.

Üniversitemiz gelişimi ile ilgili fotoğraflar: Fotoğraf arşivimizde, Üniversitemizin kuruluşundan günümüze kadar gelişimine ait 158 fotoğraf web sayfasında ilgili birim başlıkları altında tarihe göre sıralanmıştır. Ayrıca dermemizden daha detaylı fotoğraflara ulaşılabilir.

Atılım Üniversitesi tanıtım broşürleri ve raporlar: Yine üniversitemize ait 25 adet tanıtım broşürü ve 5 adet rapor web sayfasına eklenmiştir.

Verilere "açık erişim" web sayfasında olduğu gibi anahtar kelimeler, başlıklar, fakülteler vb. başlıklardan ulaşılabilir.

Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv sayfalarında aşağıdaki tabloda da görüldüğü gibi, üniversitemize ait 2462 veri erişime sunulmuştur. (10 Mayıs 2015 tarihi itibarıyla)

GÜNÜMÜZDE AÇIK ERİŞİM VE KURUMSAL ARŞİV ÇALIŞMALARI

Dünyada ve ülkemiz kütüphanelerinde Açık Erişim ve Kurumsal Arşiv çalışmalarına önem verilmekte ve bu alandaki çalışmalar hızla ilerlemekte. Yükseköğretim Kurulu, üniversitelerde “Kurumsal Arşiv” Birimlerinin kurulması ve bunların Yükseköğretim Kurulu bünyesinde kurulacak merkezi açık erişim sistemi aracılığı ile harmanlanması ve dünya bilim çevrelerinin hizmetine sunulması amacıyla bir proje başlatmıştır.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından gönderilen, 02.04.2014 tarih ve 36054236-806.02.04-06 sayılı ve “Kurumsal Arşiv Çalışmaları” konulu resmi yazının “İlkeler” bölümünde aşağıdaki maddelere yer verilmiştir:

“Her üniversite mensubu hakem değerlendirmesinden geçerek akademik bir dergide yayınlanması için onaylanmış makalesinin bir sürümünü Kurumsal Akademik Arşiv sisteminde ivedi olarak arşivler”

“Telif hakkı olan araştırmaların üst verileri kullanılabilir olduğunda, mümkün olan en kısa sürede arşivlenmeli ve bu üst veriler arşivleme anından itibaren Açık Erişim olmalıdır”.

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından alınan kararla bundan böyle öğretim üyelerimizin gerek yurt içi ve gerekse yurt dışında yayınlanan makalelerinin mensubu olduğu Üniversite kütüphanesinin açık erişim web sayfasında yayınlanması zorunluluğu getirilmektedir. Bu konuda geçtiğimiz yıl YÖK tarafından iki gün süren bir çalıştay yapılmış ve devamı niteliğinde gerçekleştirilecek toplantı ise önümüzdeki Kasım ayında TÜBİTAK tarafından organize edilmiş ve ilk duyurusu yapılmıştır

SONUÇ

Kütüphanemizde 2005 yılında başlayan Açık ve Kurumsal Arşiv çalışmaları, üniversitemiz öğretim üyelerinin destekleriyle gelişmiş ve bugüne gelinmiştir. Bugün, Yüksek Öğretim Kurumu’da bu alandaki çalışmaları desteklemekte ve toplantılar düzenlemektedir. Devletin desteklemesi elbetteki olumludur ancak bu çalışmaların yasal zemine oturtulması gerekmektedir.

Kütüphanelerin ve kullanıcıların daha fazla bilimsel bilgiye erişimini sağlamak amacıyla açık erişim çalışmalarının devletin belirlediği politikalarla ve yasayla desteklenmesi gerekir. Bu destekleri aşağıdaki maddelerle sıralayabiliriz. Kamu destekli araştırma yayınları ve verileri yönetimi alt yapısı kurulmalı, hizmetler geliştirilmeli

Bu yayınlar ve veriler açık arşivler aracılığıyla kullanıma açılmalı

Yayınlar ve verilere açık erişim araştırma desteği alabilmede ön koşul olmalı

Desteklenen araştırma önerilerinde “veri yönetim” planı olmalı

AÇIK ERİŞİMLE İLGİLİ ÖNEMLİ WEB SİTELERİ

- **SPARC Avrupa**
<http://www.sparceurope.org/>
- **SPARC Amerika**
<http://www.arl.org/sparc/index.html>
- **Açık erişim kaynakları**
<http://www.escholarlypub.com/cwb/oaw.htm>
- **Açık erişimli dergiler**
<http://www.doaj.org/>
- **Kurumsal arşivler**
<http://www.opendoar.org>
- **Elektronik önbaski arşivleri**
<http://www.eprints.org>
- **Kütüphanecilik elektronik arşivi**
<http://eprints.rclis.org/>
- **Açık erişim ve kütüphanecilik**
<http://oalibrian.blogspot.com/>
- **Telif hakları, arşivleme izni konuları**
<http://www.sherpa.ac.uk/romeo.php>
- **Açık erişim tarama motorları**
<http://citebase.eprints.org/cgi-bin/search>

Kaynakça

¹ EUA'S Open Access checklist for Universities: A Practical Guide on Implementation: EUA Publications, 2015. S. 20

² Serap Özbey (ve) Dr. Kumru Kılıçoğlu: “Bilimsel Yayınlar ve Açık Erişim Paneli” : Ankara: Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi, 26.3.2015: Atılım Üniversitesi Kadriye Zaim Kütüphanesi Kurumsal Arşiv web sayfası. <http://kurumsal.library.atilim.edu.tr/libinstitutional/view/id/2061/BILIMSEL-YAYINLAR-VE-ACIK-ERISIM-/?lang=tr>

³ <http://acikarsiv.atilim.edu.tr/browse/>

⁴ <http://www.opendoar.org/find.php?p=1&step=20&cid=217&format=summary&sort=r.rNumOfItems+DESC%2C.rName>

Yard. Doç. Dr. Gonca GÜZEL ŞAHİN
Turizm ve Otel İşletmeciliği

EKO-GASTRONOMİ Ne Yersen O'sun...

Bu sayıda sizlere son yılların gastronomi alanında ki en popüler yaklaşımlarından biri olan "eko-gastronomi" kavramından bahsetmek istiyorum. Küreselleşme ile birlikte tatil alışkanlıkları, yeme içme şekilleri, giyim tarzları vb. özellikler standartlaşmaya başlamıştır. İtalya'da bazı gurmeler özellikle yiyecek ve içeceklerdeki bu tek çeşitliliğe tepki olarak "Slow Food"u hayata geçirmişlerdir. "Slow Food"un dünyada hızla yaygınlaşan bir harekete dönüşmesinde yeme ve içmede sadece doymak için tüketmeyen, yiyecek ve içecek kültürünün ve özgünlüğün bilincinde olan kitleler etkili olmuştur. Sürdürülebilir gastronomi ya da eko-gastronomi "Slow Food" hareketinin özünü oluşturmaktadır.

“Slow Food” akımının devamı olan “Cittaslow” da benzer bir düşünce ile daha geniş ve daha derin yerel birlikteliğe dayanan bir kalkınma modelidir. Cittaslow hareketi küreselleşmenin meydana getirdiği tek tip kent yapılarına karşı ortaya çıkmış ve yerel değerleri ön plana çıkaran bir yaklaşımdır. Kırsal alanlarda genelde dezavantajlı grupların yaşamlarını sürdürme çabası sonucunda kente göçler kentte işsizlik, sosyo-ekonomik sorunlar ve çarpık kentleşmeye kadar birçok problemi ortaya çıkarmıştır. İtalya gibi birçok Avrupa ülkesinde, probleme çözüm olarak kırsala yönelmekte bulunulmuş, Cittaslow akımları başlatılmıştır. Cittaslow (Yavaş Kent) sürdürülebilir kırsal kalkınma modeli olarak benimsenmiştir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü’nün (FAO) yaptığı hesaplamalarda 2050 itibarıyla küresel gıda talebinde yaklaşık %70 artış görüleceği göz önüne alınarak gıda güvencesinin sağlanmasının yanı sıra, doğal kaynakların sürdürülebilirliği temelinde kaliteli ve güvenli gıda arzı sağlayan üreticileri desteklemek ve kırsal bölgelerde istihdam seviyesi artırılarak kırsal nüfusun devamlılığını sağlamak amaçlanmaktadır.

Sürdürülebilir kırsal kalkınma kavramı ilk kez 1980 yılında, Uluslararası Doğa Koruma Birliği (International Union for Conservation of Nature-IUCN) tarafından doğal kaynakları gelecek nesiller için muhafaza etmek biçiminde tanımlanmıştır. 1987’de Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonunca (World Commission on Environment and Development, WCED) yayınlanan raporda ise “gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin bugünün ihtiyaçlarını karşılayabilecek kalkınma” olarak tanımlanmıştır.

Her geçen yıl artan yoksulluk ve açlık, kır-kent, gelişmiş-az gelişmiş bölgeler arasındaki farklılıkların giderek derinleşmesi, ekonomik dengesizlikler, hızla kirlenen doğal çevre ve tükenen doğal kaynaklar tüm dünyada kırsal kalkınma kavramını gündeme getirmiştir. Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülke için bölgesel kalkınmanın sağlanması ve bölgelerarası dengesizliklerin giderilmesinde stratejik öneme sahiptir. Türkiye’de sürdürülebilir kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi için; verimli tarım uygulamalarına, tarım dışı sanayinin geliştirilmesine, kadının kırsal kalkınma içinde daha aktif ve girişimci olarak yer almasını sağlayan, hayvancılık, biyo-çeşitlilik, ormancılık ve kaynakların etkin kullanımına yönelik stratejileri içine alan sürdürülebilir politikalara ve bu süreçlere yerel halkın her düzeyde katılımının gerçekleşmesini sağlayacak yerel yönetimler önemli olacaktır. Türkiye’de 1998-2013 arası istatistikler incelendiğinde, kırdaki nüfusun azaldığı tarımın GYSH ve istihdam içindeki paylarının azaldığı ve tarımsal katma değerinin GYSH içindeki payının da azaldığı görülmektedir.

Gastronomi ve yerel mutfaklara olan ilginin artması turizm gelirlerini etkilerken aynı zamanda yerel halka sosyal ve ekonomik katkılar sağlamıştır. İnsanların yiyecek kalitesine olan ilgisi, ekolojik kaygılarla sürdürülebilir tarımsal uygulamalara duyulan ihtiyaç, sağlık ve beslenme kaygıları, yiyecekler ve içeceklerle ilgili daha kapsamlı bilgilere ulaşma, farklı mutfak kültürleriyle ilgili edinilen bilgiler turist beklentilerini ve satın alma davranışını etkilemektedir. Türkiye’de gastronomi turizminin gelişimi kırsal bölgelerin kalkınmasını sağlayacak en güçlü araçlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sürdürülebilir gastronominin çekirdeğinde yerel yiyecek üretiminin sürekliliğinin sağlanması ve gelecek nesillerin geleneksel tatları öğrenmesi vardır. Sürdürülebilir gastronomi yöresel tarımsal faaliyetleri geliştirerek yerel, otantik, nostaljik, sağlıklı, çevreye duyarlı üretilen ve hazırlanan yiyeceklerle seyahat motivasyonu oluşturmaktadır. Ekonomik getirilerin artırılması sürdürülebilirliği destekleyen üç alanla ilgilidir; sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir mutfak ve turizm sektörüdür. Bu üç alan bir arada sürdürülebilir turizmi destekler. Sürdürülebilir mutfağın geliştirilmesi ve tanıtımı için “tarladan restorana” konseptinin geliştirilerek sürdürülebilir tarım ve yerel ürünlerle desteklenmesi gerekir, aynı zamanda sürdürülebilir turizm de gelişecek

Kaynakça

- Yılmaz, R.F. (2011). Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmanın Ölçülmesi ve Türkiye için Yöntem Geliştirilmesi, Sürdürülebilir Kalkınma ve Gelişimi, DPT, Uzmanlık Tezi
- Aydın, O. (2012). AB’de Kırsal Turizmde İlk 5 Ülke ve Türkiye’de Kırsal Turizm, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi.14(23), 39-46
- Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası (2012). T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı. Ankara
- Yurtseven, H.R.(2011) Sustainable Gastronomic Tourism in Gökçeada (İmros): Localand, Authentic, Perspectives. International Journal of Humanities and Social Science. 1(18), 17-26
- Berno T. (2006). Sustainable Development, Policy and Administration, Bridging Sustainable Agriculture and Sustainable Tourism to Enhance Sustainability. Oxford:Taylor&Francis
- Çekin, A., Çeken, H. ve Uçar, M. (2009). Turizmin Tarım Sektörüne Etkisi, Agro-turizm ve Ekonomik Sonuçları. Tarım Ekonomisi Dergisi. 15(1), 1-8
- Durlu Özkaya, F., Sünnetçioglu, S. ve Can, A. (2013). Sürdürülebilir Gastronomi Turizmi Hareketliliğinde Coğrafi İşaretleme’nin Rolü. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 1/1, 13-20

Örgütler İçin Vazgeçilmez Güç SOSYAL SERMAYE

Prof. Dr. Halil İbrahim ÜLKER
İşletme Fakültesi

Bilimsel yönetim anlayışı (insansız örgüt modeli), örgütü formal yapıyla, yapı-süreç-üretim ilişkileri içinde işlemiştir. Bu yönetim kuramının amacı kar, üretim ve bu ikilinin maksimizasyonudur. Teorik olarak insandan, insan ilişkilerinden, enformal yapıdan söz edilmez. İşgören ise, Zimnen Douglas McGregor'un kuramına göre yaptığı insan tanımının kabulü şeklindedir. Ancak 1929 krizinden sonra insan ilişkileri ekolü (bir önceki TEZ ise bu kuram ANTİTEZ) insana örgütte gereken önemi vermiş ve işgöreni yönetim modelinin merkezine yerleştirmiştir. Bu yenilik, anılan teorinin mucitlerinin (Elton Mayo, Kurt Lewin, Rensis Likert vb.) sosyal bilimci olmaları kadar, Hawthorne araştırmalarının da bir sonucudur. Bu anlayışta insan, X kuramı insanı gibi tembel, sorumsuz, düşük kapasiteli değildir. Aksine sorumluluk almak isteyen, çalışkan, istekli ve sosyal ilişkileri olan varlıklardır. (Y kuramı insanı) 1960'lardan sonra ise, March, Simon gibi düşünürler sistem kuramı (SENTEZ) adıyla örgüt içi dinamikleri, toplum dinamikleriyle birlikte ele alan bir kuram geliştirmişlerdir. Buradaki insan tanımı ise Gregor'un Z kuramı insandır. Yani bireysel kapasite farklılıkları olan, ilgi ve yeteneğine göre iş verilince başarılı olan, özellikle de eğitilebilen bir varlık.

Örgüt için yukarıda söylediklerimiz, klasik iktisat teorisinde; iktisadi faaliyetlerin, emek - sermaye - tabiat ve girişim çerçevesinde incelenmesi şeklinde gerçekleşmiştir.

Çağdaş ekonomilerin analizinde ise artık, siyasal, sosyal, kültürel, örgütsel, bilimsel, teknolojik vb. faktörler de hesaba katılmaktadır.

**GÜNÜMÜZDE KURUM VE ÜLKE
ZENGİNLİKLERİNİN ÖLÇÜSÜ; SADECE
FİZİKİ SERMAYE DEĞİL, BEŞERİ VE SOSYAL
SERMAYELERİN TOPLAMIDIR.**

Sosyal Sermaye

Kişi ve kurumlar arası güvene dayalı ilişkilerin, ekonomik açıdan karşılığıdır. Tanımı genişletecek olursak; bireyler, sivil toplum ve kamu kurumları arasındaki koordinasyonu oluşturarak verimi / zenginliği artıracak, güven, kural, ilişki ve iletişim ağı özellikleridir. Bu bağlamda toplum kültürü, değerler sistemi, eğitim türü ile yakından ilgilidir. Sosyal sermaye, toplumun daha sağlıklı yürümesinde, yürütme erkinin başarısından, suçların azalmasında, gelir dağılımının düzeltilmesinde, ekonomik büyümenin hızlanmasında, eğitimde başarının yükseltilmesinde olumlu etkiler yapmaktadır. Toplum açısından böylesi önemli bir sürecin oluşturulması ve yaşatılması hiç kuşkusuz çok önemlidir.

Acaba bu konuda örgütler açısından neler söylenebilir?

İşgörenin psiko-sosyal ihtiyaç ve ilişkileri, hemen tüm örgüt teorilerince kabul edilmektedir. İşgören örgüt içinde sosyal rolünü oynarken; diğer insanlarla ilişkilere, aidiyete, işbirliğine, kabul edilmeye, güvene, desteğe, adil uygulamalara ihtiyaç duyar. Bütün bunlar, örgütün daha verimli, daha özdeşik ve kalıcı olmasını sağlar. Ayrıca, insanların birbirlerine ilişkin güvene dayalı bağlantılarını ve örgütün sosyal sermayesini oluştururlar.

Sosyal sermayenin bileşenleri nelerdir? Örgüt içindeki ilişkilerin düzeni, iletişimin kalitesi, adil ve etkili kuralların varlığı, bireylerin birbirlerini algılayış biçimleri, görev, yetki, sorumluluk algılamaları; kısaca örgütün bireyde uyandırıp çağrıştırdığı duygu, değer ve düşüncelerdir. Örgütü kültürü ve yaşantısı içindeki; iklim, enerji, resmi ve resmi olmayan ilişki ve iletişim, gruplar, liderlik ilişkileri, enerji, güven, sevgi, sorumluluk, aidiyet, ortak bağlantılar ve çabalar vb. şeyler örgütün sosyal sermaye stoğunu oluşturur. Bazı düşünürler sosyal sermayenin aşağıdaki genel dengenin tutturulmasıyla ilgili olduğunu savunur.

ÖRGÜT

Ücret + Güvenlik
+ Benimseme

=

BİREY

Emek + Hüner
+ Sadakat

Bu formül oldukça sağlıklı görülmektedir. Çünkü hem kurum, hem de bireyin beklenti ve sorumluluklarını özetlemektedir. Ancak, gerçekleşmesi bütün tarafların çabasını gerektirmektedir. Bağlılığın, çabanın, kuruma güvenin olmadığı ortamlarda örgütsel başarı zor elde edilir. Hele hele başarının kalıcılığı asla...!

DOĞAL OLARAK SOSYAL SERMAYE DURUP DURURKEN OLUŞMAZ VE GÜÇLENEMEZ, MUTLAKA SİSTEMATİK BİR ÇABA GEREKTİRİR.

Demokratik ve katılımcı bir ortam, işbirliğine katılma duygusu, çok yönlü bir iletişim ağı, doyurucu insan ilişkileri, iş/kurum dışı aktiviteler, yol gösterici liderlik ve yüksek motivasyon, olmazsa olmaz toplumsal barış ön koşullarıdır. Anılan bu öğelerin birinci sorumlusu da, doğal olarak yönetimdir. Yöneticinin başta liderlik olmak üzere, çağdaş yönetsel bilgi ve becerilerden haberdar olması gerekmektedir.

Özetle kurumsal başarı, sadece fiziki alt yapı ve yönetim kurallarıyla gerçekleştirilememektedir. Örgüt içindeki insanların birbirleriyle yakın ve güvenli işbirlikleri bu konuda çok önemlidir. Motivasyon teorilerinde 'hijyen' faktörleri olarak anılan bu altyapı oluşturulmadan, başarı gerçek bir hayaldir. Bıkkınlık, umutsuzluk, güvensizlik, öfke, kırgınlık, çatışma, öc alma, ayrılma isteği gibi duygu ve düşünceler ise kurumsal kaynak emicileridir. Bu nedenle sosyal sermaye üzerinde özenle durulması gereken bir yönetsel/örgütsel konudur.

ENDÜSTRİ MİRASININ KORUNMASI VE MİRAS TURİZMİ

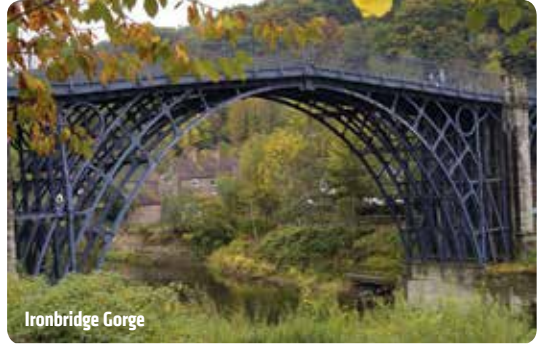
Doç. Dr. Gül GÜNEŞ
Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü

Merhabalar...

Son yıllarda miras değerlerinin öneminin anlaşılması sayesinde, endüstri tarihine ilişkin artan bir bilinçlenme söz konusu. Endüstri yapıları ve tesisleri, sadece mimari ve tarihsel nitelikleri ile değil; teknolojik gelişim süreçleri, kentin gelişimindeki etkileri, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel geçmişi hakkında bilgi sundukları için de önem taşımakta. İmalathane ve fabrikalar, makineler, atölyeler, madenler ile işleme ve arıtma alanları, ambarlar ve depolar, enerji üretim ve iletim tesisleri, demiryolu, liman gibi ulaşım alanları, ayrıca sanayi alanlarındaki hizmet yapıları endüstri mirasını oluşturmaktadır.

Eski endüstri yapılarının korunmasına ilişkin kaygı, uluslararası düzeyde 1970'lerin sonlarında ortaya konmuş. UNESCO tarafından hazırlanan Dünya Mirası Listesi'nde 1978 yılında yer alan ilk endüstriyel varlık, ICOMOS (Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi) tarafından aday gösterilen, Polonya'da bulunan ve Dünya'nın en eski (13.yy) tuz madeni ocaklarından biri olan **Weiliczka Tuz Madeni Ocağı**. 1980'lerin ortalarında eski endüstri yapılarına ek olarak, endüstri alanlarının korunması da önem kazanmış ve 1986 yılında tüm Dünyada endüstri devriminin (18. yy.) sembolü olarak bilinen Shorpsshire-İngiltere'deki **Ironbridge Gorge** da, "Endüstri Peyzajı" olarak UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilmiş.

MİRAS TURİZMİ SAYESİNDE KORUNARAK YENİDEN İŞLEVLENDİRİLEN ENDÜSTRİ MİRASI ALANLARI, ENDÜSTRİYEL ALAN VE UNSURLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN SAĞLANMASINA HİZMET ETMEKTELER. AYRICA BU SAYEDE, YEREL HALKA İŞ OLANAKLARININ SUNULMASI DA MÜMKÜN OLMAKTA.

Ironbridge Gorge

Weiliczka Tuz Madeni Ocağı

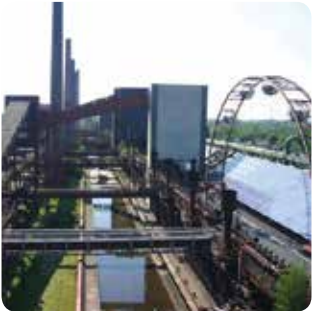
Weiliczka Tuz Madeni Ocağı

Günümüzde eski endüstri yapılarının korunması amacıyla yürütülen, eski endüstri yapılarını araştırma, ortaya çıkarma ve kayıt altına alma işlemleri “endüstri arkeolojisi” olarak adlandırılmakta, ortaya çıkarılan yapılar ise “**endüstri anıtları**” olarak nitelendirilmekte. Korunan varlığın, tekil bir endüstri yapısı değil, belirli bir alanda toplanan yapı ve tesislerin tümü olduğu durumda ise, alan bir bütün olarak anılmakta ve “**endüstri siti**” olarak tanımlanmakta.

Big Pit Ulusal Kömür Müzesi - İngiltere

Endüstri mirasının gelecek kuşaklara aktarılması için; miras değerlerinin sürekli gündemde tutulması, fark edilmeyen endüstri mirası yapılarının görünür kılınması ve özgün kimliklerinin korunması oldukça önemli. Bu alanların miras turizmi vasıtasıyla yeniden kullanımlarının sağlanması konusunda ise daha çok Avrupa ülkelerinde başarılı örnekler bulunmaktadır. 1999 yılında kurulan ve Avrupa’da yer alan endüstri mirası alanlarından oluşan bir turizm bilgi ağı olan **ERIH** (Avrupa Endüstri Mirası Güzerhahı) bunlardan birisi. Söz konusu ağ, 43 Avrupa ülkesinde yer alan 1000’in üzerinde alanı içermekte. Bu alanlar içinde; Belçika, Fransa, Almanya, İngiltere, Hollanda, Polonya ve İspanya’da yer alan 16 bölge güzerhah bulunmaktadır.

Ruhr Bölgesi Kuzey Ren Vestfalya - Almanya

Almanya’da önemli bir madencilik ve sanayi bölgesi olan **Ruhr Bölgesinde bulunan “Endüstriyel Kültür Mirası Yolu”** ise, Avrupa’daki endüstri mirasını içeren en büyük koleksiyonu bünyesinde barındırmakta. 1850 yılına kadar Avrupa’nın çeşitli bölgelerine ve tüm Dünyaya ihraç edilen kömürler buradaki 300 kömür madeninden çıkarılmaktaydı. Günümüzde Ruhr Bölgesi’ndeki

53 kasaba ve şehrin toplam nüfusu 5 milyonun üzerinde ve yalnızca dört kömür madeni işler durumda. Almanya’nın Ruhr Bölgesi’nin dönüşümü; kentleri de aşacak biçimde bölgesel bir dönüşümü tariflemesi, bunun için özel bir ekibin oluşturulması, çalışmaların on yıllık bir program çerçevesinde programlanması, projelerin ulusal ve uluslararası yarışmalar yoluyla elde edilmesi, işini yitiren bölge sakinlerine yeni iş imkanları sunması, konut stoğu ve mevcut yapıların iyileştirilmesi, çevre düzenlemeleri ile kamusal alanlar yaratılması, tüm bu çalışmaların kayıt altına alınması ve arşivlenmesi, çocuklar, gençler ve yetişkinler için bu alandaki mirasın farkındalığını arttırmaya yönelik çabaların sürekliliğinin sağlanması gibi birçok nedenden dolayı örnek bir çalışma.

Miras turizmi sayesinde korunarak yeniden işlevlendirilen endüstri mirası alanları, endüstriyel alan ve unsurların sürdürülebilirliğin sağlanmasına hizmet etmekte. Ayrıca bu sayede, yerel halka iş olanaklarının sunulması da mümkün olmaktadır. Ancak sürdürülebilir turizm anlayışı ile planlanmaları ve yönetilmeleri; ekonomik katkıları ile olduğu kadar ekolojik ve sosyal boyutları da dikkate alınarak değerlendirilmeleri; uzun vadeli yaklaşımlar içinde ele alınmaları ve plansız yapılaşmayı önleyen ve yerel kültürün önemli unsurlarının yok olmaması için çaba sarfeden bir bakış açısıyla gelecek nesillere aktarılmaları oldukça önemli.

Endüstriyel miras turizmi alanlarının gelişimi ve bu alanlarda turizmin sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi bakımından:

- Endüstriyel mirasın ziyaretçileri özgün bir unsur olarak etkilemesini sağlayacak şekilde iyi bir “miras yorumlama-nın” yapılması,
- Markalaşmaları konusuna önem verilmesi,
- Miras alanlarının bisiklet ve yürüyüş yolları veya araç yolları ve manzara seyir noktaları ile bütünleştirilmesi,
- Avrupa’da yer alan miras rotaları gibi ilginin yoğun olduğu miras rotaları ve miras bölgeleri ile bağlantı içinde ele alınmaları ve bu sayede söz konusu rotalara dahil diğer alanlarla deneyim paylaşımının sağlanması,
- Bu alanların ziyaretçileri bilgilendirme, ziyaret alanı içinde uygun rotalara yönlendirme, yöreye özgü turistik ürünler ve yöresel gıdaların satışı, eğitim ve bilinçlendirme amaçlı toplumsal kullanım gibi çok yönlü gelişimi sağlayacak ziyaretçi merkezleri içermeleri,
- Ayrıca ziyaretçi merkezleri ile ilişkili olabilecek, ancak korunması gerekli objeleri bünyesinde barındıracak ve sergilere olanak sağlayacak müzelere sahip olmaları,
- Mevsimsel turist hareketlerini (genellikle haziran-ekim arası yoğun olan sezonu kent turizmi ile bağlar kurarak veya farklı turizm türleri ile bütünleştirerek tüm mevsimlere yaymak için) akılcı yönetmeleri,
- Söz konusu alanlara daha fazla ilgi duyulmasının sağlanması için festivaller gibi farklı etkinlikleri de içerecek şekilde değerlendirilmeleri ve
- Kendileri için (lobi yapma, destek sağlama, etkinlikler gerçekleştirme gibi pek çok konuda) oldukça önemli olan “yerel kalkınma grupları” ile işbirliği içinde çalışmaları oldukça önemlidir.

Hepinize endüstri mirasımızı korumanın öneminin bilincinde; mutlu ve sağlık dolu günler diliyorum...

LEGOKENTLERİN BAŞKANLARI

Doç.Dr. Savaş Zafer ŞAHİN
Siayset Blimi ve Kamu Yönetimi

İlkokula giden çocukları olan bir baba ve çocukluğundan beri sıkı bir animasyon takipçisi olarak son zamanlarda ilginç birkaç film izledim. Lego adlı çocuk oyuncaklarının başrolde olduğu ve diğer tüm çizgi roman ve film karakterlerinin de lego olarak rol aldığı filmlerdi bunlar. Tabi gerçek yaşamdaki öyküler lego parçalarına aktarılınca ilginç bazı durumlarla da karşılaşılıyor. Örneğin her şey, gökyüzündeki bulutlardan okyanuslara kadar lego parçalarından oluşuyor. Herhangi bir karakter örneğin kelse, lego karakterinin saç kısmı oluşturan parça başına konmuyor, karakter ölüyorsa lego parçalarına ayrılıyor vb. ruh halleri, lego karakterin yüz ifadesindeki basit karakalem çizimin değişimi ile anlatılıyor. Tüm bunlar bir senaryo üzerinden stop-motion tekniği ile filme çekiliyor. Çocuklar da buna bayılıyor. Belki de oynadıkları legolardan bu öyküleri görmek onlara kendileri yapmış gibi bir duygu yaşatıyordur kim bilir?

2014 yılı yerel seçim süreçlerini izlerken nedense Lego filmlerini izler gibi hissetmeye başladım. Her akşam bir belediye başkanı bir televizyon kanalında ya da sıkça ziyaret ettiğim internet sitelerinin tepesindeki reklam bölümünde animasyonlar eşliğinde projelerini anlatıyor. Bu projelerde mimarlık dünyasının iyi bildiği canlandırma ve animasyona teknikleri kullanılıyor. Kamera önce tepeden bir görüntü veriyor. Nedense hep bulutlar, güneşli günler ve havada uçuşan güvercin ya da martılar eşlik ediyor bu görüntüye. Sonra kamera aşağı doğru pike yapıyor. İnsan gözü düzeyine iniyor. Anlaşılması güç bazı mimari yapıların, yolların parkların içinden geçiyor. Tüm parklar aynı, yeşil bir kaplamayla oluşturulmuş, yollar da aynı siyah zemin. Bu görüntülerin arasında insanlar görünüyor. Yalnız insanlarda da ortamın tamamı gibi bir gariplik söz konusu. Kolları bacakları soba borusu gibi. Hepsi aynı hızda hareket ediyorlar. Kıyafetleri de hep tek renk. Motif, desen yok, moda sektörü yeterince çalışmıyor gibi bir hava söz konusu. Dahası bu insanlar düzenli aralıklarla kopyalandıklarından klon savaşları

gibi bir durum da söz konusu. Steril,yalıtılmış, sorunsuz, kirden pislikten uzak, çeşitliliğin günah olduğu bu görüntüler giderek daha fazla lego filmlerine benziyorlar. Tek bir fark var. Lego filmleri lego parçalarıyla oluşturulmuş karakterleri kullanarak farklılıkları göstermek için elinden geleni yapsa da, yerel seçimlerde izlediğimiz animasyonlar farklılıkları gizlemek, tektipleştirmek ve homojeni kutsamak için ellerinden geleni yapıyorlar.

LEGO FİMLERİ LEGO PARÇALARIYLA OLUŞTURULMUŞ KARAKTERLERİ KULLANARAK FARKLILIKLARI GÖSTERMEK İÇİN ELİNDEN GELENİ YAPSA DA, YEREL SEÇİMLERDE İZLEDİĞİMİZ ANİMASYONLAR FARKLILIKLARI GİZLEMELİ, TEKTİPLEŞTİRMELİ VE HOMOJENİ KUTSAMAK İÇİN ELLERİNDEN GELENİ YAPIYORLAR.

Tabi ki bu durumda vakit darlığı, siyasi süreçlerin doğası etkili. Ancak, belediye başkanlarının yönetmeyi düşündükleri kentleri birer legokent gibi görmelerinde ciddi ve hastalıklı bir yan olduğunu, bunun da gerçeklik algımızın inşasıyla ilişkili olduğunu fark etmemiz gerekiyor. Öncelikle, özellikle yerel seçimlerde ve yerel yönetimlerin hizmet sunum süreçlerinde görselleştirme, üç boyutlu görüntüler kullanma neredeyse bir zorunluluk olarak görülmeye başlandı. Animasyonu olmayana kız bile vermeyecekler. Kitleler, bir nevi tasarım fikrinin tartışılmasından çok, ortaya çıkacak mekanların fikrini meşrulaştıran bu tür görüntülere bağımlı kılınmış durumda. Bir aday, ne kadar açık, berrak ve net konuşursa konuşsun, projesi ne kadar mükemmel olursa olsun, bu projeyi bir animasyonla taçlandırmazsa sözleri buhar olup uçuyor. Ciddiye alınmıyor. Bu açıdan bakıldığında aslında yerel siyasetçiler de bu görüntülere bağımlı hale gelmiş durumda. Hatta, siyasal iletişimin en önemli unsurlarından birisini seçim öncesinde projeleri görselleştirmek için el altından şu ya da bu mimarlık bürosu ile kurulan ilişkiler oluşturuyor. Piyasa koşullarında maddi karşılığı ciddi rakamlara denk düşen bu çalışmaların neyin karşılığında yapıldığı sorusu ise bu yazının konusu dışında kalmakla birlikte önemli bir soru.

Bu tür bir görselleştirmenin bağımlılık haline gelmesi aslında gerçeklik algımızın üretimi ile yakından ilişkili. Yaşadığımız çağ itibarıyla insanoğlu geleceğe ilişkin tasarımların gerçekte nasıl bir sonuç ürüne tekabül edeceğini kestirme konusunda sorunlu ya da tembel. Bu tür bir uğraş onun için yıpratıcı. Çoğu zaman içinde yaşadığı, şikâyet ettiği heyula gibi yapıların da aslında bir zamanlar kendisine cici bicili animasyonlar olarak tanıtıldığını kolay kolay hatırlamıyor. Gerçeklik algısının her gün kendisi için yine ve yeniden üretilen bir şey olduğunu anlaması da kolay değil. Bunun için de bazen hepimiz, kentle ilgili bir yapının bir mekânın yapılp bitmiş halini, sorunsuz, tabiri caizse “dikensiz” halini görüp bilmekle, kendimizi gerçekleştirme sürecini özdeşleştireceğimiz bir “yapılıp bitme” öyküsüyle karşı karşıya kalmakla mesut oluveriyoruz. Bilgisayarda üretilen gerçeklik çoğalıyor, açılışlarda konuşan siyasetçilere fon oluyor, televizyonlarda ve internette dönüp duruyor, günün sonunda da o gerçeklikten çıkıp, içinde yaşadığımız gerçeğe dönüyor küfrediyoruz. Bir nevi legokentte yaşama düşleri kuran çocuklar gibi olmak öğretiliyor bize. Bizse mutsuz olanı oynuyoruz.

Ama ara ara buna isyan etmenin de bir aracı olabiliyor bu görselleştirmeler. Son zamanlarda o kadar hızlı üretilir oldular ki hatalar kaçınılmaz olabiliyor ve bizzat üretilen gerçekliğin ta kendisi, gerçekliği değiştirmenin bir aracı tetikleyicisi olan isyan ruhunu besleyebiliyor. Bunun örneklerini Gezi Parkı olaylarında ciddi payı olan yayalaştırma projesinin animasyonlarında ya da ODTÜ Yolu animasyonlarında çarpışan arabalar

**YAVAŞ DA OLSA LEGOKENTİN SAKİNLERİ
OLMAYA DİRENMEYİ ÖĞRENİYORUZ.
AMA, BUNU YAPARKEN BİLE BU
GÖRSELLEŞTİRMELERİN MEŞRULAŞTIRILMASI
SÜRECİNİN BİR PARÇASI HALİNE GELDİĞİMİZİ
DE GÖRMEZDEN GELEMİYİZ.**

ya da çıkmaz yollarda gördük. Hatta, eleştirel bir akıl için uygun teknolojik olanaklar bu görselleştirmelerin bir mizah ve hiciv duygusuyla evirilip çevrilmesine ve tam tersi bir amaç için kullanılabilmesine de olanak veriyor. Animasyonlardan çıkıp internette viral videolar olarak dalga dalga yayılan mizahi ürünlere sıklıkla muhatap oluyoruz. Yani yavaş da olsa legokentin sakinleri olmaya direnmeyi öğreniyoruz. Ama, bunu yaparken bile bu görselleştirmelerin meşrulaştırılması sürecinin bir parçası haline geldiğimizi de görmezden gelemeyiz.

Ancak, sorun esas seçilirlerse yerel yöneticilerde ve belediye başkanlarında. O animasyonları o kadar fazla izliyorlar ve izletiyorlar ki, bir süre sonra projelerin neredeyse bir gül bahçesinde kendi kendilerine inşa olacaklarına inanmaya başlıyorlar. İnsanların da legokentteki boru bacaklı insanlar gibi kendilerine biçilen rolün dışına çıkmayacaklarından eminler. Kenti yönetmeye başladıklarında bu anlayışı sürdürmeye başlıyorlar. “Katılım”, “beraber yönetme”, “sosyal adalet” gibi kavramlar kolaylıkla rafa kalkıyor. Hele hele projelere itirazlar yükselmeye başlayınca legodan yaptığı kuleler başka bir çocuk tarafından yıkılan çocuklar gibi hırçınlaşmaya başlıyorlar. Bu durumun yüzlerce örneğini gördük geçtiğimiz on yıl içerisinde. Bilimsel ve teknik kaygılarla itiraz edilen birçok proje animasyonları ve görselleriyle savunulmaya çalışıldı mahkemelerde. İlkeler görsellerle ikame edilmeye çalışıldı.

Burada bu tür teknolojilerin kullanılmamasından yana olduğum sanılmamasın. Büyük olanaklar sağlıyor bu araçlar. Ancak, teknolojiyi kullanarak gerçekliği yeniden üretmenin de bir etiği olmalı. İnsanların algısını olması gerekenden çok eğip bükmemeli, en azından insan ölçeğinden görebilme olanağı tanımalı kullanıcılara. Örneğin, İstanbul silüetine eklenen 16/9 kulelerinin görünümünü de binalar yapılmadan önce insanlara göstermeli. Göstermeli ki belediye başkanları ve bu görselleştirmelere bağımlı hale gelenler/getirilen kentlerin onların lego oyun alanı olmadığını görebilsinler. Akıllarına esen yere robot ya da dinozor heykeli koymanın yanlış bir şey olabileceğini bir an dahi olsa düşünebilsinler. Bu tür bir etiğin gelişmesi için daha çok zaman gerekecek belki ama biz kendimizi seçimler sonrasında görevi devam ettirecek ya da devralacak olan başkanlara şunu söylemeye hazırlanmalıyız “Bu kent sizin legokentiniz değil. Biz de lego değiliz. Animasyonlar bitti. Hadi şimdi gerçek projeleri birlikte nasıl yapacağımızı konuşalım”.

40 BÖLÜM 5 FAKÜLTE 2 YÜKSEKOKUL

120 LABORATUVAR
25 YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
5 DOKTORA PROGRAMI
%93 İSTİHDAM
8000 ÖĞRENCİ

19 Yıllık Deneyim

www.atilim.edu.tr | Incek - Ankara

ATILIM ÜNİVERSİTESİ

METAL ŞEKİLENDİRME MÜKEMMELİYET MERKEZİ

ATILIM ÜNİVERSİTESİ

ATILIM ÜNİVERSİTESİ

Türkiye’de metal şekillendirme ile üretim, özellikle otomotiv ve beyaz eşya üretim sektörlerinin gelişmesine paralel olarak, gittikçe daha çok önem kazanıp, yurt dışı gelirimizde önemli bir yer almaya başlıyor.

*Türk metal şekillendirme sanayiinin, uzun dönemde Çin ve Hindistan’dan gelecek olan rekabet baskılarının yanı sıra gelişmiş ülkelere gelen teknolojik baskıya da karşı koymasına yardımcı olmasında önemli bir görev üstleneceğine inandığımız **Metal Şekillendirme Mükemmeliyet Merkezi**, araştırma ve geliştirme hizmeti vermek üzere sanayi ve üniversitelerin iş birliği ile mevcut bilgi birikimine dayanarak bilgiye dayalı üretim teknolojilerinin geliştirilmesini sağlamak amacıyla Atılım Üniversitesi’nde kuruldu.*

ÖZEL

EMRE

YÜKSEKÖĞRENİM ERKEK ÖĞRENCİ YURDU

ÖZEL

nazlı

KIZ ÖĞRENCİ YURDU

Özgür, konforlu,
güvenli ve modern
ortamıyla
**Ankara'daki
sıcak yuvarınız**

Cinnah Caddesi Hava Sk. No:4 Çankaya / ANKARA
Tel: 0312 442 79 95 - 96

www.emreerkekyurdu.com.tr

BAŞKENT'İN EN GÜZEL SEMTLERİNDEN
BİRİNDE KURULU
GÜVEN, KONFOR VE HUZUR DOLU
YENİ YUVANIZ

Güvenlik Caddesi, Yeşilyurt Sokak No: 40
Aşağı Ayrancı - Çankaya / ANKARA
t. 0 312 428 62 63 - 428 62 64 f. 0 312 428 05 49

www.nazlikiziyurdu.com.tr